

Europeiska unionens officiella tidning

C 247

Svensk utgåva

Meddelanden och upplysningar

sextioförsta årgången

13 juli 2018

Innehållsförteckning

I Resolutioner, rekommendationer och yttranden

YTTRANDEN

Regionkommittén

ReK:s 128:e plenarsession, 22.3.2018–23.3.2018

2018/C 247/01	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Genomförande av den europeiska migrationsagendan .	1
2018/C 247/02	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Att främja bredbandskonnektiviteten i Europa	7
2018/C 247/03	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Halvtidsöversyn av Europeiska socialfonden för att utarbeta förslag för perioden efter 2020	11
2018/C 247/04	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Kostnaden för och risken med utebliven sammanhållning: sammanhållningspolitikens strategiska värde i strävan efter att uppnå de fördragsstadgade målen och bemöta de nya utmaningarna för de europeiska regionerna	16
2018/C 247/05	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Utvidgning: Att inkludera de lokala och regionala myndigheterna på västra Balkan i EU:s makroregionala, gränsöverskridande och andra transnationella samarbetsinitiativ	22
2018/C 247/06	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Handelspaketet	28
2018/C 247/07	Yttrande från Europeiska regionkommittén – En europeisk industristrategi: De regionala och lokala myndigheternas roll och perspektiv	38
2018/C 247/08	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Förslag till en europeisk försvarsfond	43

SV

III *Förberedande akter*

REGIONKOMMITTÉN

ReK:s 128:e plenarsession, 22.3.2018–23.3.2018

2018/C 247/09	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Det ändrade stödprogrammet för strukturreformer och nya budgetinstrument för euroområdet	54
2018/C 247/10	Yttrande från Europeiska regionkommittén – Europeiska medborgarinitiativet	62

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

REGIONKOMMITTÉN

REK:s 128:e PLENARSESSION, 22.3.2018–23.3.2018

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Genomförande av den europeiska migrationsagendan

(2018/C 247/01)

Föredragande: Dimitrios Kalogeropoulos (EL–EPP), politiskt ansvarig inför kommunfullmäktige, Paleo Faliro

Referensdokument: Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om de resultat som uppnåtts genom den europeiska migrationsagendan

COM(2017) 558 final

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Inledande kommentarer

1. Kommittén framhåller att migrationsflöden av en rad olika skäl är en integrerad del av den mänskliga och särskilt den europeiska historien. Vi betonar att det stora antalet migranter till följd av instabiliteten i länder utanför EU för närvarande sätter press på Europas kommuner och regioner. Den europeiska kontinenten, och i synnerhet regionerna i dess södra och östra gränstrakter och under det senaste året västra Medelhavsområdet och den spanska kusten, inklusive Spaniens södra Atlantkust, har under en lång tid varit en utgångspunkt för utvandring, men har under de senaste åren blivit en viktig ankomstpunkt för migrations- och flyktingflöden från länder utanför EU.

2. Antalet migranter och flyktingar, mestadels från afrikanska och asiatiska länder samt Mellanöstern, som försöker ta sig in i länder i EU har under senare år ökat kraftigt. Sedan 2015 har Europa tagit emot det största antalet migranter och flyktingar sedan andra världskrigets slut. Faktorer såsom den pågående krisen i Syrien, utvecklingen av oroshärdar i olika regioner i Afrika och Asien, och många människors ansträngningar på de kontinenterna att söka efter bättre levnadsvillkor i Europa, har varit avgörande för att underblåsa denna tendens. De huvudsakliga ankomstländerna i EU är bland andra de med kust mot Medelhavet, i synnerhet Grekland och Italien.

3. För att så effektivt som möjligt hantera denna utmaning som saknar motstycke tillkännagav Europeiska unionen i maj 2015 en europeisk migrationsagenda⁽¹⁾. Den omedelbara prioriteringen var att rädda liv till sjöss mot bakgrund av de humanitära tragedierna på Medelhavet, och att därför utveckla EU:s insatser på områden som 1) att förbättra sök- och räddningsinsatserna, 2) att bekämpa kriminella nätverk för människosmuggling och människohandel, 3) att omplacera flyktingar inom EU:s gränser, 4) att fördrivna personer ska återvända till sin ursprungsort, 5) att samarbeta med tredjeländer för att föregripa migrationsflöden, och 6) att tillhandahålla hjälp till EU-medlemsstater som befinner sig i första ledet när det gäller ankomsten av migranter och flyktingar. I den europeiska migrationsagendan fastställdes även fyra pelare för antagandet av en heltäckande migrationspolitik inom EU: 1) att minska incitamenten till irreguljär migration, 2) att rädda liv och säkra de yttre gränserna, 3) att tillhandahålla grunden för en konsekvent tillämpning av det gemensamma europeiska asylsystemet och 4) att utforma en ny politik för reguljär migration.

4. ReK framhåller att historien har lärt oss att migranter inte ser någon annan utväg än att söka sig till allt farligare vägar för att komma in i destinationsländerna när det saknas lagliga migrationskanaler. Människor drivs då till att vända sig till smugglingsnätverk och därigenom sätta sina liv och sin personliga integritet på spel. När det gäller kvinnor ökar dessutom deras sårbarhet avsevärt.

Särskilda kommentarer

5. Europeiska regionkommittén (ReK) noterar till att börja med att medan den europeiska migrationsagendan främst faller inom de nationella regeringarnas ansvarsområde spelar lokala och regionala myndigheter en viktig roll inom detta område.

6. ReK påpekar att lokala och regionala myndigheter spelar en viktig roll i det ökade flykting- och migrantmottagandet. Detta beror på att lokala och regionala myndigheter är de organ som tar emot flyktingar och migranter, som de är skyldiga att ta hand om, ge husrum och sörja för under förhållanden som tryggar deras mänskliga värdighet, ofta under en obestämd tidsperiod, och som de i många fall måste hjälpa till att integrera. Detta påverkar i synnerhet regionerna vid EU:s yttersta gränser (t.ex. de grekiska Egeiska öarna nära den turkiska kusten, vissa öregioner i Italien samt Andalusiens kustremsa, i synnerhet ankomstpunkterna i provinserna Cádiz, Granada och Almería, territorierna Ceuta och Melilla samt Kanarieöarna), dit migranterna först anländer när de når EU:s territorium.

7. ReK observerar, mot bakgrund av dessa fakta, att lokala och regionala myndigheter behöver delta i alla etapper av utformningen och genomförandet av den europeiska migrationsagendan, inbegripet fastställande av prioriteringar, utvärdering av resultat samt bevakning av konsekvenserna av den statliga politiken på detta område för lokala och regionala myndigheter. Denna process bör omfatta alla förvaltningsnivåer på ett öppet sätt, med början i kommuner och lokala myndigheter.

8. ReK prisar EU:s ansträngningar till stöd för inrättandet av hållbara politiska och administrativa strukturer i förhållande till frågorna migration och asyl, och anser att dessa ansträngningar bör inbegripa stöd till uppbyggnad eller förstärkning av regionala och lokala institutioner genom tillhandahållande av effektiv finansiering, tekniskt stöd och utbildning för lokala och regionala myndigheter, så att humanitärt bistånd och nuvarande och framtida finansiella resurser används på ett optimalt sätt, i synnerhet för det första mottagandet. I detta sammanhang bör de regioner som påverkas mest av migrationsflödena eller som tar emot en betydande andel migranter ha direkt tillgång till EU-medlen för integration.

9. ReK påpekar att de lokala och regionala myndigheter som företräds i vår kommitté gör betydande ansträngningar och avsätter lika betydande resurser för att på plats hantera de humanitära problem som uppstår till följd av flykting- och migrantflödena. I detta sammanhang har ReK redan visat sig vara en värdefull partner till de andra berörda organen (inbegripet Europeiska kommissionen) vid genomförandet av den europeiska migrationsagendan.

Prioriteringar

10. Kommittén anser att det är uppenbart att denna frågas komplexitet gör ett nära samarbete EU-medlemsstater emellan nödvändigt och att eventuella åtgärder som vidtas av EU och dess medlemsstater alltid måste styras av de överordnade principerna om efterlevnad av internationell rätt och skydd av mänskliga rättigheter.

⁽¹⁾ COM(2015) 240 final.

11. Europeiska regionkommittén anser att det är absolut nödvändigt att EU fortsätter sina ansträngningar att inrätta och stärka den gemensamma europeiska ramen för migration och asyl samt sina förebyggande åtgärder för att ta itu med irreguljär migration, bidra till att främja stabilitet och upprätthålla grundläggande rättigheter i sitt närområde. EU måste vara i stånd att erbjuda hjälp till de medlemsstater som bär en tyngre börda med avseende på migrations- och flyktingflöden, genom att basera sin politik på den grundläggande principen om solidaritet. Medelhavsområdet samt de spanska territorier som inte ligger på Iberiska halvön (såsom Ceuta och Melilla) behöver omfattande stöd på detta område.

12. ReK understryker att de förebyggande åtgärderna i samband med irreguljär migration måste förstärkas så att stödet kan inriktas på dem som verkligen behöver skydd. Vi är även allvarligt oroade över den slavhandel som har vuxit fram i vissa afrikanska länder till följd av de olagliga smuglingsvägarna och verksamheterna, där man framför allt handlar med kvinnor och flickor som blir offer för sexuellt utnyttjande.

13. ReK anser att EU, som den största internationella givaren, måste göra större ansträngningar för att samordna de offentliga insatserna inom migrationspolitiken och det internationella utvecklingssamarbetet. Samtidigt anser kommittén att tendensen hos vissa internationella organ (t.ex. OECD:s biståndskommitté) att låta utvecklade länder räkna de utgifter de lägger på flyktinghanteringen som offentligt utvecklingsbistånd är farlig.

14. Kommittén framhåller att det internationella utvecklingssamarbetet är oerhört viktigt eftersom det rör sig om en offentlig politik som syftar till att främja bättre levnadsvillkor i tredjeländer, undanröja bristande jämlikhet samt, också genom humanitära insatser, förändra de situationer som leder till ofrivillig migration.

15. ReK identifierar för närvarande sex handlingsområden: 1) ett omedelbart svar och tillhandahållande av hjälp till medlemsstater där akuta situationer förekommer på grund av ökade flykting- eller migrationsflöden, 2) minskning av incitamenten till en fortsatt irreguljär migration, 3) förvaltning av EU:s yttre gränser, 4) politisk asyl, 5) hantering av laglig migration och integration av migranter i samhället samt 6) samarbete med ursprungsländerna.

Svar på akuta situationer

16. Kommittén välkomnar de åtgärder som hittills har vidtagits av EU för att hantera de kritiska situationer som har uppstått som ett resultat av ökade migrations- och flyktingflöden under senare år. Dessa åtgärder inbegriper följande:

- De gemensamma operationerna Triton och Poseidon på centrala respektive östra Medelhavet.
- Tillhandahållande av särskilt finansiellt stöd till de medlemsstater som har störst svårigheter och som måste förstärka de grundläggande tjänster som regionerna erbjuder denna grupp, dvs. hälso- och sjukvård samt sociala och juridiska tjänster.
- Inrättande och drift av mottagnings- och identifieringsanläggningar ("hotspots") i Grekland och Italien, och även vid ankomstplatserna i Andalusien.
- Avtalet mellan EU och Turkiet, som ledde till en drastisk minskning av okontrollerade migrationsflöden från Turkiet till Grekland (även om det inte bör användas som modell för att hantera migrationsproblemen), men samtidigt gav upphov till vissa farhågor om dess förenlighet med internationella människorättsnormer och dess "hållbarhet" som en del av de övergripande EU-politiska åtgärderna för att hantera krisen.
- Tillhandahållande av stöd till den libyska kustbevakningen, vilket var avgörande för att minska flödena till Italien inom ramen för Eunavfor MED:s operation Sophia.
- Ökade anslag till Asyl-, migrations- och integrationsfonden, som gjorde det möjligt att tillhandahålla mer hjälp till medlemsstaterna. Regionerna måste få ta del av dessa medel.

17. Kommittén erkänner behovet av att EU vidtar än mer radikala åtgärder för att

- förstärka det stöd som tillhandahålls medlemsstater i första ledet när det gäller ankomster av migranter och flyktingar, med särskild betoning på stöd till lokala och regionala myndigheter i de områden (såsom de grekiska Egeiska öarna och Italien samt Spaniens södra kust och öar) som tar emot flest flyktingar och migranter på grund av sin geografiska belägenhet,
- avlasta de regioner som tar emot flest flyktingar och migranter, med beaktande av faktorer såsom öars särskilda förhållanden,
- säkerställa ett strikt genomförande av avtalet mellan EU och Turkiet, med full respekt för humanitära och folkrättsliga normer, inbegripet bestämmelserna om återsändande av personer till Turkiet, och samtidigt garantera tillgång till lämpliga asylförfaranden för dem som har rätt till det,
- ge nödvändig hjälp till de grupper som lider mest av förflyttningarna, särskilt ensamkommande barn.

18. ReK uppmärksammar den positiva roll som spelas av vissa icke-statliga organisationer vid hanteringen av de akuta problemen i fråga om inkvartering, livsmedel, sjuk- och hälsovård etc. för flyktingar och migranter, särskilt i de regioner som tar emot den största tillströmningen av flyktingar och migranter, men noterar behovet av bättre samordning av de icke-statliga organisationernas åtgärder i nära partnerskap med de lokala och regionala myndigheterna för att se till att de icke-statliga organisationernas bidrag blir mera rationaliserat och effektivt och att det är förenligt med de lokala behoven och situationerna, samtidigt som de även omfattas av de nödvändiga kraven på insyn och social ansvarsskyldighet. ReK anser att Europeiska volontärtjänsten, i samarbete med icke-statliga organisationer och offentliga förvaltningar, skulle kunna spela en viktig roll vid mottagandet av flyktingar och migranter.

19. Kommittén framhåller betydelsen av det internationella humanitära bistånd som EU och dess medlemsstater ger till tredjeländer där det råder nödsituationer som har ett nära samband med ökade migrationsströmmar.

Motarbetande av irreguljär migration

20. Kommittén anser att det är avgörande att EU fortsätter sina ansträngningar för att genom samarbete med tredjeländer bekämpa nätverk för irreguljär migration, särskilt i ursprungs- och transitländer.

21. ReK understryker behovet av en robust rättslig grund för insatsen Eunavfor MED Sophia, för att öka dess effektivitet och förbättra dess förmåga att störa människohandlarnas och människosmugglarnas affärsmodell. Vi uppmanar t.ex. EU:s institutioner att samarbeta med Libyens kustbevakning för att stoppa gummijollar och båtar som olagligen försöker ta sig till EU. Patrulleringen, inbegripet stöd till sök- och räddningsinsatser, har gradvis flyttats från vatten nära Italien till vatten närmare Libyen. En direkt följd av detta är att människosmugglarna har ändrat sin affärsmodell och sätter irreguljära migranter och flyktingar i billiga och fullständigt sjöodugliga uppblåsbara gummibåtar som inte har några utsikter att någonsin nå Italiens kust, eftersom de räknar med att de kommer att plockas upp nära eller inom Libyens territorialvatten.

22. ReK välkomnar den mycket produktiva åtgärden att inrätta Europeiska centrumet för bekämpning av människosmuggling.

23. Kommittén efterlyser fler initiativ från Europeiska kommissionen om att upprätta en enhetlig handlingsplan, som inbegriper alla EU-medlemsstater, relevanta EU-organ samt andra organ som berörs av frågan, för att tillhandahålla mer effektiva åtgärder mot nätverk för människosmuggling.

24. ReK anser att det är avgörande att effektivisera den europeiska ramen för återsändande av dem som inte har rätt att stanna så att antalet återsändanden kan ökas, i enlighet med europeiska och internationella regler.

Gränsförvaltning

25. Kommittén välkomnar inrättandet av Europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån och ser detta som en extremt viktig utveckling och ett avgörande steg mot i synnerhet ett mer effektivt skydd av EU:s yttre gränser. Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns arbete gör det möjligt att förbättra samordningen mellan EU-medlemsstaterna och säkerställer ett snabbt och effektivt svar på situationer som kräver snabba insatser vid de yttre gränserna.

26. ReK erkänner att det finns ännu mer utrymme för åtgärder från Europeiska gräns- och kustbevakningsbyråns sida för att hjälpa till på områden såsom 1) tillhandahållande av tekniskt och operativt bistånd till stöd för sök- och räddningsinsatser för människor i sjönöd under gränsövervakningsinsatser, 2) anordnande, samordning och genomförande av återvändandeinsatser och återvändandeinterventioner samt 3) främjande av operativt samarbete mellan medlemsstaterna och tredjeländer i samband med förvaltning av EU:s yttre gränser. ReK understryker den brådskande nödvändigheten av att minska antalet överfarter och av att stoppa gummijollar och båtar som olagligen försöker ta sig till EU.

27. Kommittén uppmanar Europeiska kommissionen att utarbeta en uppsättning riktlinjer för inrättande och drift av mottagnings- och identifieringscentrum ("hotspots") vid alla EU-medlemsstaters yttre gränser. I dessa riktlinjer skulle bland annat full respekt för EU:s och internationella grundläggande rättigheter säkerställas och en särskild administrativ ram för dessa anläggningar fastställas. Detta kommer att innebära att man utnyttjar förvärvade erfarenheter (inbegripet från berörda lokala och regionala myndigheter) av att inrätta och driva mottagnings- och identifieringscentrum i Grekland och Italien, som bland annat visar på behovet av att studera den speciella behandlingen av flyktingar och migranter.

Gemensam asylpolitik

28. Europeiska regionkommittén anser att det är mycket viktigt att det gemensamma europeiska asylsystemet anpassas till nuvarande trängande behov, och anser i detta sammanhang att det är absolut nödvändigt att se över situationen med Dublinsystemet, som fastställer kriterierna och mekanismerna för att avgöra vilken EU-medlemsstat som är ansvarig för att pröva en asylansökan. I detta sammanhang uppmanar vi medlemsstaterna att göra framsteg i fråga om den föreslagna reformen av relevant EU-lagstiftning som, trots att den förmodligen inte är tillräcklig, går i rätt riktning.

29. ReK påpekar att det rådande systemet medför att flyktingar och migranter fördelas ojämnt mellan medlemsstaterna och att de medlemsstater (i synnerhet Grekland och Italien) vars geografiska belägenhet innebär att de tar emot den överväldigande majoriteten av ankomster utsätts för störst tryck. Den nuvarande situationen bidrar till sociala spänningar och missnöje i de länder som hanterar ett oproportionerligt stort antal ankommande flyktingar och irreguljära migranter, i synnerhet på lokal nivå, och detta leder till efterföljande sekundära migrationsströmmar inom EU. Om problemet ska hanteras mer effektivt är det avgörande att, med deltagande av de lokala och regionala myndigheter som påverkas mest, beakta möjligheten att på lång sikt överföra ansvaret för att pröva asylansökningar från nationell nivå till EU-nivå. Dessutom uppmanar ReK EU:s medlemsstater att påskynda förfarandena för att pröva asylansökningar utan att göra avkall på rättssäkerheten.

30. ReK ser planen om att fördela flyktingar proportionellt mellan alla EU-medlemsstater som konstruktiv, men vill påpeka att även om framsteg har gjorts på detta område har systemet inte fungerat effektivt till 100 %.

31. Kommittén anser att tillämpning av principen om solidaritet mellan medlemsstater är en förutsättning för en sund hantering av det stora antalet asylsökande.

32. ReK betonar att skyddet av kvinnor (särskilt mödrar och gravida) och barn (särskilt ensamkommande barn), som är de mest utsatta flyktinggrupperna, måste behandlas som särskilt viktigt. I de medlemsstater där regionerna har administrativt ansvar för ensamkommande barns förmyndarskap bör dessa regioner få ekonomiskt stöd för att kunna ta hand om dessa minderåriga migranter.

Reguljär migration och integration

33. Kommittén understryker behovet av att skapa säkra vägar till EU för reguljära migranter eller för människor som enligt internationell rätt är berättigade till internationell skyddsstatus, såsom humanitära viseringar, utvidgad familjeåterförening eller privatfinansierade program. För att uppnå detta är det avgörande att både inrätta och bredda befintliga former av samarbete med tredjeländer, oavsett om dessa är ursprungsländer för fördrivna personer eller länder genom vilka sådana

personer reser för att nå EU. Att inrätta hotspots på tredjeländers territorium är ett viktigt steg mot detta mål och därför bör EU vidta alla nödvändiga åtgärder för att sluta relevanta avtal med sådana länder, med full respekt för EU:s lagstiftning och internationella människorättsnormer. Samtidigt kommer det att bli nödvändigt att ta fram en sammanhängande ram av riktlinjer och regler för att se till att alla nödvändiga förutsättningar för väl fungerande hotspots är uppfyllda.

34. ReK anser att det är en prioritet att så snabbt och fullständigt som möjligt integrera tredjelandsmedborgare (reguljära migranter och flyktingar) i EU-medlemsstaternas samhällen. Integration bör ske på flera nivåer och bör vara heltäckande. Hänsyn måste dock tas både till specifika lokala förhållanden i värdländerna och till särdragen och mångfalden (rörande nationalitet, språk, religion etc.) hos tredjelandsmedborgarna. Metoden måste därför anpassas till de specifika rådande förhållandena i varje fall.

35. Kommittén observerar att en framgångsrik integrationspolitik alltid kommer att vila på principerna om demokrati, respekt för de mänskliga rättigheterna, jämställdhet, tolerans, yttrandefrihet och rättsstatsprincipen, vilka alla utgör grunden för de europeiska värderingarna.

36. ReK anser att det är mycket viktigt att det civila samhället och den privata sektorn engagerar sig på lokal och regional nivå i initiativ för integrering av migranter, utan att glömma att tillgång till anständiga arbeten är en absolut nödvändig förutsättning för att integrationsprojekt ska bli framgångsrika. I detta avseende uppmärksammar kommittén kommissionen på den goda praxis som redan finns på internationell nivå och vars framgångar bygger just på att befolkningen i värdländerna engagerar sig från första början.

37. ReK anser att de lokala och regionala myndigheterna spelar en viktig roll i utarbetandet av färdplaner för fullständig integration av migranter och flyktingar. ReK uppmanar i detta sammanhang kommissionen att beakta god praxis och pilotprojekt som stöds av internationella organisationer såsom UNHCR, och som redan har inletts av europeiska lokala och regionala myndigheter.

Lokala och regionala myndigheters och ReK:s roll

38. ReK understryker den särskilda roll som lokala och regionala myndigheter kan och måste spela inom alla ovan angivna områden. Lokala och regionala myndigheter hanterar alla frågor med anknytning till migrations- och flyktingflöden på gräsrotsnivå. Det är därför avgörande att de förses med nödvändiga ekonomiska resurser för att möta dessa utmaningar, vilket kräver en EU-budget som står i proportion till de ökade behoven, och som fördelas mellan myndigheterna i enlighet med den verksamhet som de faktiskt genomför, inom ramen för EU:s ansvar när det gäller skyddet av unionens yttre gränser och migrationen. En stark medverkan av de lokala och regionala förvaltningarna och organen skulle bidra till att skapa ett styre som kan utforma och genomföra en politik som är samstämmig och samordnad mellan nivåerna. I detta sammanhang bör de lokala och regionala myndigheterna ta på sig en del av ansvaret för förvaltningen av Asyl-, migrations- och integrationsfonden.

39. ReK betonar slutligen sin roll både som det primära officiella organ som företräder lokala och regionala myndigheter på EU-nivå och som ett organ som effektivt kan främja dialog – genom organisationer såsom församlingen för lokala och regionala myndigheter i EU och Medelhavsområdet (Arlem) och konferensen för regionala och lokala myndigheter i länderna inom det östliga partnerskapet (Corleap) – med flyktingars och migranternas ursprungs- och/eller transitländer.

Bryssel den 22 mars 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Att främja bredbandskonnektiviteten i Europa

(2018/C 247/02)

Föredragande: Mart Vörklaev (EE–ALDE), borgmästare, Rae**POLITISKA REKOMMENDATIONER**

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Allmänna kommentarer

1. Enligt Världsbanken ⁽¹⁾ har den snabba tillväxten av digital teknik i världen lett till genomgripande samhällsförändringar och internet har nu blivit en grundläggande infrastruktur, som leder till minskade kostnader för informationsutbyte och bidrar till innovationer som i sin tur medför bättre förbindelser mellan människor, företag och stat.
2. Kommittén välkomnar arbetet inom den gemensamma bredbandsplattformen med kommissionen med målet om bättre samarbete, bättre reglering och genomförande av den digitala konnektiviteten i Europa och naturligtvis bättre finansiering av den.
3. Kommittén är medveten om att den grundläggande fasta bredbandstäckningen och tillgängligheten i unionen omfattade 97 % av hushållen år 2015 (med en utnyttjandegrad på 72 %), och att tjänster som bygger på trådlös teknik hade ännu större räckvidd. Det finns dock skillnader mellan medlemsstaterna när det gäller tillgänglighet och överkomliga priser på fast bredband i tätorts- och landsbygdsområden.
4. Enligt den sjunde sammanhållningsrapporten behövs det ytterligare investeringar eftersom alla hushåll i EU visserligen har tillgång till grundläggande bredband, men bara 40 % av invånarna på landsbygden, jämfört med 90 % av invånarna i städerna, har tillgång till de mycket snabbare nästa generationens bredbandsnät (NGA).
5. En långsam internetuppkoppling och svag utbyggnad i landsbygdsområden samt de specifika problemen i glesbefolkade områden och EU:s yttersta randområden skulle kunna hämma uppnåendet av EU:s ambitiösa mål för 2020–2025. Att nå dessa mål skulle enligt kommissionen kunna ge EU uppskattningsvis 146,5 miljarder euro om året, och samtidigt skulle upp till 2,4 miljoner nya arbetstillfällen kunna skapas.
6. Kommittén håller med G20 ⁽²⁾ om att man genom att överbrygga den digitala klyftan i slutändan strävar efter att på ett inkluderande sätt ge alla medborgare möjlighet att på lika villkor dra nytta av den digitala utvecklingen, vars fördelar sträcker sig från ökad effektivitet via starkare social och ekonomisk delaktighet till större möjligheter att delta i en ny ekonomi. Den digitala klyftan har två dimensioner: möjligheten att få tillgång till en bra bredbandsuppkoppling samt möjligheten och motivationen att använda sig av internettjänster.
7. Kommittén betonar att det för utvecklingen i hela EU är viktigt att man löser problemet med den "sista länken" (last mile) och att det krävs flexibla åtgärder för att lösa problemet.
8. ReK framhåller den viktiga roll som IKT-infrastruktur och bredbandsanslutning skulle kunna spela i samband med kapacitetsuppbyggnad vid strukturomvandlingen på landsbygden till följd av minskad befolkning, eftersom utflyttning från och marginalisering av landsbygden är ett växande problem i hela Europa.

⁽¹⁾ "World Development Report 2016: Digital dividends".

⁽²⁾ "Digital infrastructure: Overcoming the Digital Divide in Emerging Economies", G20 Insights, april 2017.

Konnektivitetsproblem och möjliga lösningar

9. Kommittén anser att flera stora utmaningar måste mötas, t.ex.

- den begränsade konnektiviteten med mycket hög hastighet för fast och mobil infrastruktur i hela EU,
- risken för otillräcklig kapacitet att klara av snabba marknadsrelaterade och tekniska förändringar såsom framväxten av sakernas internet,
- administrativa bördor till följd av överreglering och bristande kosekvens, inklusive reglerna om statligt stöd.

10. ReK uttrycker sin oro beträffande efterfrågan på anslutning i vissa områden, vilket visar hur viktiga läroplaner och program för e-lärande för vuxna är. I fråga om bredband handlar det inte bara om finansieringsproblemet utan också om efterfrågan på uppbyggnad och användning av infrastrukturen. Alla offentliga institutioner, skolor och utbildningsinrättningar måste ha snabb bredbandsanslutning.

11. I vissa länder och regioner kan även begränsade tekniska kunskaper samt bristande information om möjligheterna till finansiering av bredbandsinfrastruktur och s.k. bästa praxis utgöra ett problem.

12. Kommittén välkomnar varmt inrättandet av kompetenscentrum med experter på bredband (Broadband Competence Offices) samt samarbetet mellan kommissionens olika generaldirektorat för att uppnå det gemensamma målet, vilket även bör återspeglas i den framtida EU-budgeten.

13. Vi anser det nödvändigt att det i alla medlemsstater inrättas kompetenscentrum som bildar ett gemensamt samarbetsnätverk, och att regionerna och de lokala myndigheterna också tar kontakt med dessa centrum innan lösningar söks – redan på förhand bör samråd genomföras och optimala lösningar sökas utifrån de nationella och regionala särdragen.

14. ReK välkomnar fempunktsverktygslådan för EU:s landsbygd, som utlovar framsteg mot bättre bredbandstäckning.

15. Kommittén följer uppmärksamt hur potentialen hos konceptet med smarta byar i Cork 2.0-förklaringen "Ett bättre liv i landsbygdsområden" utvecklas. Det handlar om investeringar i IKT-sektorn för att förbättra livskvaliteten och trygga tillgången till offentliga tjänster och infrastruktur, varvid territoriella särdrag samtidigt måste beaktas.

16. ReK välkomnar i detta sammanhang den starkare inriktning på proportionerlig reglering och infrastrukturkonkurrens för att främja investeringar som kännetecknar bestämmelserna om nättillträde samt tonvikten på marknadsinriktade och samarbetsbaserade lösningar för att främja den fortsatta infrastrukturutbyggnaden på lokal och regional nivå, där detta inte är enkelt ur affärsmässig synvinkel. Det är viktigt att tillträdesregleringen bidrar till att förhindra en digital klyfta i fråga om nätverk med mycket hög kapacitet och till att stärka den territoriella sammanhållningen.

17. Med hänsyn till konkurrensen på både fastnäs- och 5G-marknaden är det nödvändigt att separera tjänster och nät ("åtskillnad") med energisektorn som förebild. I ett antal EU-medlemsstater (t.ex. Sverige och Förenade kungariket) har man genomfört en fullständig separation mellan telekommunikationstjänster och nät drift. Kommittén anser att de fiberoptiska näten bör tillhöra sådana telekommunikationsföretag vars affärsmodell bygger på lika nättillträde för alla tjänsteleverantörer. På så sätt skulle många tjänsteleverantörer kunna vara verksamma på marknaden, konsumenterna skulle kunna välja tjänster med det önskade förhållandet mellan pris och kvalitet och dessutom skulle den långsiktiga utvecklingen på området tryggas.

18. Detta skulle ge lika möjligheter för alla vid utvecklingen av 5G-nät. Det bör inte finnas någon beroende av de marknadsdominerande telekommunikationsföretagens grundläggande infrastruktur. Därför bör EU stödja uppförandet av öppna nät och även styra medlemsstaterna i denna riktning, så att alla nya och befintliga fiberoptiska nät görs operatörsberoende.

19. Kommittén betonar vikten av noggrannare geografiska kartläggningar ur ett marknadsanalytiskt perspektiv av befintlig infrastruktur och framtida planerade projekt för att identifiera områden med otillräcklig täckning. Eftersom dessa områden tenderar att finnas i glesbefolkade och mindre gynnade regioner torde det offentliga stödets effektivitet höjas genom en korrekt kartläggning av dessa områden.

20. ReK efterlyser rättsliga bestämmelser i medlemsstaterna så att befintlig infrastruktur (elnät, kraftledningsstolpar osv.) kan utnyttjas på flexiblast möjliga sätt vid utbyggnaden av bredbandsnätet för att därigenom spara tid och pengar vid tillhandahållandet av ny bredbandsinfrastruktur.

21. Under den nuvarande programperioden har 14 miljarder euro från ESI-fonderna avsatts för upprättandet av bredbandsinfrastruktur.

22. Kommittén stöder främjandet av bredbandsutbyggnaden genom en förstärkning av sammanhållningspolitiken, bland annat i syfte att se till att den kan ta itu med de allvarligaste marknadsmisslyckandena i glesbefolkade landsbygdsområden i EU. Detta utesluter inte en utökning av finansinstrumenten (t.ex. lånefinansiering) i samarbete med Europeiska investeringsbanken och andra utvecklingsbanker.

23. Kommittén anser att Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE) och Efsi bör ges en mer central roll när det gäller tillhandahållandet av medel till finansieringsinstrument och blandfinansieringsinstrument (som kombinerar bidrag med finansiella instrument) för att hantera mer måttliga typer av marknadsmisslyckanden, till exempel otillräcklig finansiering med eget kapital när det gäller mindre projekt i mer livskraftiga områden. Sådana kompletterande åtgärder skulle garantera en högkvalitativ tillgång till bredband i alla regioner i EU.

24. ReK rekommenderar att man utnyttjar den gemensamma bredbandsplattformen som ett samarbetsinstrument och även gör GD Regional- och stadspolitik delaktigt i plattformens arbete.

25. Kommittén stöder främjandet av utnyttjandet av EU:s program och framtagandet av nya modeller för offentlig-privata partnerskap för investeringar i bredbandsutbyggnad.

26. Kommittén upprepar att man i områden där stora företag inte är intresserade av att investera och små företag har svårt att uppfylla kraven måste utveckla enklare modeller som gör det lättare för små företag att investera och tillhandahålla lösningar i dessa missgynnade områden, eller erkänna bredbandsutvecklingsprojekt som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse ⁽³⁾.

27. ReK påpekar i detta sammanhang att det är viktigt att förenkla förfarandena, eftersom tekniken utvecklas snabbare än den tillhörande infrastrukturen byggs ut.

28. Verkligt fungerande utvecklingsplaner för bredbandsutbyggnad kan bara utarbetas i samförstånd mellan telekommunikationsföretagen, staterna och de lokala och regionala myndigheterna, så att alla staters, kommuners och regioners intressen beaktas. I de länder där man har nått en sådan överenskommelse (Sverige, Förenade kungariket osv.) har bredbandsutbyggnaden redan nått längre. Om ingen överenskommelse nås riskerar bredbandstäckningen att förbli otillräcklig utanför stadsområdena.

29. Kommittén välkomnar Europeiska investeringsbankens utmärkta initiativ att inrätta en fond för bredbandsutbyggnad och uppmanar till att genomföra den snabbt. ReK hoppas att detta kommer att bidra till finansieringen av i synnerhet små projekt och undanröjandet av "vita fläckar".

30. Kommittén påminner om sina rekommendationer till högnivågruppen för förenkling för tiden efter 2020, där man betonade att reglerna om statligt stöd och offentlig upphandling inom ramen för ESI-fonderna måste anpassas till dem som gäller för centralt förvaldade program. ReK upprepar sin begäran om en bedömning av om vissa eller alla ESI-fondsutgifter

⁽³⁾ COR-2016-02880.

skulle kunna undantas från förfarandena för statligt stöd efter 2020. I detta sammanhang gläder sig ReK åt att högnivågruppen har tagit fasta på dess rekommendationer om behovet av gemensamma definitioner för att jämföra och kombinera olika fonder⁽⁴⁾.

31. Kommittén framhåller att EU:s riktlinjer för tillämpning av reglerna för statligt stöd på snabb utbyggnad av bredbandsnät bör samordnas med de olika EU-medel som står till förfogande för att finansiera bredbandsutbyggnaden, och uttrycker sin oro över antalet avvisade förhandsanmälningar, som i slutändan leder till att utnyttjandet av investeringarna bromsas eller till och med förhindras och därför är en orsak till den långsamma utbyggnaden av bredband i dessa områden.

32. Såsom ReK också nämner i sina rekommendationer till den ovan nämnda högnivågruppen för förenkling gläder sig kommittén åt att principen om ett differentierat tillvägagångssätt övervägs. Ett sådant tillvägagångssätt bör möjliggöra en betydande minskning av den administrativa bördan och ge möjlighet att ta bättre hänsyn till särdragen i samband med genomförandet i de berörda regionerna och därmed underlätta en platsbaserad strategi och uppmuntra skräddarsydda investeringar i bredbandsutbyggnad.

33. Kommittén förespråkar en så snabb uppbyggnad av heltäckande snabbt bredband som möjligt för att skapa förutsättningarna för gigabitsamhället, dra största möjliga nytta av den digitala inre marknadens möjligheter och på så sätt bidra till samtliga medlemsstaters utveckling på detta område. För att uppnå detta mål måste olika lösningar eftersträvas eftersom det kan vara kostsamt och tidskrävande att ansluta varje hus till det fiberoptiska nätet, särskilt i glesbefolkade områden.

34. Utöver kabelanslutningar bör man i glesbebyggelse och på otillgängliga platser överväga och undersöka vilka möjligheter som mobila bredbandstjänster, satellitbredband och uppförande av offentliga wifi-nät på offentliga platser och vid offentliga inrättningar, såsom initiativet "Wifi4EU", kan erbjuda. Genom alternativa lösningar påskyndas nätutbyggnaden och sparas samtidigt pengar, men det krävs överväganden och ett systematiskt tillvägagångssätt så att lösningarna tillgodoser behoven och den teknik som används kan utnyttjas på lång sikt.

35. Det är viktigt att ta itu med de problem som uppstår till följd av den snabba utbyggnaden av 5G-kommunikationsnät när det gäller spektrumförvaltningen, eftersom 5G-tekniken kräver nät med hög kapacitet i hela EU. Det är mycket viktigt att finna en gemensam metod för fördelningen av licenser (nyttjanderätter) för de högre frekvenser (radiofrekvenser) som kommer att användas i framtiden, vilket eventuellt också omfattar ökad förutsägbarhet i regelverket vid gemensam användning av spektrumet och mer flexibilitet, så att skillnaderna i efterfrågan på harmoniserade frekvensband kan tillgodoses på nationell eller regional nivå.

36. Kommittén stöder de grundläggande åtgärderna i kodexen för elektronisk kommunikation, såsom införandet av nya bestämmelser om stöd till uppförandet av mycket snabba nät i hela Europa som möjliggör hastigheter på flera gigabit per sekund, utvidgningen av regelverkets tillämpningsområde till att omfatta nya kommunikationsverktyg, s.k. over-the-top-tjänster, samt tillhandahållandet av funktionella internetanslutningar till överkomligt pris till slutanvändarna.

37. ReK välkomnar kommissionens utmärkelse "European Broadband Awards", som bidrar till att sprida lösningar på problemet med bredbandstäckning samt god praxis.

Bryssel den 22 mars 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europeiska regionkommitténs
ordförande

⁽⁴⁾ COR-2017-04842-00-00-PAC-TRA.

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Halvtidsöversyn av Europeiska socialfonden för att utarbeta förslag för perioden efter 2020

(2018/C 247/03)

Föredragande: Catiuscia Marini (IT-PES), Regionpresident, Umbrien

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Sammanhållningspolitiken

1. ReK uppmärksammar vikten av den regionala sammanhållningspolitiken som Europeiska unionens grundläggande politik, vars syfte är att uppnå EU:s mål som fastställts i EU-fördragen, genom att involvera och ge ansvar åt alla förvaltningsnivåer med hänsyn tagen till de territoriella särdragen.
2. Kommittén betonar att sammanhållningspolitiken är ett av de mest övervakade och utvärderade av EU:s politikområden, vilket lätt kan verifieras genom de många utvärderingar som genomförts och resultaten av de sammanhållningsrapporter som regelbundet utarbetas av kommissionen och behandlas i en rad forum.
3. ReK uppmärksammar denna politiks stora genomslagskraft som gör att den är allmänt känd bland EU-medborgarna, och på så sätt bidrar till att medborgarna får en positiv bild av EU under denna historiska period då EU är i akut behov av att förbättra sin image.
4. Vi anser att det behövs en ny rättsligt bindande gemensam strategisk ram som omfattar all EU-politik och upprätthåller de befintliga flerfondsbaseade territoriella resultatverktygen (lokalt ledd utveckling och integrerade territoriella investeringar), och anser att en robust förordning om gemensamma bestämmelser som omfattar samtliga ESI-fonder är avgörande för att säkerställa nödvändiga samverkans effekter mellan de politikområden som syftar till att uppnå kompletterande mål.
5. Vi hänvisar till vårt nyligen offentliggjorda yttrande om sammanhållningspolitikens framtid⁽¹⁾ (som antogs i maj 2017) och om förenkling⁽²⁾ (som antogs i februari 2018) och som beskriver de huvudsakliga riktlinjerna för en ytterligare förbättring av sammanhållningspolitiken, framför allt i form av en tydligare resultatorientering och ökad förenkling.
6. Kommittén är dock medveten om att sammanhållningspolitikens resultat och effekter inte förmedlas tillräckligt, och att den därför inte lyfts fram i tillräcklig utsträckning, vilket ibland leder till negativa konsekvenser för allmänhetens uppfattning om strukturfonderna.
7. Vi efterlyser därför ett kraftfullare och mer inkluderande kommunikationsverktyg som kan skapa en positiv och engagerande skildring av användningen av medlen.

Europeiska socialfondens roll

8. Europeiska socialfonden (ESF) var EU:s första finansieringsinstrument som inrättades genom Romfördraget (1957) och förblir EU:s viktigaste instrument som är direkt inriktat på medborgarna beträffande sysselsättning, social delaktighet och utbildningspolitik och spelar en avgörande roll i reformen av den offentliga förvaltningen och rättsväsendet. ESF främjar på så sätt full sysselsättning, bidrar till att förbättra arbetsproduktiviteten och lika möjligheter, främjar social delaktighet och minskar skillnaderna i fråga om sysselsättningsgrad mellan de europeiska regionerna samt inom dessa regioner och mellan städer och landsbygdsområden.

⁽¹⁾ COR 1814/2016

⁽²⁾ COR 4842/2017

9. ReK betonar att de program som genomförts med finansiering från ESF har haft positiva effekter: det uppskattas att 9,4 miljoner européer hittade ett arbete och 8,7 miljoner fick yrkeskvalifikationer tack vare stöd från ESF under perioden 2007–2014 ⁽³⁾.

10. Vi beklagar att många medlemsstater har minskat medfinansieringen av ESF-åtgärder, ofta som en följd av budgetkonsolideringspolitiken, och uppmanar följaktligen medlemsstaterna att trygga en tillräcklig nivå av nationell medfinansiering.

11. ReK betonar dock ESF:s roll som "automatisk stabilisator" när det gäller att stödja åtgärderna i den ekonomiska återhämtningsplanen för Europa under den ekonomiska krisen, en roll som blev starkare under de sista åren av den föregående programperioden och som visar att fonden har tillräcklig flexibilitet genom ökningen av EU:s medfinansieringsgrader och anpassningen av förhandsfinansieringen när det gäller att säkerställa sociala investeringar i regioner som drabbats av asymmetriska ekonomiska chocker samt när det gäller att möta utmaningarna och ingripa till förmån för de mest utsatta och sårbara grupperna.

12. Kommittén efterlyser en närmare koppling mellan andelen socialt utestängda och tilldelningen av resurser. En mer territoriellt inriktad och starkare platsbaserad inställning till användningen av fonderna skulle göra stödet mer effektivt och ändamålsenligt.

13. ReK betonar att ESF:s roll beträffande den totala andelen offentliga investeringar i socialpolitik förblir så mycket viktigare eftersom infrastrukturenklyftan för investeringar i social infrastruktur beräknas till minst 100–150 miljarder euro per år i EU och motsvarar en total klyfta på över 1,5 biljoner euro under 2018–2030. Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi) kompenserar bara klyftan på ett ytterst begränsat sätt eftersom för närvarande enbart 4 % av den godkända finansieringen stöder sociala infrastrukturprojekt. Vi understryker behovet av att hitta rätt balans och undvika överlappning mellan planerade investeringar i socialt kapital som medfinansieras inom ramen för ESF och investeringar på det sociala området, i kompetens och i humankapital inom ramen för en eventuell framtida InvestEU-fond.

14. Kommittén välkomnar de åtgärder som har vidtagits under perioden 2014–2020 för att stärka ESF:s roll både för aktiva arbetsmarknadsåtgärder och social delaktighet, såsom införandet av en garanterad minimiandel för ESF, specifika insatser för ungdomssysselsättningen (sysselsättningsinitiativet för unga) och fokus på resultat och effektivitet.

15. Kommittén betonar de positiva resultat som hittills uppnåtts under den nuvarande programperioden, såsom framgår av Strategisk rapport 2017: 4,2 miljoner arbetslösa och 2,1 miljoner icke-yrkesverksamma personer har omfattats av åtgärder för att underlätta tillträdet till arbetsmarknaden; investeringar för 14,6 miljarder har gjorts i allmän utbildning och yrkesutbildning och 700 000 personer har förbättrat sina färdigheter; 634 000 personer med funktionsnedsättning har fått hjälp att hitta arbete.

16. ReK noterar det stora europeiska mervärdet av ESF under tidigare och pågående programperioder, eftersom ESF:s åtgärder i många medlemsstater och regioner har haft påtagliga och mätbara effekter på hanteringen av problem såsom hög arbetslöshet, demografisk tillbakagång och fattigdom – prioriterade områden för EU inom ramen för Europa 2020-strategin.

17. Vi noterar vikten av att en betydande andel av resurserna har avsatts till åtgärder för att stärka och bygga upp de lokala och regionala myndigheternas kapacitet i syfte att hjälpa dem att genomföra strukturreformer, bland annat i linje med reformplanen i varje medlemsstat.

18. Kommittén är emellertid oroad över förseningarna i genomförandet av åtgärder som syftar till att främja integrationen av perifera områden och landsbygdsområden, och efterlyser ökad uppmärksamhet på främjandet av social delaktighet i de mest nedgångna stads- och landsbygdsområdena, framför allt när det gäller ungdomars ekonomiska och sociala integration.

⁽³⁾ Arbetsdokument från kommissionens avdelningar "Ex-post evaluation of the 2007–2013 ESF Programmes" (SWD(2016) 452 final).

EU-politikens sociala dimension

19. ReK betraktar den europeiska pelaren för sociala rättigheter som viktig för EU:s bidrag till skapandet av ekonomiska och sociala framsteg, för att bekämpa diskriminering och social utestängning, hjälpa medborgarna att anpassa sig till behoven på arbetsmarknaden, ge dem förmågan att utnyttja den digitala revolutionen och skydda dem mot växande hot och osäkerhet inom och utanför EU:s gränser.

20. ReK upprepar att det är viktigt för gränsregioner att man främjar arbetskraftens faktiska gränsöverskridande rörlighet genom att undanröja hinder inom arbetsrätten och socialförsäkringssystemet (undanröja skattehinder och göra det möjligt att överföra såväl rättigheter till arbetslöshetsersättning som pensionsrättigheter). Vi upprepar också att de lokala och regionala myndigheterna kan spela en viktig roll när det gäller att ge råd till pendlare med hjälp av Eurestjänster eller befintliga gränsöverskridande strukturer ⁽⁴⁾.

21. Kommittén betonar därför den särskilda betydelsen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, som sätter den sociala dimensionen i centrum för EU:s dagordning. Kommittén betonar i detta avseende behovet av att koordinera de strategier och målsättningar som bör föreligga mellan den sociala pelaren och ESF ⁽⁵⁾, och framhåller att inom ramen för de 20 huvudprinciperna i pelaren bör de som är relevanta beaktas i de program som stöds av ESF.

22. Vi rekommenderar att man vid genomförandet av principerna för den sociala pelaren i programplaneringen för ESF tar vederbörlig hänsyn till behovet av att införa integrerade åtgärder som återspeglar de regionala särdragen, EU:s arbetsmarknadstrender på medellång sikt, såsom de lokala och regionala myndigheterna redan har framhållit, samt framtidsutsikterna när det gäller sysselsättningen inom EU.

23. Vi betonar de stora integrationsmöjligheterna mellan den sociala pelaren och sammanhållningspolitiken, eftersom den sistnämnda tack vare sin unika modell för flernivåstyre samtidigt kan säkerställa genomförandet av projekt av "EU-format" och respekten för de typiska "sociala kontrakt" som finns i medlemsstaterna.

24. Vi anser att det är nödvändigt att debatten om den sociala pelaren åtföljs av en första bedömning på EU-nivå av processen och de resultat som uppnåtts i anslutning till tematiskt mål 9 (social delaktighet och fattigdomsbekämpning), och att denna bedömning genomförs med beaktande av välfärdsmodellerna i de olika medlemsstaterna och de kriser/omvandlingar som dessa länder genomgår, eftersom det kan vara svårt att förstå "pelarens" bidrag utan en sådan konkret indikator.

25. Kommittén varnar för möjliga överlappningar mellan ett framtida strukturreformprogram och potentiella stödområden för strukturreformer som hanteras av de europeiska struktur- och investeringsfonderna genom tematisk koncentration som för närvarande baseras på målen för Europa 2020-strategin och i ett senare skede på dess efterföljande strategi. I detta avseende efterlyser vi ett fastställande av räckvidden för strukturreformer som berättigar till EU-stöd på grundval av befogenheter och europeiskt mervärde samt en tydlig distinktion mellan stödberättigande på grundval av sammanhållningspolitiken (artikel 175) och stödberättigande på grundval av administrativt samarbete (artikel 197).

Rekommendationer för perioden efter 2020

26. ReK hoppas att processen för att fastställa förslaget till nästa fleråriga budgetram inleds i god tid för att möjliggöra en lämplig medverkan av medborgarna och centrala aktörer, och på så sätt undvika förseningar i antagandet av förordningar och riktlinjer, vilket försenade starten på den nuvarande programperioden.

27. Med utgångspunkt i ReK:s studie om den nuvarande situationen och framtida utmaningar för Europeiska socialfonden när det gäller att arbeta för social sammanhållning i Europas städer och regioner påminner vi om den allt större roll som ESF förväntas spela under de kommande åren, särskilt med beaktande av utmaningar såsom långtidsarbetslöshet, integration av unga på arbetsmarknaden, en åldrande befolkning och marginalisering av inre områden, gränsområden och perifera områden i EU, avfolkningen av landsbygden, demografiska förändringar till följd av migrationen, integrering av flyktingar och migranter, bekämpning av social utestängning i stadsområdena, brist på specifik kompetens och anpassning av allmän utbildning, yrkesutbildning och högre utbildning till tekniska framsteg, bekämpning

⁽⁴⁾ COR 1319/2014

⁽⁵⁾ COR-03141/2017

av social utestängning av missgynnade grupper, stöd till utbildning, från förskolan till seniorutbildningen, och insatser för vuxna med låg kunskaps- och färdighetsnivå samt anpassning av utbildningsnormerna till behoven på EU:s arbetsmarknad.

28. Vi insisterar på komplementaritet mellan Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (EGF) och ESF som en del av de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna), eftersom EGF är en mekanism som ger kortfristig stöd medan långfristiga åtgärder som stöds av ESI-fonderna kan fungera som uppföljningsåtgärder på de områden som stöds av EGF.

29. ReK betonar den enorma omfattningen av den pågående digitala revolutionen och de stora omvälvningar av arbetsmarknaden som följer av den och som kommer att fortsätta i framtiden, och pekar på de utmaningar som detta medför för utbildningssystemen eftersom de måste anpassa sig till den nya kompetens som efterfrågas och förstärka de utbildningsmöjligheter som erbjuds alla medborgare på varje utbildningsnivå, både inom den allmänna utbildningen och yrkesutbildningen samt inom högre utbildning.

30. Kommittén föreslår att man för framtiden fastställer ett antal grundläggande åtgärder inom ramen för ESF för att se till att missgynnade ungdomar får tillgång till en miniminivå av utbildning och att de ges de resurser som krävs för att de ska uppnå en lämplig kompetensnivå.

31. Det är mycket viktigt att säkerställa den flexibilitet som krävs för att göra det möjligt att anpassa ESF:s programplanering till de nya utmaningar som kan uppstå.

32. Vi upprepar behovet av att stödja denna digitala revolution genom att främja integrationen mellan investeringar på det digitala området och insatser inriktade på personer, däribland för sådana som är verksamma inom lokala och regionala offentliga organisationer.

33. ReK anser därför att de utmaningar som följer av behovet av anpassning till den tekniska utvecklingen och globaliseringen bara kan lösas framgångsrikt om EU:s olika incitament- och stödinstrument integreras och används på ett sätt som skapar samverkans effekter när det gäller att uppnå de mål som fastställs i respektive strategier för smart specialisering.

34. För att hantera dessa utmaningar på ett ändamålsenligt sätt är kommittén övertygad om att ESF bör fortsätta att vara en integrerad del av ESI-fonderna och en viktig del av den regionala sammanhållningspolitiken så att man kan utnyttja alla de möjliga samverkans effekterna från integrationen med åtgärder som finansieras från de andra strukturfonderna och landsbygdsutvecklingsfonderna. ESF måste i praktiken samverka med andra strukturfonder, särskilt med Eruf, för att man genom gemensamma strukturfondsåtgärder ska kunna uppnå en integrerad regionalpolitik.

35. Kommittén är också övertygad om att ESF:s möjlighet att vara en fond med delad förvaltning måste bevaras, och avvisar därför bestämt varje förslag om att ESF ska återgå till en modell där den förvaltas direkt av kommissionen. Vi förkastar också varje form av centralisering under medlemsstaternas exklusiva ansvar om det inte med nödvändighet följer av medlemsstatens institutionella arrangemang.

36. Vi anser nämligen att en viktig framgångsfaktor i genomförandet av ESF är dess nedifrån och upp-strategi som gör det möjligt att bättre anpassa åtgärderna till stödmottagarnas behov, genom att använda partnerskapsmetoden mellan EU-institutionerna, medlemsstaterna, de lokala och regionala myndigheterna och de ekonomiska och sociala aktörerna i regionen.

37. ReK efterlyser särskilda mekanismer på lokal och regional nivå för att samordna ESF och övriga ESI-fonder och instrument. Dessa bör möjliggöra komplementaritet på insatsnivå, inbegripet möjligheter till stöd från flera finansieringskällor inom en insats.

38. Kommittén håller med om att andra fonder som tillhandahåller stöd på det sociala området och till arbetsmarknadspolitikerna bör integreras i ESF (ESF+ eller en paraplyfond) under förutsättning att detta leder till att man uppnår tydliga samverkans effekter och att dessa fonder också följer en modell för delad förvaltning. Dessa samverkans effekter skulle vara särskilt tydliga för Asyl-, migrations- och integrationsfonden (Amif), som tillämpar en delad förvaltningsordning.

39. För att möta problematiken med tidiga skolavhopp, övergången från utbildning till arbete och för att öka utbildningssystemens förmåga att lösa detta kommer ESF fortsatt att ha betydelse på regional och lokal nivå.

40. Med en regional anpassning av ESF kan vi se till att möta de kompetensbehov som finns hos företagen i olika regioner med rätt fortbildning och matchning av arbetssökande. ESF är väsentlig för arbetet med kompetensförsörjning regionalt och för att möjliggöra omställning inom olika branscher, som exempelvis står inför stora utmaningar till följd av digitaliseringen.

41. Vi uttrycker samtidigt oro över att inrättandet av ett paraply-ESF kan leda till en generell minskning av de medel som avsätts till sysselsättning och social delaktighet, och att de lokala och regionala myndigheterna får en svagare roll i programplaneringen och förvaltningen av dessa fonder.

42. Kommittén håller med om att ESF måste göras mer synligt inom den fleråriga budgetramen, och anser att det vore önskvärt att under avsnittet om sammanhållningspolitiken upprätta underavsnitt för ekonomisk, territoriell och social sammanhållning. I allmänhet önskar vi större insyn i strukturen för den fleråriga budgetramen så att det blir lättare för de europeiska medborgarna att tyda EU:s prioriteringar.

43. ReK beklagar att det meddelande som kommissionen nyligen antog om "En ny och modern flerårig budgetram för ett EU som effektivt genomför sina prioriteringar efter 2020" ⁽⁶⁾ inte anger hur nästa fleråriga budgetram bör ta itu med de sociala utmaningarna för Europeiska unionen och lämnar föga utrymme för berörda parter att vara med och utforma Europeiska kommissionens förslag till nästa fleråriga budgetram, som ska läggas fram den 2 maj.

44. Kommittén upprepar att uppnåendet av målen för ekonomisk utveckling och social delaktighet kräver ett heltäckande och integrerat tillvägagångssätt som bäst kan uppnås genom program som finansieras genom flera fonder eller genom en fond med ett brett och flexibelt tillämpningsområde. Därför erkänner ReK betydelsen av flerfundsinstrument för territoriell utveckling såsom operativa flerfundsprogram, integrerade territoriella investeringar och lokalt ledd utveckling, och avvisar alla försök att införa krav på enfondsprogram.

45. Kommittén efterlyser därför en ytterligare harmonisering och förenkling av förordningen om gemensamma bestämmelser, så att skillnaderna, klyftorna och överlappningarna mellan reglerna för fondernas arbetssätt minimeras, så att reglerna definieras på ett enkelt och öppet sätt och så att det lämnas tillräckligt med flexibilitet för att utarbeta skräddarsydda lösningar på nationell, regional och lokal nivå, inbegripet en utvidgning av verktyg med "resultatbaserade" betalningar samt gemensamma handlingsplaner och förenklade kostnadsalternativ. Kommittén efterlyser i anknytning till detta ytterligare vägledning från kommissionen om användningen av förenklade kostnadsalternativ på alla nivåer, utan restriktioner eller krav avseende lägsta trösklar.

46. ReK erinrar om den viktiga roll som ESF spelar i uppföljningen av de riktlinjer som fastställs i de landsspecifika rekommendationerna på områdena sysselsättning, utbildning och social delaktighet, och efterlyser en bättre anpassning mellan en reformerad europeisk planeringstermin och sammanhållningspolitiken. Den europeiska planeringsterminen bör demokratiseras ytterligare på EU-nivå och på nationell nivå, definieras bättre när det gäller europeiskt mervärde och sambandet med EU:s befogenheter och även fokuseras mer på egenansvar. Man skulle kunna bidra till detta genom att anta en uppförandekodex med standarder för de lokala och regionala myndigheternas deltagande och genom att inrätta en "strukturell dialog om sammanhållningens status i Europa" som bör införlivas i den europeiska planeringsterminen.

47. Kommittén invänder därför mot att sammanhållningspolitiken enbart underställs den europeiska planeringsterminen, vilket skulle undergräva dess ställning som fastställs i fördragen, och hoppas i stället att de lokala och regionala myndigheterna strukturellt involveras som partner i den europeiska planeringsterminen, att en territoriell analys integreras i hela processen och att särskilda territoriella rekommendationer införs när så är möjligt.

48. ReK föreslår att man, i linje med de yttranden som ReK antagit om "Indikatorer för territoriell utveckling – bortom BNP" och om "Sammanhållningspolitiken efter 2020", undersöker möjligheten att utöver BNP också använda indikatorer där hänsyn tas till demografiska, sociala och miljömässiga uppgifter, t.ex. EU:s regionala index för sociala framsteg.

Bryssel den 22 mars 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europeiska regionkommitténs
ordförande

⁽⁶⁾ COM(2018) 98 final, offentliggjort den 14 februari 2018.

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Kostnaden för och risken med utebliven sammanhållning: sammanhållningspolitikens strategiska värde i strävan efter att uppnå de fördragsstadgade målen och bemöta de nya utmaningarna för de europeiska regionerna

(2018/C 247/04)

Föredragande: Mieczysław Struk (PL–EPP), regionpresident, Pomorskie (Pommern)

Referensdokument: Rapport från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Min region, mitt Europa, vår framtid: Sjunde rapporten om ekonomisk, social och territoriell sammanhållning

COM(2017) 583 final

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTENS STÅNDPUNKT

Allmänna kommentarer

1. Europeiska regionkommittén välkomnar offentliggörandet av den sjunde sammanhållningsrapporten som en viktig utgångspunkt i debatten om den nya sammanhållningspolitiken efter 2020. ReK understryker i detta avseende att sammanhållningspolitiken 2014–2020 förväntas leda till t.ex. 7,4 miljoner arbetstillfällen, bättre kvalifikationer för nästan 9 miljoner människor och bredbandsinternet för omkring 15 miljoner hushåll, men också stödja investeringar i 1,1 miljoner små och medelstora företag och tillföra 16 miljarder euro till den digitala ekonomin. ReK pekar därför på att kostnaden av "icke-sammanhållning" svårligen kan uppskattas, mot bakgrund av att territoriell konvergens i Europa är viktigare än någonsin tidigare för unionen och dess medborgare, dess ekonomi och dess städer och regioner.
2. Kommittén uppskattar att Europaparlamentet regelbundet kartlägger kostnaden för icke-Europa, eftersom detta ger bevis för att frånvaron av gemensamma åtgärder på EU-nivå på vissa områden leder till en betydligt lägre effektivitet i ekonomin såväl som till en begränsad tillgång på viktiga kollektiva nyttigheter.
3. Kommittén beklagar i detta sammanhang att Europaparlamentet och Europeiska kommissionen än så länge inte har inkluderat frågan om kostnaden för icke-sammanhållning i sina analyser och beslutsprocesser.
4. Kommittén vill tacka det bulgariska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd för dess begäran till ReK om att utarbeta ett yttrande om "Kostnaden för och risken med utebliven sammanhållning", som ger ReK ett utmärkt tillfälle att inleda en bredare diskussion om sammanhållningspolitikens strategiska roll.
5. ReK påminner om det grundläggande faktum att en förstärkt ekonomisk, social och territoriell sammanhållning i Europeiska unionen är ett av EU:s viktigaste mål, som fastställs i artikel 174 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. ReK betonar därför att sammanhållningspolitiken måste fortsätta att fullfölja sitt mandat att kombinera stöd till de minst utvecklade och mest problemdrabbade områdena med ett erbjudande till alla regioner, för att ta hänsyn till deras respektive regionala utmaningar och potential och för att främja den harmoniska utvecklingen av EU som helhet, och på så sätt tydligt visa på EU-finansieringens mervärde för de vanliga medborgarna. Kommittén erinrar i detta avseende om de regionala särdrag som anges i artikel 349 i EUF-fördraget.
6. Kommittén understryker att sammanhållningspolitiken är EU:s viktigaste investeringspolitik som syftar till att uppnå ovan nämnda fördragsmål, men att den också kan främja innovation och hantera konsekvenserna av klimatförändringarna och övergången till en koldioxidsnål ekonomi samt dämpa asymmetriska ekonomiska chocker genom att skydda offentliga tillväxtvänliga investeringar i regionerna, som hjälper till att minska ungdoms- och långtidsarbetslöshet och främja social inkludering. ReK upprepar därför sitt starka stöd för #CohesionAlliance⁽¹⁾.

⁽¹⁾ www.cohesionalliance.eu

7. Sammanhållningspolitiken har en av de bäst utvecklade resultatramarna bland EU:s politikområden, och är det mest noggrant övervakade och bäst utvärderade EU-politikområdet, som har kunnat bli allt mer ändamålsenligt det senaste årtiondet.

Ekonomisk sammanhållning

8. Kommittén välkomnar konstaterandena i den sjunde sammanhållningsrapporten att EU:s ekonomi håller på att återhämta sig från den ekonomiska krisen och att de regionala skillnaderna precis har börjat minska igen. Med tanke på att många regioner inte har uppnått samma nivåer av BNP per capita och sysselsättning som före krisen och dessutom har upplevt en betydande eftersläpning med avseende på offentliga investeringar har dock den ekonomiska krisens effekter ännu inte övervunnits.

9. ReK välkomnar de belägg som nämns för att de mindre utvecklade regionerna mellan 2000 och 2015 kunde komma ikapp EU-genomsnittet, vilket särskilt är fallet för de flesta regioner i EU-13-länderna. Det är emellertid oroande att situationen i ett antal regioner, framför allt i södra Europa, inte har förbättrats och är ännu sämre än före krisen.

10. Den ekonomiska tillväxten var också mycket snabbare i de regioner vars BNP redan ligger klart över EU-genomsnittet och i synnerhet i många storstadsområden, som är de viktigaste drivkrafterna för regional konkurrenskraft. Samtidigt kan man konstatera att de regioner vars BNP per capita ligger nära EU-genomsnittet verkar ha fastnat i en "medelinkomstfälla" med betydligt lägre tillväxttakt än genomsnittet i EU.

11. Kommittén uttrycker oro över de stora skillnaderna i innovationsresultat, som inte bara förblir territoriellt koncentrerade till de mest utvecklade regionerna i nordvästra EU, utan också tenderar att öka i och med att de ledande regionerna förbättrar sina resultat medan resultaten försämras i perifera regioner, mindre utvecklade regioner och övergångsregioner. Detta bevisar hur viktigt det är med en platsbaserad nedifrån och upp-metod, som representeras av strategier för smart specialisering, för att stödja innovationskapaciteten i regionerna.

Social sammanhållning

12. Kommittén välkomnar att sysselsättningssituationen i EU förbättras parallellt med den ekonomiska återhämtningen. De regionala skillnaderna i arbetslöshet är dock fortfarande betydande, och i flera regioner i sydliga medlemsstater överstiger arbetslösheten 20 %.

13. ReK konstaterar med oro att ungdomsarbetslösheten förblir ett överhängande problem, eftersom den fortfarande är högre än före krisen och är mer än dubbelt så hög som den totala arbetslösheten. Situationen i mindre utvecklade regioner och övergångsregioner är särskilt oroande.

14. Kommittén vill fästa uppmärksamheten på situationen för personer som riskerar fattigdom och social utestängning, som trots en försiktig positiv utveckling fortfarande är oacceptabelt många.

15. Befolkningen i många områden, huvudsakligen regioner och landsbygdsområden i EU-13, har minskat betydligt på grund av både naturliga förändringar och utflyttning, medan den totala befolkningen i andra regioner har vuxit kraftigt. Det stora antal migranter och flyktingar som har anlänt till EU sedan 2015 har också en betydande inverkan vad beträffar demografi och social sammanhållning i vissa medlemsstater, regioner och kommuner.

Territoriell sammanhållning

16. Kommittén betonar miljödimensionens betydelse för en hållbar utveckling i Europas kommuner och regioner och för medborgarnas hälsa och välbefinnande. Det ökande antalet miljöhänsyn – särskilt klimatförändringarna och de allt fler och kraftigare naturkatastrofer som de leder till, utvidgningen av mänskliga bosättningar, bebyggda områden och industriell verksamhet, förlusten av biologisk mångfald och fragmenteringen av livsmiljöer samt andra påfrestningar på miljön såsom luft- och vattenföroreningar – kan få skadliga följder för EU:s ekonomier och samhällen. Trots de framgångar som gjorts med avseende på att minska påfrestningarna på miljön uttrycker ReK sin oro för att de viktigaste miljömålen förblir ouppfyllda, i synnerhet i de centrala och östra delarna av EU.

17. ReK välkomnar de betydande framsteg som gjorts när det gäller att begränsa energiförbrukningen och växthusgasutsläppen, men noterar också att en del av dessa framsteg enbart har varit en följd av den minskade verksamheten under den ekonomiska nedgången, vilket betyder att det behövs ytterligare ansträngningar för att uppnå en övergång till rena energikällor, däribland förnybara, och en mer energieffektiv ekonomi, inklusive utsläppssnåla transporter.

18. Kommittén fäster uppmärksamheten på den territoriella dimensionen av klimatförändringarna och klimatorsakade naturkatastrofer, som påverkar regionerna olika mycket. ReK framhåller därför vikten av en ingående bedömning av sårbarheten och anpassningsåtgärder för europeiska kommuner och regioner samt tillhandahållandet av grön infrastruktur.

19. EU:s transportnät, främst järnvägssystemet, är långt ifrån optimalt, särskilt i EU-13-regionerna. ReK understryker i detta sammanhang att det är nödvändigt att fullborda TEN-T, särskilt sammankopplingen av de primära knutpunkterna i stomnätet, och integrera det med de nationella och regionala transportsystemen inte bara för att undanröja flaskhalsar, förkorta restiderna och försvaga de negativa effekterna av vissa regioners perifera läge, utan framför allt för att stimulera den ekonomiska utvecklingen i hela EU genom att göra den inre marknaden mer effektiv. Av samma skäl betonar ReK att den digitala omvandlingen är en av de största utmaningar som alla EU:s regioner står inför, och betonar vikten av ökade investeringar i bredbandsinfrastruktur och digitala färdigheter.

20. ReK framhåller att nästan en tredjedel av EU-medborgarna lever och arbetar i gränsregioner, som i allmänhet har sämre ekonomiska resultat än andra regioner. Trots de betydande framsteg som gjorts under de senaste årtiondena utgör gränserna fortfarande ett hinder för rörligheten för varor, tjänster, människor, kapital och idéer. Detta gör att fördelarna med integrationen inte utnyttjas fullt ut. Genom att undanröja gränsspecifika hinder skulle gränsområdena få betydande vinster i fråga om BNP, och de gränsspecifika kostnaderna skulle också minska betydligt.

Utmaningar för kommuner och regioner

21. De demografiska förändringarna är en av de största utmaningar som EU står inför och har omfattande ekonomiska, sociala och miljömässiga följder. De omfattar en åldrande befolkning, färre unga människor, lägre födelsetal, kompetensflykt (utflöde av talanger) och en minskning av den aktiva arbetskraften. Detta innebär att befolkningstillväxten i stor utsträckning är avhängig av migration, som skiljer sig stort mellan regionerna i EU. Dessa obalanser har en betydande socioekonomisk inverkan både på de områden vars befolkning minskar och åldras – mest i övergångsregioner – där man ofta ser en övergång till ej handelsbara lokala tjänster, vilket begränsar dessa områdens möjligheter till export, tillväxt och innovation, liksom på de storstadsområden dit människor flyttar. ReK påpekar därför att sammanhållningspolitiken bör spela en aktivare roll i bemötandet av sociala utmaningar, bl.a. åldrande, livsstilsrelaterade sjukdomar och arbetslöshet, särskilt bland ungdomar och unga som varken arbetar eller studerar, samt integration av migranter och flyktingar, fattigdom och social utestängning.

22. Extrema väderhändelser kommer sannolikt att bli vanligare och deras konsekvenser värre i hela Europa. Klimatförändringarnas effekter varierar kraftigt mellan olika regioner, men den ökade exponeringen för katastrofrisker driver de potentiella förlusterna uppåt, särskilt i tätbefolkade områden.

23. Kommittén understryker vikten av gränsöverskridande, transnationellt och mellanregionalt samarbete för att stärka den territoriella sammanhållningen, uppmuntra till solidaritet mellan EU:s regioner och ge ett betydande mervärde till EU:s mål.

24. Regionerna och kommunerna står inför aldrig tidigare skådande utmaningar, från global konkurrens, digital omvandling och framväxt av omvälvande teknik, demografiska förändringar och migration, risk för fattigdom och social utestängning till energitrygghet, klimatförändringar och förlust av biologisk mångfald. Alla dessa utmaningar har en stark territoriell inverkan med en ojämn fördelning av nytta och kostnader mellan de regionala ekonomierna och samhällena i Europa, vilket bekräftas i den sjunde sammanhållningsrapporten, där det visas att så kallade regionala utvecklingsklubbar håller på att växa fram. Risken att dessa utmaningar förstärker varandra och negativt förändrar det ekonomiska, sociala och territoriella landskapet i Europa är enorm och kan i hög grad bidra till att öka de befintliga ojämlikheterna, och därigenom motverka fördragets mål om att stärka sammanhållningen inom EU.

25. ReK understryker i detta sammanhang att sammanhållningspolitiken måste fortsätta att investera i alla regioner i EU eftersom deras anpassning till ovan nämnda chocker kräver långsiktiga, platsbaserade och platsanpassade strategier som kan integrera de ekonomiska, sociala och territoriella dimensionerna och dra nytta av synergier i alla europeiska struktur- och investeringsfonder och andra EU-instrument. ReK upprepar därför med eftertryck sitt motstånd mot att man beaktar den sociala dimensionen och Europeiska socialfonden separat från sammanhållningspolitiken eftersom det kan få negativa effekter, och bekräftar samtidigt sin ståndpunkt att ESF bör spela en allt större roll när det gäller att främja territoriell och social konvergens och att de lokala och regionala myndigheternas roll i fråga om programplanering och förvaltning av ESF behöver stärkas.

26. Kommittén påpekar att det mot bakgrund av artikel 174 i EUF-fördraget är viktigt att ta hänsyn till den territoriella inverkan av offentliga insatser och framhåller därför ånyo vikten av territoriella konsekvensbedömningar när all offentlig EU-politik utarbetas för att maximera dess effektivitet.

Sammanhållningspolitikens roll

27. Sammanhållningspolitiken bör vara central i diskussionen om hur potentialen i alla delar av EU kan bidra till ekonomisk tillväxt och hur alla EU-medborgare kan dra nytta av den europeiska integrationen på ett inkluderande sätt, men även i diskussionen om hur man ser till att alla delar av EU kan utnyttja de möjligheter som kommer av den globala omvandlingen. ReK upprepar därför sitt stöd för en stark och förbättrad sammanhållningspolitik för alla regioner efter 2020 och betonar den viktiga roll som sammanhållningspolitiken bör fortsätta att spela i framtidens EU, såsom skildras i stora drag i vårt yttrande "Sammanhållningspolitiken efter 2020" ⁽²⁾.

28. Kommittén påminner om att sammanhållningspolitiken, med stöd av medlemsstaternas regionalpolitik, syftar till att säkerställa lika villkor som gör att hela EU kan dra full nytta av fördelarna med den inre marknaden, vilket – tillsammans med territoriell motståndskraft – är en avgörande faktor för EU:s konkurrenskraft på den globala arenan. ReK understryker samtidigt att även om den inre marknaden har varit en framgångsrik "konvergensmaskin" för EU, fördelas inte vinsterna lika och när de inte automatiskt ner till mindre gynnade regioner, bland annat dem med särskilda geografiska nackdelar, och samhällsgrupper. Det finns därför fortfarande en risk för en växande ekonomisk och social klyfta mellan "motorerna" för EU:s tillväxt och övriga regioner.

29. Mot denna bakgrund är sammanhållningspolitikens uppdrag fortfarande ytterst aktuellt, eftersom denna politik ger alla EU-medborgare, särskilt från mindre utvecklade områden, möjlighet att dra nytta av EU-integrationens fördelar. Genom att använda dess verktyg får mindre utvecklade regioner möjlighet att frigöra och utnyttja sin inneboende potential, medan starkare regioner blir bättre rustade för att möta globala utmaningar. I detta avseende är sammanhållningspolitiken det mest konkreta uttrycket för europeisk solidaritet genom att erbjuda lika möjligheter och en bättre livskvalitet för människor i alla EU:s regioner. ReK betonar därför att den framtida sammanhållningspolitiken inte bör behandlas som en gåva utan som en oundgänglig pelare för en inre marknad som sammanför olika länder och regioner med olika utvecklingsnivåer.

30. Sammanhållningspolitiken är EU:s viktigaste politik för att motverka territoriella obalanser och minska de utvecklingsklyftor som uppstår till följd av de olika utmaningarna. Sammanhållningspolitiken har framgångsrikt gett ett betydelsefullt bidrag till positiva ekonomiska, sociala och territoriella förändringar i EU, på grundval av en komplex, sektorsövergripande strategi som syftar till att stödja innovation, små och medelstora företag, en koldioxidsnål ekonomi, transportinfrastruktur, stadsförnyelse, industriell omvandling och diversifiering av landsbygden, men även utbildning och kompetens, sysselsättning, kultur och social infrastruktur samt social delaktighet, för att bara nämna några få aspekter. ReK understryker i detta sammanhang behovet av att sörja för starkare synergieffekter och samordning mellan sammanhållningspolitiken och EU:s sektorsinriktade politik och program.

31. Med tanke på de många utmaningarna och deras allvarliga territoriella dimension behövs det mer än någonsin en stark och effektiv sammanhållningspolitik för alla EU:s regioner för att EU ska bli starkt och effektivt. ReK bekräftar att sammanhållningspolitiken har kapacitet för ett flexibelt och platsanpassat svar på nuvarande och kommande utmaningar, särskilt sådana som beror på akuta krissituationer i samband med globaliseringen. Kommittén betonar samtidigt att det övergripande målet om ett miljömässigt, ekonomiskt och socialt starkt Europa och större territoriell sammanhållning endast kan uppnås om både stads- och landsbygdsområden, som kompletterande funktionella områden, blir starkare med adekvat särskilt stöd.

⁽²⁾ EUT C 306, 15.9.2017, s. 8.

32. De sammanhållningspolitiska instrumenten bör förbättras i framtiden med sikte på ytterligare förenkling och större kapacitet att reagera på nya utmaningar, men de får inte bli alltför komplicerade eftersom de knappast samtidigt kan åstadkomma ekonomisk och social konvergens, hantera konjunkturcyklerna, trygga finanspolitisk disciplin och förhindra att politiken urholkas. Kommittén påminner i detta sammanhang om sitt stöd för en differentierad strategi för att förenkla och förstärka systemet för förvaltning och kontroll inom ramen för sammanhållningspolitiken.

33. Kommittén framhåller behovet av att stärka det europeiska territoriella samarbetets roll när det gäller att undanröja gränshinder och främja gränsöverskridande samarbete i syfte att åstadkomma konkreta resultat för EU-medborgarna. I detta sammanhang påpekar kommittén att de framtida programmen för europeiskt territoriellt samarbete bör vara tillräckligt flexibla för att uppfylla de särskilda behoven i olika gränsregioner, och de bör även inbegripa möjlighet till projekt för kontakter mellan människor och småskaliga projekt. ReK ser dessutom ett behov av att avskaffa gränsen på 150 km för samarbete på sjöfartsområdet, samt ett behov av ett mer proportionerligt arbetssätt vad gäller kraven på statligt stöd, revision och kontroll i programmen för europeiskt territoriellt samarbete⁽³⁾. Dessutom påpekar ReK att det finns ett växande behov av att i större utsträckning utnyttja makroregionala strategier, vilka bör stödjas av sammanhållningspolitiken jämte andra EU-politiska åtgärder.

34. Kommittén uppmanar Europaparlamentet och Europeiska kommissionen att ta fram en metod för att beräkna "kostnaderna för icke-sammanhållning" för att ge ytterligare kvantifierbara belägg för sammanhållningspolitikens europeiska mervärde.

Värdena bakom sammanhållningspolitiken

35. Genomförandet av sammanhållningspolitiken har många positiva spridningseffekter eftersom det bidrar till ett bättre styre och bättre institutioner i många regioner. Det inte bara är en förutsättning för ekonomisk tillväxt, utan också en stabil grund för samhällets välbefinnande i stort, inbegripet medborgarnas förtroende och EU:s politiska legitimitet. Sammanhållningspolitiken bör fortsätta att verka för en ny förvaltningskultur i regionerna genom att stärka flernivåstyre, partnerskapsprincipen, ekonomisk planering på medellång sikt, flerårig programplanering och finansiering, integrerade och platsbaserade strategier och instrument, men också öppna och evidensbaserade beslutsprocesser, förhandsvillkor, resultatniriktning, tematisk koncentration, incitamentbaserade mekanismer, avancerade förvaltningsystem samt kommunikationsåtgärder för att förmedla dess direkta effekter till medborgarna.

36. Sammanhållningspolitiken är den mest effektiva EU-politiken när det gäller att övervinna det politiska silotänkandet. Den har potential att bli den viktigaste drivkraften för strukturreformering i EU genom att samla olika sektorspolitikområden genom integrerade och platsbaserade strategier för smart specialisering som tillhandahåller skräddarsydda lösningar som bygger på ett visst områdes komparativa fördelar, utvecklingsmöjligheter och utmaningar, såsom de fastställts av allmänheten, företagen och förvaltningarna på fältet.

37. I detta sammanhang påpekar ReK att sammanhållningspolitiken kan bli mycket mer effektiv om medlemsstaterna är fast beslutna att genomföra de strukturreformer och förhandsvillkor som bidrar till en bättre genomförandemiljö för sammanhållningspolitiken, inbegripet förstärkt institutionell kapacitet. ReK vidhåller också att eventuella vidare kopplingar, även finansiella, mellan strukturreformer och sammanhållningspolitik skulle innebära att man måste öka effektiviteten och ansvarstagandet i processen genom att de regionala och lokala myndigheterna aktivt deltar i en uppförandekod för den europeiska planeringsterminen. Dessutom måste alla strukturreformer först genomgå en prövning där man kontrollerar att de tillför mervärde för EU och att de direkt överensstämmer med fördragsmålen⁽⁴⁾.

38. Sammanhållningspolitiken har visat att de regionala och lokala aktörernas inflytande är avgörande för att underlätta strukturreformeringar. Forskning visar dessutom att det finns en outnyttjad potential att öka den landsomfattande produktiviteten genom att förbättra regionernas resultat. Därför betonar ReK att regioner och lokala myndigheter måste ha starkare kopplingar till en smart och stark sammanhållningspolitik, som ett led i det bredare främjandet av komplexa och stabila utvecklingsstrategier. Detta bör ge EU legitimitet på lokal och regional nivå genom att den europeiska integrationsprocessen görs mer konkret för medborgarna.

⁽³⁾ ReK:s workshop om förenkling av det europeiska territoriella samarbetet (<https://cor.europa.eu/Documents/Migrated/Events/ETC-WORKSHOP-FINAL-REPORT.pdf>).

⁽⁴⁾ ReK:s resolution om ändring av förordningen om gemensamma bestämmelser för de europeiska struktur- och investeringsfonderna till stöd för strukturreformer, COR-2017-06173-00-00-RES.

Kostnaderna för och riskerna med icke-sammanhållning för Europeiska unionen: ett tidigt varningsmeddelande

39. ReK betonar att det är ytterst nödvändigt att skapa en politisk ram som ska ersätta Europa 2020-strategin så att tematisk koncentration och territoriell anpassning kan upprätthållas i sammanhållningspolitiken efter 2020.

40. Att försämrade eller fragmentera sammanhållningspolitiken, till exempel genom att begränsa den till vissa typer av regioner eller genom att avskilja Europeiska socialfonden, skulle medföra stora politiska risker och äventyra EU:s förmåga att uppnå fördragsmålen rörande en förstärkning av den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen på grund av att det saknas en kritisk massa av stöd i många regioner, vilket även innebär lägre investeringar i de viktigaste europeiska målen.

41. Kommittén framför i detta sammanhang sin oro över att icke-sammanhållning i Europeiska unionen i värsta fall skulle kunna leda till

- a) ökade ekonomiska och sociala skillnader mellan regionerna och större spänningar mellan medlemsstaterna,
- b) en splittring av den inre marknaden och mindre effektiv ekonomisk styrning på EU-nivå,
- c) ett omöjliggörande av genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter,
- d) svåra hinder för hanteringen av migrationsutmaningen,
- e) en minskning av förtroendet för och tilliten till EU:s politiska institutioner och själva demokratin, vilket i sin tur skulle kunna leda till ökad populism och nationalism och därmed till politisk instabilitet och i slutändan till och med till en upplösning av EU.

42. Att övervinna de kvarvarande ekonomiska, sociala och territoriella klyftorna i EU är således den viktigaste långsiktiga utmaningen för Europeiska unionen som helhet.

43. ReK upprepar här att sammanhållningspolitiken inte får underkastas några efterhandsvillkor på europeisk nivå som de lokala och regionala myndigheterna inte kan påverka eller som skulle innebära att de hålls som gisslan på grund av den politik som de nationella regeringarna för.

Bryssel den 22 mars 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Utvidgning: Att inkludera de lokala och regionala myndigheterna på västra Balkan i EU:s makroregionala, gränsöverskridande och andra transnationella samarbetsinitiativ

(2018/C 247/05)

Huvudföredragande: Franz Schausberger (AT-EPP), företrädare för delstaten Salzburg vid Europeiska regionkommittén

Referensdokument: COM(2018) 65 final

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Allmänna kommentarer

1. Kommittén välkomnar att det bulgariska ordförandeskapet har gjort västra Balkan till en prioritering och bitt ReK att lämna ett bidrag.
2. Vi välkomnar och stöder Europeiska kommissionens strategi av den 6 februari 2018 om trovärdiga utsikter till EU-medlemskap och ett ökat EU-engagemang för västra Balkan.
3. Precis som kommissionen är vi övertygade om att länderna på västra Balkan är en del av Europa med ett gemensamt europeiskt kulturarv och en gemensam historia och framtid samt att trovärdiga utsikter till EU-medlemskap är nyckeln till omvandling och därmed till säkerhet, välbästand, social välfärd, försoning och stabilitet i regionen.
4. Kommittén välkomnar utsikterna för Serbien och Montenegro till ett eventuellt EU-medlemskap 2025, för Albanien och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien till att inleda anslutningsförhandlingar, för Bosnien och Hercegovina till att erhålla status som kandidatland och för Kosovo⁽¹⁾ till att ta ytterligare steg framåt på den europeiska vägen med genomförandet av stabiliserings- och associeringsavtalet.
5. Samtidigt stöder vi fullt ut kommissions tydliga klargörande om att dessa utsikter endast kommer att kunna uppnås när länderna på västra Balkan uppfyllt alla nödvändiga kriterier och villkor, särskilt när det gäller att befästa demokratin, och har genomfört alla nödvändiga reformer, framför allt i fråga om rättsstatsprincipen, respekt för de grundläggande rättigheterna, konkurrenskraft samt regionalt samarbete och försoning, och att inga politiska undantag får göras när det gäller detta samt att villkoren inte får ändras under processens gång.
6. ReK välkomnar kommissionens avsikt att väsentligt öka sitt stöd till omvandlingsprocessen i länderna på västra Balkan, bland annat genom en gradvis ökning av budgeten för instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA) fram till 2020 i enlighet med en särskild handlingsplan med sex flaggskeppsinitiativ.
7. Kommittén anser att EU:s utvidgningsstrategi för länderna på västra Balkan måste utgöra en del av en mer heltäckande strategi för att stärka unionen fram till 2025, eftersom unionen måste bli starkare och stabilare innan den kan bli större, samt att de 27 medlemsstaterna och deras befolkningar måste vara övertygade om mervärdet av denna EU-utvidgning.

⁽¹⁾ Denna beteckning påverkar inte ståndpunkten avseende Kosovos status och är i överensstämmelse med FN:s säkerhetsråds resolution 1244/99 och med Internationella domstolens utlåtande om Kosovos självständighetsförklaring.

8. Vi välkomnar det förnyade högtidliga åtagandet från länderna på västra Balkan vid toppmötet i Trieste 2017 om att stödja varandra på vägen mot Europeiska unionen och lösa sina politiska meningsskiljaktigheter inom ramen för sina demokratiska institutioner samt att förbättra den ömsesidiga politiska dialogen, eftersom uppbyggandet av goda grannförbindelser är ett viktigt steg på vägen mot EU.

9. Kommittén hänvisar till sina många yttranden i frågan, där vi upprepade gånger betonat att lokala och regionala företrädare måste involveras aktivt i den europeiska integrationen och att EU:s standarder och bästa praxis bör genomföras på regional och lokal nivå så tidigt som möjligt under utvidgningsprocessen. Endast på så sätt kan man på lokal och regional nivå i god tid och på ett adekvat sätt inhämta de kunskaper som krävs inför de framtida uppgifterna och ansvarsområdena enligt EU:s regelverk.

10. ReK välkomnar den konnektivitetsagenda som EU antagit och andra regionala initiativ såsom Berlinprocessen, och uppmanar till att de lokala och regionala myndigheterna från utvidgningsländerna snarast involveras och till att man i samband med genomförandet tar tillvara erfarenheterna hos nyare medlemsstater, särskilt på områdena transport, energi, digital utveckling, utbildning och ungdomsfrågor.

11. ReK efterlyser särskilda arrangemang och oåterkalleliga åtaganden för att säkerställa att nya medlemsstater inte kan blockera en anslutning av andra länder på västra Balkan.

De regionala och lokala myndigheternas roll i utvidgningsprocessen

12. Kommittén noterar med oro att den offentliga förvaltningen på alla styresnivåer, i synnerhet det lokala självstyret, fortfarande är svag i de flesta av Balkanländerna, med en begränsad förvaltningskapacitet, en hög grad av politisering och korruption samt brist på insyn och ekonomiska resurser.

13. De demokratiska institutionernas funktionssätt måste stärkas på nationell, regional och lokal nivå, bland annat genom stabila valförfaranden och välfungerande regionala församlingar och kommunfullmäktigeförsamlingar, vilket även inbegriper en konstruktiv och hållbar dialog med det civila samhället.

14. Vi uppmanar alla länder på västra Balkan att utforma och genomföra program för förvaltningsreformer för att förbättra kvaliteten och ansvarigheten inom förvaltningen, särskilt insynen i de offentliga finanserna, liksom e-förvaltningsstrategier, bättre tjänster till medborgarna och nya lagar om allmänna förvaltningsförfaranden, balanserad och rättvis lönesättning inom den offentliga förvaltningen och för tjänstemän inom regionala och lokala förvaltningar, samt öppna förfaranden för rekrytering och uppsägning.

15. ReK noterar att man gjort stora framsteg i de flesta av länderna på västra Balkan i och med antagandet av nya lagar om lokala förvaltningsreformer, men menar att det alltjämt krävs avsevärda ansträngningar och överföring av nödvändiga ekonomiska resurser för att höja de lokala och regionala myndigheternas administrativa kapacitet så att de också kan ta vara på sina utvidgade befogenheter för att förbereda inför anslutningen och därefter till gagn för sin befolkning.

16. Ett positivt exempel i detta sammanhang är Serbiens antagande av lagen om den offentliga förvaltningen i den autonoma provinsen Vojvodina och på lokal nivå, men kommittén påpekar också att lagen om Vojvodinas resurser, som krävs enligt konstitutionen, ännu inte har antagits.

17. ReK anser att det är positivt att flera länder på västra Balkan, särskilt Albanien, har beslutat om och genomfört lokala territoriella reformer där man överfört nya befogenheter till kommunerna, även om den ekonomiska och administrativa konsolideringen av de nyligen inrättade kommunerna går långsamt.

18. Kommittén anser att det är mycket positivt att kommissionen i utvidgningsstrategin för västra Balkan i en anda av flernivåstyre uttryckligen efterlyser en lämplig balans mellan centrala, regionala och lokala styresnivåer, eftersom den regionala och lokala styresnivån i stor utsträckning saknas i den strategiska och operativa planeringen för EU:s utvidgning i utvidgningsländerna på västra Balkan.

19. För att i tid uppnå en djupare integrering av länderna på västra Balkan är en nedifrån-och-upp-strategi absolut nödvändig.

20. Kommittén gläds över att det gränsöverskridande samarbetet, framför allt på lokal nivå, har fördjupats i länderna på västra Balkan genom utbyte av erfarenheter, överföring av kunskap och bästa praxis och införandet av nya metoder och strategier. Här bör särskilt de lokala och regionala sammanslutningarnas och organisationernas verksamheter och initiativ, såsom den adriatisk-joniska euroregionen och det regionala nätverket Nalas, nätverket av sammanslutningar av lokala myndigheter i sydöstra Europa, lyftas fram, som man från europeiskt håll bör involvera och främja mer.

21. ReK beklagar att det än så länge saknas en heltäckande och hållbar plattform för det lokala samarbetet och en stark koppling till EU-institutionerna, i syfte att stödja genomförandet av EU:s normer och regelverk på lokal nivå, och att de lovvärda samarbetsinitiativ som finns, såsom det regionala samarbetsrådet, den regionala skolan för offentlig förvaltning (ReSPA) ⁽²⁾ och Berlinprocessen, huvudsakligen riktar sig till den centrala regeringen och inte tar hänsyn till den regionala och lokal nivån.

Decentralisering och demokrati

22. Kommittén beklagar att utvecklingen i länderna på västra Balkan de senaste tio åren präglats av reformblockader, otålighet och växande skepsis mot EU-medlemskap samt tendenser till ökad instabilitet, korruption, nationalism och extrem politisering av statliga institutioner och offentliga förvaltningar, vilket delvis lett till en övergång till mer enväldiga regimer och centralisering.

23. ReK erinrar, särskilt i anknytning till Bosnien och Hercegovina, om hur viktig en god samordning mellan alla styres- och förvaltningsnivåer är för en fungerande stat, för ett effektivt genomförande av reformagendan, rörlighet samt inrättandet av ett enhetligt ekonomiskt område, och välkomnar att man nu på alla nivåer har enats om svaren i kommissionens omfattande "frågeformulär".

24. Vi konstaterar att vallagarna för förrättandet av lokala och regionala val i länderna på västra Balkan i stort sett följer de europeiska normerna, och att valen på lokal nivå huvudsakligen förloper lugnt och ordnat, men att stora brister kvarstår på grund av valmyndigheternas brist på opartiskhet och deras politisering, och när det gäller insynen i kampanjfinansiering, registreringsförfaranden samt biläggandet av valkonflikter.

25. Kommittén är övertygad om att decentralisering är en hörnsten i den demokratiska reformprocessen och avgörande för den sociala sammanhållningen, stabiliteten, freden och försoningen på västra Balkan och därmed för Europas framtid.

26. Vi är medvetna om att man i samband med vidtagandet av nödvändiga åtgärder för att stärka en verklig decentralisering måste se till att etniska splittringar och spänningar inte ökar.

27. Vi är övertygade om att avpolitisering av den offentliga förvaltningen är en viktig förutsättning för att öka tilliten mellan denna och medborgare på lokal och regional nivå.

Rättsstatsprincipen, grundläggande rättigheter samt kampen mot korruption på lokal och regional nivå på västra Balkan

28. ReK beklagar att de centrala, regionala och lokala styres- och förvaltningsnivåerna i länderna på västra Balkan, trots att EU i åratal engagerat sig i frågan, alltjämt har nära kopplingar till organiserad brottslighet och korruption samt att offentliga och privata intressen är nära sammanflätade.

⁽²⁾ ReSPA är en internationell organisation som har anförtratts uppdraget att främja regionalt samarbete inom den offentliga förvaltningen på västra Balkan (<https://www.respaweb.eu>).

29. Kommittén förespråkar därför en kraftfull förstärkning av de specialiserade åklagarmyndigheter som ska bekämpa korruption och organiserad brottslighet samt av de rättsliga myndigheterna, i syfte att ta itu med olagligt förvärvade tillgångar och förlust av rätten att utöva offentliga ämbeten, skärpa reglerna för befattningshavare samt göra mekanismerna för information och klagomål lättillgängligare för medborgarna.

30. Vi betonar därför att rättsväsendets oberoende, kvalitet och effektivitet måste förbättras väsentligt och säkras, inte bara på central nivå utan att det också behövs inom regionala och lokala myndigheter, särskilt i offentlig upphandling. Vi välkomnar positiva exempel, såsom inrättandet av en byrå för korruptionsbekämpning och utarbetandet av handlingsplaner för detta i nästan alla kommuner i Montenegro, och de pågående insatserna i Albanien.

31. Vi förväntar oss att de berörda länderna ska anstränga sig mer för att bygga upp rättsstaten och rättsväsendet, trygga grundläggande rättigheter, friheter och säkerhet och befästa skyddet för minoriteter, särskilt romer – vars sociala delaktighet bör främjas mer – och hbt-personer, samt jämställdhet, bland annat genom att bekämpa våld i hemmet. I anknytning till detta välkomnar vi att Serbien som första anslutningsland har infört EU:s jämställdhetsindex.

32. Vi sätter stort hopp till att det bulgariska rådsordförandeskapet snabbt ska lyckas få alla politiska krafter i Bosnien och Hercegovina att enas om en gemensam lösning till konstitutionell reform av vallagen inför valet i oktober 2018. Man måste då beakta de bestämmelser som följer av att de tre folkgrupperna i Bosnien och Hercegovina är konstituerande och jämlika folk. Detta innebär också att besluten från Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i målen Sejdić-Finci, Zornić och Pilav måste verkställas, så att också judar, romer och företrädare för andra nationella minoriteter kan kandidera till presidentposten och till Folkens hus (en av kamrarna i Federationen Bosnien och Hercegovinas parlament), och så att kommunalval åter kan hållas i Mostar efter mer än sju år.

33. Kommittén framhåller yttrande- och pressfrihetens betydelse i en demokratisk politisk kultur, för att garantera mångfalden i ett demokratiskt samhälle. Ett problem i detta sammanhang är det inflytande som utövas på journalister och deras rapportering till följd av icke-transparenta ägarförhållanden inom medierna.

34. ReK påpekar att en europeisk demokratisk kultur förutsätter att beslutsfattare på alla politiska nivåer uppträder föredömligt och t.ex. avstår från konfrontationer och provokationer, undviker radikal och nationalistisk retorik och handlingar, visar lyhördhet för utsatta och missgynnade befolkningsgruppers behov och tar hänsyn till etniska, språkliga och religiösa minoriteters situation samt visar full respekt för alla personer oberoende av deras hudfärg, sexuella läggning eller könsidentitet.

35. Vi uppmanar de politiskt ansvariga att avstå från och fördöma alla handlingar som kan underblåsa spänningar mellan etniska grupper, att aktivt motverka nationalistiska diskurser och förhållningssätt av krigsförbrytelser och att bekämpa rasism, främlingsfientlighet, extremism, radikaliserings och terrorism samt bedriva ett förebyggande arbete bland ungdomar.

Gränsöverskridande regionalt och lokalt samarbete

36. Regionalt samarbete och goda grannförbindelser mellan länderna på västra Balkan är en förutsättning för framsteg på vägen mot EU-anslutning och nya ekonomiska möjligheter.

37. ReK stöder alla initiativ som syftar till att stärka de ömsesidiga förbindelserna mellan länderna på västra Balkan och det gränsöverskridande samarbetet på regional och lokal nivå samt inom ramen för partnerskaps och Taiex-programmen, och erbjuder sitt stöd för ett eventuellt deltagande av anslutningsländerna på västra Balkan i europeiska grupperingar för territoriellt samarbete (EGTS).

38. Kommittén klarlägger att de bilaterala gränstvisterna snarast måste lösas av de ansvariga i de berörda staterna eller ovillkorligen hänskjutas ett bindande, slutgiltigt internationellt rättsligt beslut eller skiljeförfarande. Vi beklagar i detta sammanhang den fortsatta tvisten mellan Slovenien och Kroatien om gränsdragningen och tillträdet till det internationella vattnet i Piranbukten, som har blivit ett EU-internt problem i och med de båda ländernas EU-medlemskap, och välkomnar de gränsfördrag som Montenegro har undertecknat med Bosnien och Hercegovina samt med Kosovo.

39. ReK välkomnar att Republiken Serbien nyligen anslutit sig till Madridkonventionen och förväntar sig att också f.d. jugoslaviska republiken Makedonien och Kosovo blir parter i konventionen, som erbjuder konkreta lösningar för att övervinna de största hindren för gränsöverskridande territoriellt samarbete.

40. Vi är övertygade om varaktig stabilitet inte kommer att kunna uppnås i regionen utan en effektiv och heltäckande normalisering av förbindelserna mellan Belgrad och Pristina genom den EU-stödda dialogen. För detta krävs att man snabbt får till stånd ett heltäckande och rättsligt bindande normaliseringsavtal. Kommittén välkomnar normaliseringen av förbindelserna mellan Serbien och Kroatien och den fortsatta dialogen mellan Belgrad och Pristina.

41. ReK noterar med tillfredsställelse att situationen i norra Kosovo i stor utsträckning har förblivit lugn och att kommunikationen mellan kommunerna i norr och de centrala institutionerna har förbättrats samt att sporadiska provokationer och moraliskt förkastliga våldsdåd inte på ett bestående sätt har hotat den dialog som inletts mellan Belgrad och Pristina.

42. Det regionala ekonomiska område som man enades om vid toppmötet om västra Balkan i Trieste i juli 2017 innebar ett avgörande steg i riktning mot att främja ekonomisk integration mellan EU och länderna på västra Balkan och öka attraktionskraften hos den regionala marknaden. Vi ser fram emot ett snabbt genomförande av den överenskomna handlingsplanen.

43. Det är av största vikt att det strategiska och operativa gränsöverskridande samarbetet med och mellan länderna på västra Balkan fördjupas när det gäller migrationshantering och gränsförvaltning. Det handlar bl.a. om att säkerställa tillgång till internationellt skydd, utbyta relevant information och förbättra gränskontrollerna. Vi uppmuntrar de lokala myndigheterna att stödja kampen mot människosmuggling och människohandel.

44. ReK gläder sig åt den senaste tidens tecken på framsteg i förhandlingarna mellan Grekland och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien om den långvariga namnkonflikten, och hoppas att det bulgariska rådsordförandeskapet, vid sidan av de förhandlingar som förs under FN:s överinseende, ska kunna bidra väsentligt till att ta udden ur konflikten och till att finna en lösning.

Den ekonomiska situationen och makroregionala strategier på västra Balkan

45. Kommittén beklagar att inget av länderna på västra Balkan för närvarande kan anses vara en fungerande marknadsekonomi och inte heller har den kapacitet som krävs för att hantera konkurrenstrycket och marknadskrafterna inom unionen, framför allt på grund av den rådande politiska inblandningen och den underutvecklade privata sektorn, vilket får ytterst negativa effekter på arbetsmarknaden och särskilt arbetstillfällena för ungdomar.

46. Det finns en utbredd uppfattning bland flertalet av kommunerna i anslutningsländerna att EU-projekten och EU-programmen är alltför komplicerade för de förhållanden som råder i de lokala förvaltningarna. Kommissionens ansträngningar för att förenkla åtkomsten till projekt och program undergrävs därmed genom en alltmer avancerad och invecklad kontrollmekanism.

47. ReK stöder en utvidgning av det befintliga transeuropeiska transportnätet, inbegripet ett fullbordande av korridoren och en utvidgning mot sydöstra Europa, vilket skulle kunna lösa det nuvarande problemet med bristen på transportförbindelser i länderna på västra Balkan och främja väg-, sjö-, flyg- och järnvägsförbindelser mellan öst och väst, något som är en förutsättning för hela regionens utveckling.

48. Kommittén uppmanar därför till att företrädare för lokala och regionala myndigheter eller lokala sammanslutningar involveras i förhandlingar om föranslutningsinstrument, programplanering, övervakning och utvärdering.

49. Vi välkomnar EU:s avsikt att gradvis höja föranslutningsstödet fram till 2020 för att kunna genomföra den föreslagna strategin och i samband med detta ännu starkare beakta ländernas behov.

50. Kommittén framhåller innovationsfonden, som finansieras genom föranslutningsinstrumentet, som ett bra exempel. Fonden syftar främst till att finansiera innovationsprojekt i den inledande fasen och stärka forskning och utveckling i privata företag, och stöder, bland annat genom "Innovation Serbia Project", inrättandet av innovativa uppstarts företag och avknopningsföretag samt av marknadsorienterade, innovativa tekniker och tjänster, och bidrar på så vis väsentligt till att stärka konkurrenskraften hos den privata sektorn i Serbien.

51. Ett bra exempel på ett framgångsrikt gränsöverskridande regionalt samarbete är Rumäniens och Serbiens gemensamma initiativ mot cancer inom ramen för Interreg-IPA:s gränsöverskridande samarbetsprogram, som syftar till att förbättra diagnoser och behandlingar av elakartade tumörer.

52. ReK lyfter också fram de stora ekonomiska och sociala skillnaderna mellan regionerna i länderna på västra Balkan och välkomnar EU:s program för företagens konkurrenskraft och små och medelstora företag med målet att utveckla en stabil privat sektor, och det planerade inrättandet av ett program till stöd för tekniköverföring och uppstarts företag.

53. Makroregionala strategier och andra EU-instrument till stöd för det gränsöverskridande samarbetet, t.ex. EGTS och Interreg, är centrala byggstenar i framtidens EU.

54. Kommittén välkomnar att det bulgariska rådsordförandeskapet även lägger tonvikt vid den digitala ekonomin, och stöder alla ansträngningar för att sammanlänka infrastrukturen mellan länderna på västra Balkan och EU på områdena transport, energi och digitala tjänster.

55. ReK förväntar sig att alla länder på västra Balkan konstruktivt engagerar sig i regionala samarbetsinitiativ såsom Berlinprocessen, Donaustrategin, det adriatisk-joniska initiativet, den sydösteuropeiska samarbetsprocessen, det regionala samarbetsrådet och det centraleuropeiska frihandelsavtalet, och understryker betydelsen av det regionala samarbetskontoret för ungdom på västra Balkan för att främja försoning i regionen.

56. ReK anser att EU:s strategi för den adriatisk-joniska regionen (Eusair) är en stor möjlighet för hela regionen, men hänvisar även till de ihållande problemen med t.ex. bristande resurser och styrning, samt utmaningarna till följd av migrationskrisen.

57. Kommittén stöder de makroregionala strategierna som ett verktyg för europeisk integration på grundval av principerna om stabilitet, försoning och goda grannförbindelser mellan EU-medlemsstater och kandidatländer och potentiella kandidatländer till EU. EU:s makroregionala strategier bör omfatta alla länder på västra Balkan som en helhet. Kosovo och f.d. jugoslaviska republiken Makedonien deltar varken i Donaustrategin eller i den adriatisk-joniska makroregionala strategin. Vi efterlyser därför att de länder på västra Balkan som för närvarande inte deltar i dessa makroregionala strategier, trots att de är geografiskt och ekonomiskt kopplade till dem, ansluter sig till dessa så att hela västra Balkan omfattas av makroregionala strategier och har tillgång till finansieringsmöjligheterna inom projekt som genomförs inom ramen för dessa.

Bryssel den 22 mars 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europeiska regionkommitténs
ordförande

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Handelspaketet

(2018/C 247/06)

Föredragande	Micaela Fanelli (IT-PES), borgmästare, Riccia, provinsen Campobasso
Referensdokument:	Förslag till förordning om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i Europeiska unionen COM(2017) 487 final Meddelande om 2017 års förteckning över råvaror av avgörande betydelse för EU COM(2017) 490 final Rapport om genomförandet av den handelspolitiska strategin Handel för alla – Genomföra en progressiv handelspolitik för att styra globaliseringen COM(2017) 491 final Meddelande – En balanserad och progressiv handelspolitik för att styra globaliseringen COM(2017) 492 final Meddelande – Att välkomna utländska direktinvesteringar men samtidigt skydda grundläggande intressen COM(2017) 494 final Rekommendationer till rådets beslut COM(2017) 469 final, COM(2017) 472 final och COM(2017) 493 final

I. ÄNDRINGSREKOMMENDATIONER

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i Europeiska unionen.

COM(2017) 487 final

Ändringsrekommendation 1

Skäl 13

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
(13) De oundgängliga inslagen i en förfaranderam för medlemsstaternas granskning av utländska direktinvesteringar bör fastställas, så att investerare, kommissionen och andra medlemsstater kan veta hur sådana investeringar sannolikt kommer att granskas och säkerställa att dessa investeringar granskas på ett transparent sätt och att det inte sker diskriminering mellan olika tredjeländer. Dessa inslag bör åtminstone innefatta fastläggandet av tidsramar för granskning och möjlighet för utländska investerare att få granskningsbeslut rättsligt prövade.	(13) De oundgängliga inslagen i en förfaranderam för medlemsstaternas granskning av utländska direktinvesteringar bör fastställas, så att investerare, kommissionen och andra medlemsstater samt berörda lokala och regionala myndigheter och arbetsmarknadsparter kan veta hur sådana investeringar sannolikt kommer att granskas och säkerställa att dessa investeringar granskas på ett transparent sätt och att det inte sker diskriminering mellan olika tredjeländer. Dessa inslag bör åtminstone innefatta fastläggandet av tidsramar för granskning och möjlighet för utländska investerare att få granskningsbeslut rättsligt prövade.

Motivering

Medlemsstaternas beslut kommer att få betydande konsekvenser för de regionala myndigheter i vilkas områden utländska direktinvesteringar planeras ske eller har fullbordats, och de bör därför göras delaktiga i dessa beslut.

Ändringsrekommendation 2

Skäl 18

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
(18) För detta ändamål är det också viktigt att i samtliga medlemsstater säkerställa en miniminivå av information och samordning i fråga om utländska direktinvesteringar som ingår i tillämpningsområdet för denna förordning. Denna information bör göras tillgänglig av de medlemsstater där utländska direktinvesteringar planeras eller har fullbordats, på begäran av andra medlemsstater eller kommissionen. Relevant information innefattar aspekter som den utländska investerarens ägarstruktur, finansiering av den planerade eller fullbordade investeringen och, om den är tillgänglig, information om subventioner som beviljats av tredjeländer.	(18) För detta ändamål är det också viktigt att i samtliga medlemsstater säkerställa en miniminivå av information och samordning i fråga om utländska direktinvesteringar som ingår i tillämpningsområdet för denna förordning. Denna information bör efter samråd med de berörda lokala och regionala myndigheterna göras tillgänglig av de medlemsstater där utländska direktinvesteringar planeras eller har fullbordats, på begäran av andra medlemsstater eller kommissionen. Relevant information innefattar aspekter som den utländska investerarens ägarstruktur, finansiering av den planerade eller fullbordade investeringen och, om den är tillgänglig, information om subventioner som beviljats av tredjeländer.

Motivering

Medlemsstaternas beslut kommer att få betydande konsekvenser för de regionala myndigheter i vilkas områden utländska direktinvesteringar planeras ske eller har fullbordats, och de bör därför göras delaktiga i dessa beslut.

Ändringsrekommendation 3

Artikel 3.2

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
<i>Artikel 3</i>	<i>Artikel 3</i>
Granskning av utländska direktinvesteringar	Granskning av utländska direktinvesteringar
2. Kommissionen får utgående från behovet av säkerhet eller allmän ordning granska utländska direktinvesteringar som sannolikt inverkar på projekt eller program av unionsintresse.	2. Kommissionen får utgående från behovet av säkerhet eller allmän ordning granska utländska direktinvesteringar som sannolikt inverkar på befintliga eller ansvarsfullt planerade projekt eller program av unionsintresse.

Ändringsrekommendation 4

Artikel 6.1 och 6.2

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
<i>Artikel 6</i>	<i>Artikel 6</i>
Ram för medlemsstaternas granskning	Ram för medlemsstaternas granskning
1. Medlemsstaternas granskningssystem ska vara transparenta och får inte diskriminera mellan olika tredjeländer. Medlemsstaterna ska i synnerhet ange de omständigheter som föranleder en granskning, skälen till granskning och tillämpliga närmare förfaranderegler.	1. Medlemsstaternas granskningssystem ska vara transparenta och får inte diskriminera mellan olika tredjeländer. Medlemsstaterna ska i synnerhet ange de omständigheter som föranleder en granskning, skälen till granskning och tillämpliga närmare förfaranderegler. Dessutom ska medlemsstaterna inom ramen för ovan nämnda förfarande och i den mån som det är möjligt underrätta och samråda med de lokala och regionala myndigheter i vilkas områden den utländska direktinvesteringen planeras ske eller har fullbordats.
2. Medlemsstaterna ska fastställa tidsfrister för utfärdande av granskningsbeslut. Dessa tidsfrister ska göra det möjligt för dem att beakta de synpunkter från medlemsstaterna som avses i artikel 8 och det kommissionsyttrande som avses i artiklarna 8 och 9.	2. Medlemsstaterna ska fastställa tidsfrister för utfärdande av granskningsbeslut. Dessa tidsfrister ska göra det möjligt för dem att beakta de synpunkter från de lokala och regionala myndigheter i vilkas områden den utländska direktinvesteringen planeras ske eller har fullbordats och från medlemsstaterna som avses i artikel 8 och det kommissionsyttrande som avses i artiklarna 8 och 9.
[...]	[...]

Motivering

Medlemsstaternas beslut kommer att få betydande konsekvenser för de regionala myndigheter i vilkas områden utländska direktinvesteringar planeras ske eller har fullbordats, och de bör därför göras delaktiga i dessa beslut.

Ändringsrekommendation 5

Artikel 8.1

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
<i>Artikel 8</i> Samarbetsstruktur 1. Medlemsstaterna ska inom fem arbetsdagar från det att en granskning påbörjats informera kommissionen och övriga medlemsstater om alla utländska direktinvesteringar som håller på att granskas inom ramen för deras granskningssystem. Som en del av denna information och i tillämpliga fall ska den granskande medlemsstaten sträva efter att ange huruvida den anser att den utländska direktinvestering som är föremål för granskning sannolikt ingår i tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 139/2004.	<i>Artikel 8</i> Samarbetsstruktur 1. Medlemsstaterna ska samråda med de lokala och regionala myndigheter i vilkas områden den utländska direktinvesteringen planeras ske eller har fullbordats och inom fem arbetsdagar från det att en granskning påbörjats informera kommissionen och övriga medlemsstater om alla utländska direktinvesteringar som håller på att granskas inom ramen för deras granskningssystem. Som en del av denna information och i tillämpliga fall ska den granskande medlemsstaten sträva efter att ange huruvida den anser att den utländska direktinvestering som är föremål för granskning sannolikt ingår i tillämpningsområdet för förordning (EG) nr 139/2004.

Motivering

Det är viktigt att de lokala och regionala myndigheterna rådfrågas vid granskningen av en viss utländsk direktinvestering.

Ändringsrekommendation 6

Artikel 8.6

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
<i>Artikel 8</i> Samarbetsstruktur 6. Den medlemsstat där en utländsk direktinvestering planeras ske eller har fullbordats ska i vederbörlig utsträckning beakta de synpunkter från andra medlemsstater som avses i punkt 2 och det kommissionsyttrande som avses i punkt 3.	<i>Artikel 8</i> Samarbetsstruktur 6. Den medlemsstat där en utländsk direktinvestering planeras ske eller har fullbordats ska i vederbörlig utsträckning beakta de synpunkter från de lokala och regionala myndigheter i vilkas områden den utländska direktinvesteringen planeras ske eller har fullbordats som avses i punkt 1 och från andra medlemsstater som avses i punkt 2 och det kommissionsyttrande som avses i punkt 3.

Motivering

Det är viktigt att de lokala och regionala myndigheterna rådfrågas vid granskningen av en viss utländsk direktinvestering.

Ändringsrekommendation 7*Artikel 12*

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
<i>Artikel 12</i>	<i>Artikel 12</i>
Kontaktpunkter	Kontaktpunkter
Varje medlemsstat ska utse en kontaktpunkt för granskning av utländska direktinvesteringar. Kommissionen och övriga medlemsstater ska involvera dessa kontaktpunkter i alla frågor som rör genomförandet av denna förordning.	Varje medlemsstat ska utse minst en kontaktpunkt för granskning av utländska direktinvesteringar. Kommissionen och övriga medlemsstater ska involvera dessa kontaktpunkter i alla frågor som rör genomförandet av denna förordning. Kontaktpunkterna för granskning av utländska direktinvesteringar ska också på begäran av de berörda lokala och regionala myndigheterna förse dessa med all relevant information om granskningen av dessa investeringar.

Motivering

- i) Med tanke på att handelspolitiken i vissa medlemsstater är en regional befogenhet förefaller det lämpligt att föreskriva kontaktpunkter på regional nivå även i dessa fall.
- ii) Det är viktigt att de lokala och regionala myndigheterna förfogar över så fullständig information som möjligt när de intar en ståndpunkt beträffande granskningen av en viss utländsk direktinvestering.

II. POLITISKA REKOMMENDATIONER**EUROPEISKA REGIONKOMMITTENS STÅNDPUNKT**

- Kommittén välkomnar det paket med förslag om handel och investeringar som kommissionen lagt fram som en uppföljning av diskussionsunderlaget om hur vi bemöter globaliseringen och som ett svar på de utmaningar som EU:s handelspolitik måste möta.
- ReK anser att handelspolitiken måste möta mångfasetterade utmaningar genom att finna rätt balans mellan de många målen: att stärka unionens handelsposition genom att koppla den till de globala tillväxtcentrumen, att inta en ledande roll när det gäller att stödja det multilaterala handelssystemet, att öka den ekonomiska tillväxten och minska fattigdomen, att skydda företagen, medborgarna och regionerna i EU mot illojal konkurrens samt att hantera de sociala och territoriella kostnaderna, särskilt i utsatta sektorer och bland mindre kvalificerade arbetstagare.
- Kommittén instämmer i att den internationella handeln under årens lopp har främjat tillväxten och gynnat konkurrenskraften både inom och utanför EU. ReK framhåller dock den ökande oron för den ojämlika sociala fördelningen av dess vinster, för dess stora inverkan i form av tydlig koncentration och territoriell marginalisering, och särskilt för de hårda påfrestningarna på vissa lokala ekonomiers och samhällens motståndskraft.
- ReK stöder helhjärtat kommissionens ståndpunkt att handelspolitiken har en viktig roll att spela när det gäller att se till att globaliseringen får positiva ekonomiska, sociala, territoriella och miljömässiga effekter för invånarna och företagen i EU och på andra håll.

5. Kommittén betonar den grundläggande roll som Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter spelar för att stödja människor som har förlorat sina arbeten till följd av strukturförändringar inom världshandelsmönstren på grund av globaliseringen. Vi upprepar ⁽¹⁾ dock behovet av att reformera de operativa mekanismerna genom att förenkla fondens godkännandeförfarande, sänka tröskelvärdet för när fonden ska aktiveras ⁽²⁾ och genom att höja budgeten till minst 500 miljoner euro per år och integrera den i den fleråriga budgetramen för att ta hänsyn till att fondens tillämpningsområde sedan 2014 har utvidgats till att omfatta unga som varken arbetar eller studerar och kan komma att behöva utvidgas ytterligare för att omfatta förebyggande åtgärder. Vi framhåller komplementariteten mellan Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter och Europeiska socialfonden som en del av de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna) genom att fonden för justering för globaliseringseffekter erbjuder stöd på kort sikt medan långsiktiga åtgärder får stöd genom ESI-fonderna, som kan fungera som uppföljningsåtgärder på områden som omfattas av fonden för justering för globaliseringseffekter.

6. ReK betonar att såsom framgår av en analys ⁽³⁾ av handelsflödena i vissa medlemsstater är regionernas exportresultat positivt korrelerade till BNP, att exportens utveckling är positivt korrelerad till indexet för regional konkurrenskraft och att i alla analyserade medlemsstater är produktionsstrukturens benägenhet att exportera och deltagande i exporten starkt koncentrerade till ett fåtal regioner.

7. Det är oroande att dessa analyser bekräftas i en annan studie ⁽⁴⁾, enligt vilken de utländska direktinvesteringarnas fördelar är mycket mindre i regioner på landsbygden och utanför storstadsområden samt i mindre utvecklade regioner än i andra regioner, och att effekterna i fråga om ökad produktivitet är lägre i regioner på landsbygden och utanför storstadsområden och till och med lika med noll i mindre utvecklade regioner. Därför är det troligt att bidraget till konvergens av den direkta inverkan av de utländska direktinvesteringarna och öppnandet av marknaderna är mycket begränsat.

8. Kommittén framhåller i detta avseende sammanhållningspolitikens grundläggande roll när det gäller att säkerställa tillräckliga offentliga investeringar i de regioner och områden i EU som är marginaliserade från dessa flöden och att öka deras konkurrenskraft, samtidigt som utländska direktinvesteringar i dem stimuleras och tillväxten av utomeuropeiska företag som redan är verksamma i EU främjas.

9. Kommittén framhåller att kommissionen i sin sjunde sammanhållningsrapport (av den 9 oktober 2017) betonar att bemötandet av globaliseringen, genom stöd till ekonomisk omvandling i regionerna, innovation, industriell modernisering och utnyttjande av teknik, bör höras till de tre prioriteringarna för den framtida sammanhållningspolitiken efter 2020.

10. ReK framhåller att ytterligare avtal om avreglering av handeln minskar tullintäkterna, vilka utgör en avsevärd källa till egna medel för EU:s budget, och uppmanar kommissionen att inom kort lägga fram ett förslag till en omfattande reform av EU:s egna medel, såsom ReK efterfrågade i sitt yttrande 2017/1530 om "Reform av EU:s medel inom nästa fleråriga budgetram efter 2020".

Insynen och den demokratiska legitimiteten i EU:s handelspolitik

11. Kommittén välkomnar kommissionens åtagande att ge mer insyn i handelsförhandlingarna, och är övertygad om att detta kommer att ge medlemsstaterna möjlighet att göra de lokala och regionala myndigheterna och/eller andra berörda parter delaktiga redan vid utformningen av de handelspolitiska målen för vissa förhandlingar inom ramen för handeln med länder utanför EU.

12. I detta sammanhang hänvisar ReK till sin studie om den demokratiska dimensionen av EU:s förhandlingar om handelsavtal: medborgarnas och de lokala och regionala myndigheternas roll och ansvar, där det betonas att den rena tillgången på information är otillräcklig för att säkerställa en öppen och inkluderande process och att man bör ägna särskild uppmärksamhet åt mekanismerna på nationell och lokal nivå för att trygga tillgången till denna information. I synnerhet framhåller de lokala och regionala myndigheterna att det ofta saknas formella mekanismer för dialog med respektive nationell nivå i fråga om handelspolitik, en avsaknad som är ännu mer kännbar på EU-nivå.

⁽¹⁾ ReK:s yttrande om diskussionsunderlaget om hur vi bemöter globaliseringen, föredragande: Micaela Fanelli, antaget den 10 oktober 2017.

⁽²⁾ Särskilt med tanke på att Förenta staternas motsvarande program (Trade Adjustment Assistance [TAA]) inte innehåller någon bestämmelse om något minimiantal uppsägningar som ska uppnås.

⁽³⁾ Europaparlamentets utredningstjänst.

⁽⁴⁾ Espon, "The World in Europe, global FDI flows towards Europe".

13. Kommittén uppskattar kommissionens insatser för att öka tydligheten beträffande den blandade karaktären hos många handelsavtal genom att separera kapitlet om investeringar. Vi anser emellertid att avsaknaden av enighet om det globala öppnandet av marknaderna och ingåendet av nya handelsavtal till stor del beror på den otillräckliga dokumentationen om de positiva och negativa effekterna av vissa avtal och bristen på klarhet beträffande regeringarnas ansvar för att åtgärda de specifika negativa fördelningseffekterna av dessa avtal.

14. I linje med ovanstående hänvisar ReK till sin ståndpunkt att eventuella ytterligare steg för att liberalisera handeln måste föregås av territoriella konsekvensbedömningar, som kan utgöra ett kraftfullt verktyg för att innan förhandlingarna om handelsavtal inleds kartlägga och kvantifiera deras effekter för de europeiska regionerna, och därmed möjliggöra dels mer sunda, underbyggda, öppna och evidensbaserade beslut om deras innehåll, dels skräddarsytt stöd till de berörda regionerna för att föregripa eller hantera effekterna.

15. Kommittén beklagar i detta sammanhang att man enligt avsnittet om effekterna och dem som berörs av de olika strategiska alternativen i den konsekvensbedömning som åtföljer rekommendationen till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om ett frihandelsavtal med Australien och med Nya Zeeland inte planerar en sådan konsekvensbedömning⁽⁵⁾.

16. Studien om de kumulativa ekonomiska konsekvenserna för EU:s jordbruk av befintliga och framtida potentiella frihandelsavtal mellan EU och 12 handelspartner⁽⁶⁾, som gjorts av det gemensamma forskningscentrumet, utgör ett bra exempel på hur konsekvensbedömningar kan bidra till utformningen av en sund, öppen och evidensbaserad handelspolitik.

17. ReK välkomnar att ovannämnda studie gett evidensbaserat vetenskapligt stöd till fastställandet av EU:s politik, eftersom jordbrukarna i EU får information om vad de kan förvänta av handelsavtalen, särskilt med Australien och Nya Zeeland. Vi anser att kommissionen inom ramen för dessa förhandlingar bör ägna särskild uppmärksamhet åt de sannolika negativa effekterna för vissa jordbrukssektorer, såsom visas i studien, och skydda dessa sektorer med beaktande av den gemensamma jordbrukspolitikens grundläggande principer och av att jordbruket är den främsta och enda verksamhet som stöder sysselsättningen, företagandet och den lokala livsmedelsförsörjningen i många områden i EU, t.ex. bergsområden, där jordbrukarna håller landsbygdsområden levande under svåra förhållanden och därigenom bl.a. bidrar till att bevara viktiga ekologiska balanser.

18. I synnerhet med sikte på förhandlingarna med Australien och Nya Zeeland bekräftar kommittén sin sedan länge intagna ståndpunkt att EU:s handelsavtal inte får hindra offentliga förvaltningar på någon nivå från att tillhandahålla, stödja eller reglera offentliga tjänster, från att bredda det urval av tjänster som de erbjuder medborgarna⁽⁷⁾ eller från att införa vissa sociala klausuler i syfte att bland annat, i överensstämmelse med Europeiska rådets slutsatser av den 7 december 2015, främja utvecklingen av den sociala ekonomin.

19. Kommittén välkomnar att kommissionen den 22 december 2017 inrättade en rådgivande grupp om EU:s handelsavtal med målet att öka insynen och delaktigheten i EU:s handelspolitik, men beklagar, mot bakgrund av ovanstående, att ingen av gruppens 28 experter⁽⁸⁾ företräder en lokal eller regional myndighet eller sammanslutning. Om kommissionen skulle stå fast vid sin uppfattning att ingen av EU:s institutioner eller organ bör företrädas i den rådgivande gruppen, förväntar sig ReK att kommittén åtminstone bjuds in att närvara som observatör.

⁽⁵⁾ S. 18, dokumentet finns här: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1505372743628&uri=SWD:2017:293:FIN> (endast på engelska).

⁽⁶⁾ Studien, som offentliggjordes den 15 november 2016, finns här: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/cumulative-economic-impact-future-trade-agreements-eu-agriculture>

⁽⁷⁾ ReK:s yttrande om "En mer ansvarsfull handels- och investeringspolitik", föredragande: Neale Richmond (IE-EPP), antaget den 8 april 2016.

⁽⁸⁾ http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2017/december/tradoc_156487.pdf

20. De inom EU och på nationell nivå gällande arbetsrättsliga normerna och de rättsliga standarderna för produktsäkerhet samt uppgifts-, konsument-, hälso-, miljö- och djurskydd måste kunna garanteras utan utjämning nedåt. De måste kunna anpassas på medlemsstatsnivå i enlighet med EU-rätten, och den regionala och lokala nivåns regleringsmässiga och finansiella handlingsutrymme på detta område får inte sättas under press av internationella handels- och investeringsavtal.

Strävan efter rättvisa utanför EU

21. Kommittén betonar att handelspolitiken inte bara avser ekonomiska intressen utan även utgör ett viktigt verktyg för solidaritet med utvecklingsländer och länder som är inblandade i regionala kriser. Vi framhåller i detta sammanhang EU:s och Jordanien gemensamma beslut om mindre stränga ursprungsregler för den bilaterala handeln som ett mycket bra exempel på detta.

22. ReK välkomnar kommissionens icke-officiella dokument om kapitlen om handel och hållbar utveckling i EU:s frihandelsavtal⁽⁹⁾, som har satt igång debatten om efterlevnad och genomförande och om hur man kan förena bestämmelserna om hållbarhet med handeln.

23. När det gäller frågan om huruvida överträdelse av en bestämmelse i kapitlet om handel och hållbar utveckling bör leda till handelseffekter eller t.o.m. sanktioner, ställer sig ReK bakom åsikten att länder som ägnar sig åt illojal konkurrens genom att sänka standarderna i förhållande till de grundläggande arbetskonventionerna, t.ex. i fråga om barnarbete, bör kunna bli föremål för sanktioner. I denna fråga behövs det ytterligare studier och forskningsprojekt för att se till att utformningen av politiken bygger på entydiga belägg.

24. Kommittén välkomnar kommissionens åtagande att förstärka det multilaterala handelssystemet med WTO i centrum, och konstaterar att utan WTO skulle världshandeln i större utsträckning styras av maktförhållandena mellan staterna och mindre av värdena. WTO skulle kunna tillhandahålla den idealiska ramen för att minimera de negativa externa effekterna av bilaterala handelsavtal för tredjeländer, multilateralisera det regleringssamarbete som hittills genomförts mellan länder som delar samma principer och erbjuda en tydlig väg för anslutning för andra intresserade WTO-medlemmar.

Den multilaterala investeringsdomstolen

25. Kommittén välkomnar rekommendationen till rådets beslut om bemyndigande att inleda förhandlingar om inrättande av en multilateral investeringsdomstol som en lösning på många av problemen med systemet för tvistlösning mellan investerare och stat (ISDS), särskilt avsaknaden av legitimitet och garantier för oberoende, bristen på förutsägbarhet och konsekvens i rättspraxis, avsaknaden av möjlighet att överklaga, de höga kostnaderna, den bristande insynen i lösningen av tvister mellan investerare och stat och det bristande tilltrösket för små och medelstora företag.

26. Enligt ReK:s studie om den demokratiska dimensionen av förhandlingarna om handelsavtal: medborgarnas och de lokala och regionala myndigheternas roll och ansvar är ISDS den aspekt som de lokala och regionala myndigheterna oftast nämner beträffande konsekvenserna av frihandelsavtal. Ur deras synvinkel ger ISDS privata företag möjlighet att överklaga lokala förvaltningsbeslut.

27. Kommittén betonar behovet av balans mellan skyddet av de privata investerarnas rättigheter, som tryggas genom sanktionsmekanismer, och skyddet av arbetstagarnas rättigheter, som för närvarande saknar sådana mekanismer, och uppmanar kommissionen att se till att man i förslaget om inrättande av en multilateral investeringsdomstol inte föreskriver bibehållandet av ett parallellt rättssystem med en särskild domstol för utländska investerare som ger möjlighet att kringgå de nationella rättssystemen enbart till dessa investerares fördel. Den multilaterala investeringsdomstolen måste också skydda inte bara investerarnas rättigheter, utan även staternas rätt att lagstifta och tredje parts rättigheter.

28. ReK förväntar sig att kommissionen så snart som möjligt ska klargöra om denna multilaterala investeringsdomstol kan betraktas som en unilateral institution eller kan kopplas till en annans jurisdiktion, samt hur de berörda grupperna kan delta i rättsförfarandena.

⁽⁹⁾ Kan hämtas här: <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=1689>

29. Kommissionen uppmanas att skapa större klarhet när det gäller de förutsebara konsekvenserna för tvister inom ramen för gällande bilaterala investeringsavtal och kopplingarna mellan den multilaterala investeringsdomstolen och de nationella domstolarna, i synnerhet när det gäller frågan om huruvida de nationella rättsmedlen har uttömts. ReK stöder i anslutning till EU-interna bilaterala investeringsavtal och mot bakgrund av det pågående målet C-284/16 (Achmea) kommissionens uppfattning att ISDS-mekanismer som fastställts i EU-interna bilaterala investeringsavtal (före anslutningen) strider mot EU:s regler om EU-domstolarnas exklusiva befogenhet i mål som rör EU-lagstiftning.

30. Kommittén är övertygad om att Belgiens begäran av den 6 september 2017 om ett yttrande från Europeiska unionens domstol om lagligheten hos det nya bilaterala investeringsdomstolssystem som föreskrivs i avtalet mellan EU och Kanada (Ceta) kommer att skapa större tydlighet, till gagn för hela debatten om investeringsskydd.

31. ReK konstaterar med oro att flera av EU:s främsta handelspartner, bl.a. Förenta staterna och Japan, inte stöder inrättandet av den multilaterala investeringsdomstolen, och att Japans preferens för ett ISDS-system är en av de viktigaste frågor som återstår att lösa efter den principöverenskommelse om ett frihandelsavtal som nåddes den 6 juli 2016.

Förslaget till förordning om upprättande av en ram för granskning av utländska direktinvesteringar i EU

32. Kommittén framhåller betydelsen av utländska direktinvesteringar för ekonomin i EU som helhet, och särskilt för vissa av dess regioner, med tanke på att utomeuropeiska investerare under perioden 2003–2015 genomförde över 52 000 projekt med utländska direktinvesteringar i Europa till ett totalt värde av mer än 2 600 miljarder euro ⁽¹⁰⁾.

33. ReK håller med kommissionen om att öppenheten för utländska direktinvesteringar är och förblir en central princip för EU och en viktig källa till tillväxt, samt att den måste åtföljas av en kraftfull och ändamålsenlig politik för att, å ena sidan, öppna upp andra ekonomier och säkerställa att alla agerar enligt samma regelbok och, å andra sidan, skydda europeiska tillgångar av avgörande betydelse mot investeringar som skulle skada EU:s eller medlemsstaternas legitima intressen.

34. Kommittén välkomnar därför de principer som ligger till grund för kommissionens förslag till förordning, eftersom utländska direktinvesteringar för närvarande kan behandlas på olika sätt av medlemsstaterna då det saknas enhetlig lagstiftning på EU-nivå om granskningen av dem.

35. ReK uttrycker oro över kommissionens rätt att genomföra en granskning utgående från behovet av säkerhet och allmän ordning när en utländsk direktinvestering kan inverka på projekt eller program av unionsintresse, eftersom detta kriterium är mycket vagt och kan omfatta alla typer av utländska direktinvesteringar och förteckningen i den berörda bilagan inte är uttömmande. Dessutom finns det ingen tydlig definition av säkerhet och allmän ordning, vilket gör att det inte råder rättslig säkerhet om omfattningen av kommissionens befogenhet att ingripa. Det skulle kunna leda till att medlemsstaterna inte längre självständigt kan besluta om utländska direktinvesteringar utgående från behovet av säkerhet och allmän ordning.

36. Kommittén beklagar att kommissionen lägger fram ett så viktigt förslag utan någon konsekvensbedömning. Den studie om investeringsflödena till EU som aviseras i det meddelande som åtföljer förslaget och konsekvensbedömningen borde ha lagts fram före förslaget i syfte att se till att de interinstitutionella diskussionerna om frågan bygger på konkreta uppgifter.

37. Kommittén anser att man i förslaget till förordning måste klargöra att befintliga restriktioner av den fria rörligheten för kapital mellan EU och tredjeländer får upprätthållas utan begränsningar med hänsyn till allmän ordning och säkerhet och utan konkret fastställd förfaranderam.

38. Kommissionen bör även utvärdera den politik som ligger till grund för de förhållanden som har lett till problematiska investeringar, eftersom utländska direktinvesteringar i infrastruktur eller företag som tidigare ägdes av staten ofta är en följd av åtstramningspolitiken och liberaliseringen inom strategiska sektorer.

⁽¹⁰⁾ Espons forskningsprojekt "The World in Europe, global FDI flows towards Europe".

39. Att motivera en begränsning av utländska direktinvesteringar med hänsyn till nationell säkerhet och allmän ordning skiljer sig från att begränsa dem av oro för snedvridningar av marknaden, och kommissionen uppmanas att se till att mekanismen inte används som en förtäckt protektionistisk åtgärd. I detta sammanhang konstaterar ReK att en mekanism för granskning av utländska direktinvesteringar som begränsar investeringar enbart för att den utländska direktinvesteringen är subventionerad inte kan vara ett tillräckligt skäl för att motsätta sig en investering och att den bör visa att den utländska direktinvesteringen i fråga ingår i en främmande stats strategiska eller nationella industriella mål.

40. Kommittén uppmanar kommissionen att skapa större klarhet om konsekvenserna ifall en medlemsstat inte rättar sig efter kommissionens ståndpunkt och i vilken utsträckning den föreslagna ramen möjliggör snabba och proportionerliga reaktioner med tanke på att EU:s granskning av investeringar inte får pågå längre än den tidsperiod som anges för nationella förfaranden.

41. ReK förordar att man ska inleda en dialog om granskning av investeringar med EU:s viktigaste handelspartner. Internationell tillnärmning av bestämmelserna om granskning av utländska direktinvesteringar skulle faktiskt begränsa konflikter och främja investeringssäkerheten.

42. ReK välkomnar att medlagstiftarna har nått en överenskommelse om ändringen av EU:s nuvarande antidumpningsmetod, enligt vilken hänsyn måste tas till ILO:s grundläggande konventioner vid bedömningen av förekomsten av betydande snedvridningar.

43. De nya bestämmelserna kommer dock endast att bli fullt effektiva om EU uppdaterar sina handelspolitiska skyddsinstrument, och de positiva effekterna för industrin beror på om de planer för modernisering av de handelspolitiska skyddsinstrumenten som föreslogs 2013 blir framgångsrika.

44. Kommittén instämmer i att EU har exklusiv befogenhet i fråga om utländska direktinvesteringar, eftersom de enligt artikel 207.1 i EUF-fördraget omfattas av den gemensamma handelspolitiken. Vi noterar dock att kommissionen föreslår denna förordning endast för de medlemsstater som har inrättat mekanismer för granskning av investeringar och att förslaget inte ålägger medlemsstaterna att införa en egen granskning av investeringar. Förslaget är därför fullt förenligt med subsidiaritetsprincipen.

Bryssel den 23 mars 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska regionkommittén – En europeisk industristrategi: De regionala och lokala myndigheternas roll och perspektiv

(2018/C 247/07)

Föredragande: Heinz Lehmann (DE-EPP), ledamot av Sachsens delstatsparlament

Referensdokument: Meddelande från kommissionen: Investera i en smart, innovativ och hållbar industri – En förnyad strategi för EU:s industripolitik

(COM(2017) 479 final)

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. ReK välkomnar kommissionens meddelande⁽¹⁾ som ett ytterligare viktigt steg och uppmanar kommissionen att använda det som utgångspunkt för att utveckla en ambitiös strategi för EU:s industripolitik såsom efterlysts av Europeiska rådet⁽²⁾, Europaparlamentet⁽³⁾, rådet (konkurrenskraft)⁽⁴⁾, ReK⁽⁵⁾ och gruppen Industrins vänner⁽⁶⁾.

2. ReK efterlyser en industripolitisk strategi på EU-nivå som svarar mot aktuella och framtida utmaningar, möjligheter och faktorer när det gäller industrins konkurrenskraft i ett globalt sammanhang. Vi anser att denna strategi, med en uttalad vision som grund, bör utformas för den europeiska industrin på medellång sikt och vidareutvecklas med sikte på 2030 och tiden därefter.

3. ReK efterlyser att ett starkt territoriellt perspektiv tas med i denna strategi med beaktande av regional, smart specialisering. Kommittén påminner om den gemensamma och kontinuerliga uppgiften enligt artikel 173 i EUF-fördraget om att genomföra en europeisk industripolitik och förklarar sig beredd att stödja kommissionen, rådet och parlamentet i ett partnerskap, särskilt eftersom genomförandet av strategin kommer att kräva ett gemensamt åtagande och gemensamma insatser av alla aktörer på samtliga nivåer.

4. Kommittén efterlyser en övergripande industristrategi med målsättningar, strategiska åtgärder, indikatorer och stringenta konsekvensbedömningar samt en lämplig ram för övervakning och styrning. Vi efterlyser också specifika åtgärder som särskilt ska riktas in på sektorer som genomgår ekonomisk omvandling och sektorer med hög tillväxtpotential. ReK betonar att strategin framför allt bör lyfta fram innovation, viktig möjliggörande teknik, viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, digitalisering och små och medelstora företag på grund av deras övergripande betydelse.

⁽¹⁾ Meddelande från kommissionen: Investera i en smart, innovativ och hållbar industri – En förnyad strategi för EU:s industripolitik (COM(2017) 479 final)

⁽²⁾ Europeiska rådets slutsatser av den 15 december 2016 och av den 22 och 23 juni 2017.

⁽³⁾ Europaparlamentets resolution av den 5 juli 2017 om att bygga upp en ambitiös industristrategi för EU som en strategisk prioritering för tillväxt, sysselsättning och innovation i Europa (2017/2732[RSP]).

⁽⁴⁾ Slutsatser om en framtida strategi för EU:s industripolitik, rådet (konkurrenskraft), den 29 maj 2017 (283/17), Slutsatser om en förnyad strategi för EU:s industripolitik, rådet (konkurrenskraft), den 30 november 2017 (705/17).

⁽⁵⁾ ReK:s yttrande av den 11 april 2013 om "En starkare europeisk industri för tillväxt och ekonomisk återhämtning".

ReK:s yttrande av den 15 juni 2016 om "Stål: bevara hållbar sysselsättning och tillväxt i EU", COR-2016-01726-00-00-PAC.

⁽⁶⁾ Den gemensamma Warszawaförklaringen vid den fjärde ministerkonferensen för Industrins vänner, Warszawa den 22 april 2016. Berlinförklaringen: gemensam förklaring om industripolitik vid den femte ministerkonferensen för Industrins vänner, Berlin den 30 juni 2017.

Europas industri i en ny tidsålder

5. Kommittén understryker att industrin är oerhört viktig för Europas regioner och städer – som en källa till 50 miljoner arbetstillfällen samt export och innovation. Att säkerställa den europeiska industrins framtida konkurrenskraft i ett snabbt föränderligt globalt sammanhang är avgörande för en balanserad och hållbar utveckling.
6. Kommittén framhåller utrikeshandelns förhållandevis stora betydelse för BNP (83,05 % under 2015) ⁽⁷⁾. Den interna konsumtionen, som bidrar till en stabil industri och påskyndar tillväxten, bör därför ägnas större uppmärksamhet.
7. ReK anser att inhemsk tillväxt måste vara möjlig överallt för att bevara den sociala freden, så att alla regioner – även på landsbygden – kan ta del av mervärdet och ges möjlighet att skapa och bibehålla kvalificerade arbetstillfällen lokalt.
8. Vi stöder skapandet av en innovationsfrämjande miljö och uppmanar samtidigt till att anta de ekonomiska utmaningarna, för att stärka acceptansen för industriell verksamhet på alla nivåer i samhället: från förskola till företag och till förvaltning.
9. ReK noterar att de förändrade affärsmodeller som den ökande digitaliseringen medför i allt större utsträckning står i centrum för den framtida utvecklingen, vilket innebär att man i de offentliga åtgärderna framöver bör skilja inte bara mellan olika sektorer utan även olika affärsmodeller.

Göra den europeiska industrin starkare

10. ReK vill att det strategiska målet om att industrins andel ska uppgå till 20 % av BNP ska bibehållas efter 2020.
11. Europas möjligheter att upprätthålla och utvidga en globalt konkurrenskraftig industri ligger i den egna teknikuveräniteten.
12. Just när det gäller teknik av strategisk betydelse för Europa (t.ex. mikroelektronik och battericeller) måste lika konkurrensvillkor skapas och upprätthållas såväl inom Europa som i världen.
13. Kommittén påminner om att ramvillkor på andra regleringsområden, som bara begränsar företagen i EU (t.ex. vissa regler om ämnen), kan leda till att affärsverksamhet läggs ned eller omlokaliseras till tredjeländer, vilket kan få effekter på hela värdekedjan i EU.
14. ReK betonar den strategiska betydelsen av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse för den europeiska industrins konkurrenskraft. Vi uppmanar kommissionen att konsekvent ta vara på den potential som uppstår ur detta. Kommissionens förslag att som förberedelse inrätta strategiska forum för att förbättra den internationella samordningen med berörda parter välkomnas. Vi efterlyser en konsekvent och snar vidareutveckling av konceptet med viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse, där hänsyn tas till de samlade erfarenheterna.
15. ReK välkomnar kommissionens synpunkter på den försvarstekniska industrin och förespråkar ett samordnat och strategiskt tillvägagångssätt på grund av sektorns stora ekonomiska, tekniska och säkerhetspolitiska betydelse. Europeiska försvarsfonden bör också kunna utnyttjas till forskning och utrustas med en egen budgetpost.
16. Kommittén framhåller de havsanknutna industriernas betydelse för att bemöta den blå ekonomins utmaningar och för att ta tillvara hela dess potential, och välkomnar de framsteg som gjorts inom områden som passagerarfartyg och förnybar havsbaserad energi. Efter fullbordandet av LeaderSHIP 2020-initiativet bör det vara möjligt att inrätta en färdplan till stöd för de havsanknutna industrierna genom att involvera alla europeiska politikområden.

⁽⁷⁾ Uppgifter från Världsbanken, handel (i % av BNP) [<https://data.worldbank.org/indicator/NE.TRD.GNFS.ZS>], 7.1.2018.

En fördjupad och rättvis inre marknad – att ge människor och företag möjligheter

17. Kommittén instämmer i att en välfungerande inre marknad för varor och tjänster kan underlätta företagens integration i de globala värdekedjorna och därför är en nödvändig förutsättning för en framgångsrik europeisk industri.

18. ReK påminner om att den europeiska marknaden är viktigare för regionerna än den globala, och uppmanar till att man genomför strategin för den inre marknaden⁽⁸⁾, effektivt verkställer lagstiftningen för den inre marknaden samt tydligt motsätter sig bilaterala åtgärder inom EU som leder till fragmentering (t.ex. EU-interna bilaterala investeringsavtal). Konkurrenskraftiga företagstjänster blir en allt viktigare mellanhand i och för tillverkningssektorns produktivitet och kostnadsrelaterade konkurrenskraft.

19. Kommittén efterlyser mer flexibla offentliga upphandlingar, för att göra dem mer innovationsfrämjande och öppna för teknik.

20. Vi välkomnar antagandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, men betonar behovet av att komplettera den med en stark europeisk social agenda, som bland annat skulle bana väg för reallönekonvergens i linje med produktivitetsökningarna.

21. Kommittén betonar att kvalificerade arbetstagare och chefer med yrkesutbildning utgör den produktiva ryggraden i många företag, framför allt små och medelstora företag. Vi påminner om att höga kompetenskrav samt en god balans mellan praktisk och teoretisk utbildning är av avgörande betydelse för högt specialiserade teknik- och kunskapsintensiva industrisektorer.

22. Vi påminner om att uppgiften att utarbeta strategier för förvärvande och bibehållande av nyckelkompetenser är en befogenhet för de nationella och regionala myndigheterna.

En uppgraderad industri för den digitala tidsåldern

23. ReK betonar att den grundläggande frågan för en digital framtid bara kan handla om att framtidssäkra industrin och samhället som helhet.

24. Kommittén påminner om att det är de lokala och regionala myndigheternas uppgift att vidareutveckla all den infrastruktur som krävs för digitaliseringen med sikte på framtiden, och i samband med detta fortsätta att stå öppna för alla tekniska lösningar och förvissa sig om en bra balans mellan bredband, radiofrekvenser och digital förvaltning samt kompatibiliteten mellan dessa system.

25. Kommittén påminner om att goda exempel på beräkning av kostnads-nyttoförhållandet vid införandet av digital teknik i etablerade företag kan sänka barriärerna för införande och utnyttjande och stödja omvandlingen av affärsmodeller. Vi efterlyser att man främjar infrastrukturer som stöder de små och medelstora företagen i samband med digitaliseringen (digitala innovationsknutpunkter).

26. Kommissionen uppmanas att förankra den europeiska industrins ledande roll som ett mål även i det nionde ramprogrammet för forskning och innovation. ReK föreslår att ansträngningarna för att nå målet om att 3 % av BNP ska gå till forskning och utveckling ska ökas, och att industrins förmåga till förändring och innovation genom tematiska plattformar för industriell modernisering, t.ex. partnerskap om nya produktionsmetoder, hållbar produktion, 3D-utskrifter och Industri 4.0, ska stärkas.

⁽⁸⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén om "Att förbättra den inre marknaden", april 2016, (föredragande: Alessandro Pastacci, IT-PES); yttrande från Europeiska regionkommittén om "Tjänstepaketet: en tjänsteekonomi som fungerar för européerna", oktober 2017 (föredragande: Jean-Luc Vanraes, BE-ALDE).

Att bygga vidare på Europas ledarskap i en koldioxidsnål och cirkulär ekonomi

27. ReK delar kommissionens, parlamentets och rådets uppfattning att man bör utöka Europas ledarskap i en koldioxidsnål och cirkulär ekonomi och därigenom på ett väsentligt sätt bidra till genomförandet av Parisavtalet. Kommittén påminner om sin uppmaning om att utforma miljö-, klimat- och energipolitiska instrument på EU-nivå och nationell nivå på ett sådant sätt att bördan på energiintensiva tillverkningsindustrier och industrier som är beroende av utrikeshandel inte blir oproportionerlig eller deras internationella konkurrenskraft äventyras.

28. Vi efterlyser ett målmedvetet främjande av den inhemska råvarusektorn via prospektering och utvinning av primära råvaror, via en stängning av materialcykler som är meningsfull ur ett helhetsperspektiv och via ersättning för att minska importberoendet av råvaror. Vi uppmanar till ett förbättrat europeiskt samarbete om resurseffektivitet och additiv tillverkning och till att funktionella och samarbetsbaserade affärsmodeller främst ska stödjas genom positiva incitament.

29. Vi håller med om att utveckling och tillverkning av energilagringssystem är av avgörande vikt för att den koldioxidsnåla ekonomin i EU ska fungera. Vi uppmanar till att man inte ställer hinder i vägen för denna sektor som behöver byggas upp i Europa och till att man värnar balansen mellan målen om koldioxidminskning och försörjningstrygghet.

Stödja industriell innovation på fältet

30. ReK välkomnar konceptet smart specialisering som utvecklats av kommissionen och uppmanar till att man tar vara på nya möjligheter, t.ex. genom sektorsövergripande innovation, eftersom internationalitet, tvärvetenskaplighet och en mångfald av perspektiv utgör centrala byggstenar i en integrerad innovationsprocess.

31. ReK påminner om att regionala och regionövergripande nätverk såsom Merge – klustret för lättviktskonstruktion – eller Vanguard-initiativet kan vända den negativa spiralen av utvandring, brist på kvalificerad arbetskraft och en småskalig ekonomi, stärka bilden av regionen som ett säte för innovation, stärka incitamenten för att grunda företag och få företag att flytta till området och kan stimulera framväxten av nya värdekedjor.

32. ReK påminner om de förenklingar som föreslagits för uppstarts företag och expanderande företag ⁽⁹⁾.

33. ReK uppmärksammar den omfattande stödreformen från 2014 som lett till att förfarandena för företagen och de regionala och lokala myndigheterna förenklats betydligt. Vi efterlyser dock en tydlig förbättring av stödet till klusterinitiativ (artikel 27 i den allmänna gruppundantagsförordningen) genom en höjning av stödkvoten samt att även gränsöverskridande kluster, klusternätverk och blandad finansiering ska prioriteras i framtiden, särskilt för pilotinfrastrukturer och demonstrationsprojekt.

Det internationella perspektivet

34. Kommittén är medveten om hur viktig den europeiska industrins integration i globala värdekedjor är, och att endast handelsavtal, ömsesidigt erkännande av standarder och undanröjande av tariffära och icke-tariffära handelshinder kan säkerställa en fri och rättvis tillgång till de globala marknaderna.

35. ReK välkomnar i synnerhet åtgärderna för att stärka de handelspolitiska skyddsåtgärderna i syfte att skapa lika konkurrensvillkor inom världshandeln, i synnerhet för traditionella industrier såsom stålindustrin ⁽¹⁰⁾.

⁽⁹⁾ Stöd till uppstarts företag och expanderande företag i Europa: ett regionalt och lokalt perspektiv, COR-2017-00032-00-01-AC-TRA.

⁽¹⁰⁾ Yttrande från Europeiska regionkommittén om "Stål: bevara hållbar sysselsättning och tillväxt i EU", juni 2016 (föredragande: Isolde Ries, DE-PES).

36. Kommittén vill att man med kraft uppmanar de länder som är parter i COP att fullt ut och så snabbt som möjligt omsätta de överenskomna minskningsmålen i nationella standarder, och förväntar sig att alla berörda parter ska verka för att förhindra miljödumpning med alla dess negativa konsekvenser.

37. Vi vill att de lokala och regionala myndigheterna ska vara med och fastställa de strategiska områden som är betydelsefulla i samband med kontrollen av utländska direktinvesteringar.

Partnerskap med medlemsstater, regioner, städer och den privata sektorn

38. ReK understryker den centrala roll som spelas av de regioner och regionala ekosystem där dialogen mellan små och medelstora företag, universitet och forskningscentrum samt lokala myndigheter fungerar väl i den industriella moderniseringen och efterlyser en platsbaserad strategi inom EU:s industripolitik. Regionala och lokala myndigheter har viktiga befogenheter och kompetenser inom politikområden som forskning och innovation, utbildning och kvalifikationer, exportfrämjande, infrastruktur, små och medelstora företag och reglering.

39. Europeiska regionkommittén betraktar sig själv som en aktiv partner till kommissionen, parlamentet och rådet. Vi välkomnar kommissionens förslag om en årlig industridag och särskilt den tematiska inriktning på viktig möjliggörande teknik och viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse som planeras för 2018. Vi gläder oss åt kommissionens förslag om att inrätta ett diskussionsforum på hög nivå om industripolitiska åtgärder, och uppmanar till att de regionala och lokala myndigheterna involveras nära i debatten om fastställandet av strategiskt viktig möjliggörande teknik för Europa. Vi efterlyser att regionala intressenter, såsom företagare, arbetsmarknadens parter och det civila samhället, involveras aktivt i detta. Vi välkomnar pilotåtgärderna där regionerna lokalt via partnerskap får stöd att hantera de utmaningar som strukturomvandlingen för med sig.

Bryssel den 23 mars 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Förslag till en europeisk försvarsfond

(2018/C 247/08)

Föredragande: Dainis Turlais (LV-ALDE), ledamot, stadsfullmäktige, Riga

Referensdokument: Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av ett europeiskt försvarsindustriellt utvecklingsprogram som syftar till att stödja konkurrenskraften och innovationskapaciteten inom unionens försvarsindustri

COM(2017) 294 final – 2017/0125(COD)

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén – Start för Europeiska försvarsfonden

COM(2017) 295 final

I. ÄNDRINGSREKOMMENDATIONER

Ändringsrekommendation 1

Lägg till ett nytt beaktandedet efter det sista beaktandedetet:

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
	<i>med beaktande av det permanenta strukturerade samarbete inom säkerhet och försvar som 23 medlemsstater i Europeiska unionen enades om den 13 november 2017 i enlighet med artikel 42.6 och artikel 46 samt protokoll 10 i EU-fördraget,</i>

Ändringsrekommendation 2

Skäl 2

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
(2) För att bidra till ökad konkurrenskraft och innovationskapacitet inom unionens försvarsindustri bör ett europeiskt försvarsindustriellt utvecklingsprogram (nedan kallat <i>programmet</i>) inrättas. Programmet bör syfta till att stärka konkurrenskraften inom unionens försvarsindustri, bland annat it-försvaret, genom att stödja samarbetet mellan företag som befinner sig i ett utvecklingsskede när det gäller försvarsprodukter och försvarsteknik. Utvecklingsskedet som kommer efter forsknings- och teknikskedet innebär betydande risker och kostnader som hämmar det fortsatta utnyttjandet av forskningsresultaten och har en negativ inverkan på konkurrenskraften inom unionens försvarsindustri. Genom att stödja utvecklingsskedet skulle programmet bidra till ett bättre utnyttjande av resultaten från forskning på försvarsområdet och bidra till att överbrygga klyftan mellan forskning och produktion och främja alla former av innovation. Programmet bör komplettera den verksamhet som genomförs i enlighet med artikel 182 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat <i>EUF-fördraget</i>) och omfattar inte produktionen av försvarsprodukter och försvarsteknik.	(2) För att bidra till ökad konkurrenskraft och innovationskapacitet inom unionens försvarsindustri och till effektivitetsvinster för de övergripande försvarsutgifterna i unionen, och därigenom främja EU:s strategiska oberoende, bör ett europeiskt försvarsindustriellt utvecklingsprogram (nedan kallat <i>programmet</i>) inrättas. Det är viktigt att programmet ser till att stärka konkurrenskraften inom unionens försvarsindustri, bland annat it-försvaret, genom att stödja samarbetet mellan företag från olika stater, särskilt små och medelstora företag som befinner sig i ett utvecklingsskede när det gäller försvarsprodukter och försvarsteknik. Utvecklingsskedet som kommer efter forsknings- och teknikskedet innebär betydande risker och kostnader som hämmar det fortsatta utnyttjandet av forskningsresultaten och har en negativ inverkan på konkurrenskraften inom unionens försvarsindustri. Genom att stödja utvecklingsskedet skulle programmet bidra till ett bättre utnyttjande av resultaten från forskning på försvarsområdet och bidra till att överbrygga klyftan mellan forskning och produktion och främja alla former av innovation. Programmet bör komplettera den verksamhet som genomförs i enlighet med artikel 182 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat <i>EUF-fördraget</i>) och omfattar inte produktionen av försvarsprodukter och försvarsteknik.

Ändringsrekommendation 3

Skäl 3

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
(3) För att bättre utnyttja stordriftsfördelar inom försvarsindustrin bör programmet stödja samarbete mellan företag vid utvecklingen av försvarsprodukter och försvarsteknik.	(3) För att bättre utnyttja stordriftsfördelar inom försvarsindustrin bör programmet stödja samarbete mellan medlemsstater respektive företag vid utvecklingen av försvarsprodukter och försvarsteknik och därigenom främja standardiseringen av militära system och samtidigt förbättra deras driftskompatibilitet.

Ändringsrekommendation 4

Skäl 4

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
(4) Programmet bör omfatta en tvåårsperiod från och med den 1 januari 2019 till och med den 31 december 2020, samtidigt som finansieringsramen för genomförandet av programmet bör fastställas för denna period.	(4) Programmet bör omfatta en tvåårsperiod från och med den 1 januari 2019 till och med den 31 december 2020, samtidigt som finansieringsramen för genomförandet av programmet bör fastställas för denna period. För att finansiera programmet ur unionens allmänna budget bör ett belopp på 500 miljoner euro i löpande priser avsättas för detta ändamål. Med tanke på att programmet är ett nytt initiativ som inte planerades när den fleråriga budgetramen för 2014–2020 fastställdes, och för att undvika eventuella negativa effekter för finansieringen av befintliga fleråriga program, bör detta belopp tas från outnyttjade marginaler under taken i den fleråriga budgetramen. Det slutliga beloppet bör godkännas av Europaparlamentet och rådet genom det årliga budgetförfarandet.

Motivering

Självförklarande.

Ändringsrekommendation 5

Skäl 5

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
(5) Programmet bör genomföras helt i överensstämmelse med Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 ⁽⁶⁾ . Finansieringen får i synnerhet ges i form av bidrag. Finansieringsinstrument eller offentlig upphandling får användas där så är lämpligt.	(5) Programmet bör genomföras helt i överensstämmelse med Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 ⁽⁶⁾ . Finansieringen får i synnerhet ges i form av bidrag. Finansieringsinstrument eller offentlig upphandling får användas där så är lämpligt, och mekanismer för kombinerad finansiering skulle kunna vara av intresse.
⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 av den 25 oktober 2012 om finansiella regler för unionens allmänna budget och om upphävande av rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 (EUT L 298, 26.10.2012, s. 1).	⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 av den 25 oktober 2012 om finansiella regler för unionens allmänna budget och om upphävande av rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 (EUT L 298, 26.10.2012, s. 1).

Motivering

Ej tillämpligt.

Ändringsrekommendation 6

Skäl 10

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
(10) Eftersom målet för programmet är att främja konkurrenskraften inom unionens försvarsindustri genom att minska riskerna i utvecklingsskedet av samarbetsprojekt, bör det omfatta de åtgärder som rör utvecklingen av försvarsprodukter eller försvarsteknik, nämligen fastställande av gemensamma tekniska specifikationer, utformning, prototyputveckling, provning, kvalificering, certifiering samt genomförbarhetsstudier och andra stödjande åtgärder. Detta kommer att gälla även för uppgraderingar av befintliga försvarsprodukter och befintlig försvarsteknik.	(10) Eftersom målet för programmet är att öka EU:s strategiska oberoende och dess försvarskapacitet och främja konkurrenskraften inom unionens försvarsindustri genom att minska riskerna i utvecklingsskedet av samarbetsprojekt, bör det omfatta de åtgärder som rör utvecklingen av försvarsprodukter eller försvarsteknik, nämligen fastställande av gemensamma tekniska specifikationer, utformning, prototyputveckling, provning, kvalificering, certifiering samt genomförbarhetsstudier och andra stödjande åtgärder. Detta kommer att gälla även för uppgraderingar av befintliga försvarsprodukter och befintlig försvarsteknik som utvecklats av medlemsstaterna.

Ändringsrekommendation 7

Skäl 13

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
(13) Eftersom programmet syftar till att öka konkurrenskraften inom unionens försvarsindustri, bör endast enheter som är etablerade i unionen och som utför praktisk kontroll av medlemsstaterna eller invånarna i medlemsstaterna kunna få stöd. För att säkerställa skyddet av väsentliga säkerhetsintressen i unionen och dess medlemsstater ska infrastruktur, anläggningar, tillgångar och resurser som används av stödmottagarna och underleverantörerna i de åtgärder som finansieras inom ramen för programmet dessutom inte vara belägna i ett land utanför unionen.	(13) Eftersom programmet syftar till att öka konkurrenskraften inom unionens försvarsindustri, bör endast enheter som är etablerade i unionen och som utför praktisk kontroll av medlemsstaterna eller invånarna i medlemsstaterna kunna få stöd. För att säkerställa skyddet av väsentliga säkerhetsintressen i unionen och dess medlemsstater ska infrastruktur, anläggningar, tillgångar och resurser som används av stödmottagarna och underleverantörerna i de åtgärder som finansieras inom ramen för programmet dessutom inte vara belägna i ett land utanför unionen. Inom det gränsöverskridande samarbetet måste man se till att företag som är registrerade i EU skyddas mot inflytande från företag i tredjeländer.

Ändringsrekommendation 8

Skäl 21

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
(21) Kommissionen bör inrätta ett flerårigt arbetsprogram i enlighet med målen för programmet. Kommissionen bör vid inrättandet av arbetsprogrammet biträdas av en kommitté med företrädare från medlemsstaterna (nedan kallad <i>programkommittén</i>). Eftersom man inom unionens politik ser små och medelstora företag som mycket viktiga när det gäller att säkerställa ekonomisk tillväxt, innovation, sysselsättning och social integration i unionen och eftersom de åtgärder som får stöd normalt kräver gränsöverskridande samarbete, är det viktigt att arbetsprogrammet återspeglar och möjliggör ett sådant gränsöverskridande deltagande av små och medelstora företag och att därför en andel av den totala budgeten gynnar sådana åtgärder .	(21) Kommissionen bör inrätta ett flerårigt arbetsprogram i enlighet med målen för programmet. Kommissionen bör vid inrättandet av arbetsprogrammet biträdas av en kommitté med företrädare från medlemsstaterna (nedan kallad <i>programkommittén</i>). Eftersom man inom unionens politik ser små och medelstora företag som mycket viktiga när det gäller att säkerställa ekonomisk tillväxt, innovation, sysselsättning och social integration i unionen och eftersom de åtgärder som får stöd normalt kräver gränsöverskridande samarbete, är det viktigt att arbetsprogrammet återspeglar och möjliggör ett sådant gränsöverskridande deltagande av små och medelstora företag, där bidragen bör uppgå till åtminstone 20 % av den totala budgeten varje år.

Ändringsrekommendation 9

Nytt skäl efter skäl 25

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
	(26) Kommissionen bör framhålla vikten av en territoriell/platsbaserad strategi och informera små och medelstora företag, regionala kluster och regioner i alla medlemsstater om möjligheterna att dra nytta av programmet och andra möjligheter att finansiera försvarsprojekt, framför allt med stöd av skyddet av regionala strategier för smart specialisering.

Ändringsrekommendation 10

Artikel 2

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
<i>Artikel 2</i> Mål Programmet ska ha följande mål: a) Det ska främja konkurrenskraften och innovationskapaciteten inom unionens försvarsindustri genom stöd till åtgärder som befinner sig i ett utvecklingsskede.	<i>Artikel 2</i> Mål Programmet ska ha följande mål: a) Det ska främja konkurrenskraften och innovationskapaciteten inom unionens försvarsindustri genom stöd till åtgärder som befinner sig i ett utvecklingsskede.

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
b) Det ska stödja och stimulera samarbetet mellan företag, inklusive små och medelstora företag, vid utvecklingen av teknik eller produkter i enlighet med de kapacitets-utvecklingsprioriteringar som medlemsstaterna gemensamt enats om inom unionen. c) Det ska främja ett bättre utnyttjande av resultaten från forskning på försvarsområdet och bidra till att överbrygga klyftan mellan forskning och utveckling.	b) Det ska stödja och stimulera samarbetet mellan företag, inklusive små och medelstora företag, vid utvecklingen av teknik eller produkter i enlighet med de kapacitets-utvecklingsprioriteringar som medlemsstaterna gemensamt enats om inom unionen. c) Det ska främja ett bättre utnyttjande av resultaten från forskning på försvarsområdet och bidra till att överbrygga klyftan mellan forskning och utveckling. d) Det ska stärka försvars- och säkerhetskapaciteten i de EU-medlemsstater som ligger vid EU:s yttre gränser.

Motivering

Programmet måste vara inkluderande och öppet för stödmottagare från alla medlemsstater samt riva ner geografiska barriärer. För att genomföra åtaganden avseende kontroll och försvar av EU:s yttre gränser bör medlemsstaterna i fråga ha möjlighet att utveckla smart specialisering inom ramen för försvarsindustrin.

Ändringsrekommendation 11

Artikel 3

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
<i>Artikel 3</i> Budget Finansieringsramen för genomförandet av programmet för perioden 2019–2020 fastställs till 500 miljoner euro i löpande priser.	<i>Artikel 3</i> Budget Finansieringsramen för genomförandet av programmet för perioden 2019–2020 fastställs till 500 miljoner euro i löpande priser, som uteslutande ska tas från outnyttjade marginaler och inte ska komma från omfördelningar av budgeten.

Motivering

Det är otänkbart att budgeten för detta program, som inte var planerad när den fleråriga budgetramen fastställdes, skulle tas från medel som redan har avsatts för pågående EU-program.

Ändringsrekommendation 12

Artikel 4.1

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Allmänna finansieringsbestämmelser Det ekonomiska biståndet från unionen får tillhandahållas genom sådana typer av finansiering som tas upp i förordning (EU, Euratom) nr 966/2012, i synnerhet följande typer: a) Bidrag. b) Finansieringsinstrument. c) Offentlig upphandling.	Allmänna finansieringsbestämmelser Det ekonomiska biståndet från unionen får tillhandahållas genom sådana typer av finansiering som tas upp i förordning (EU, Euratom) nr 966/2012, i synnerhet bidrag och i vissa fall även finansieringsinstrument och offentlig upphandling. Det ekonomiska biståndet från unionen får användas för tekniskt stöd till utarbetande av små och medelstora företags projekt.

Ändringsrekommendation 13

Artikel 7.1

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Stödberättigade enheter Stödmottagare ska vara företag som är etablerade i unionen och i vilka medlemsstater och/eller medborgare i medlemsstater äger mer än 50 % av företaget och utövar den faktiska kontrollen över det i den mening som avses i artikel 6.3, antingen direkt eller indirekt via ett eller flera andra företag. Dessutom ska all infrastruktur samt alla anläggningar, tillgångar och resurser som används av deltagarna, inbegripet underleverantörer och andra tredje parter, i åtgärder som finansieras inom ramen för programmet vara belägna på medlemsstaternas territorium under hela den tid som åtgärden pågår.	Stödberättigade enheter Stödmottagare, som uppfyller kriterierna för gränsöverskridande samarbete, och deras underleverantörer ska vara företag som är etablerade i unionen och i vilka medlemsstater och/eller medborgare i medlemsstater äger mer än 50 % av företaget och utövar den faktiska kontrollen över det i den mening som avses i artikel 6.3, antingen direkt eller indirekt via ett eller flera andra företag. Dessutom ska all infrastruktur samt alla anläggningar, tillgångar och resurser som används av deltagarna, inbegripet underleverantörer och andra tredje parter, i åtgärder som finansieras inom ramen för programmet vara belägna på medlemsstaternas territorium under hela den tid som åtgärden pågår.

Ändringsrekommendation 14

Artikel 10

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Tilldelningskriterier Åtgärder som föreslås för finansiering inom ramen för programmet ska utvärderas på grundval av följande kumulativa kriterier: a) Spetskompetens. b) Bidrag till innovation och teknisk utveckling av försvarsindustrin och därmed främjande av unionens industriella oberoende på området för försvarsteknik.	Tilldelningskriterier Åtgärder som föreslås för finansiering inom ramen för programmet ska utvärderas på grundval av följande kumulativa kriterier: a) Spetskompetens. b) Bidrag till innovation och teknisk utveckling av försvarsindustrin och därmed främjande av unionens industriella oberoende på området för försvarsteknik.

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
c) Bidrag till unionens säkerhets- och försvarspolitiska intressen genom att stärka den försvarsteknik som bidrar till att genomföra de kapacitetsutvecklingsprioriteringar som unionens medlemsstater har enats om. d) Praktisk genomförbarhet, framför allt genom att stödmottagarna visar att de återstående kostnaderna för den stödberättigande åtgärden täcks av andra finansierings-sätt, t.ex. medlemsstaternas bidrag. e) För de åtgärder som beskrivs i artikel 6.1 b–e avses bidrag till konkurrenskraften inom den europeiska försvarsindustrin genom att stödmottagarna visar att medlemsstaterna har åtagit sig att gemensamt producera och köpa in den färdiga produkten eller tekniken på ett samordnat sätt, även genom gemensam upphandling i förekommande fall.	c) Bidrag till unionens säkerhets- och försvarspolitiska intressen genom att stärka den försvarsteknik som bidrar till att genomföra de kapacitetsutvecklingsprioriteringar som unionens medlemsstater har enats om. d) Praktisk genomförbarhet, framför allt genom att stödmottagarna visar att de återstående kostnaderna för den stödberättigande åtgärden täcks av andra finansierings-sätt, t.ex. medlemsstaternas bidrag. e) För de åtgärder som beskrivs i artikel 6.1 b–e avses bidrag till konkurrenskraften inom den europeiska försvarsindustrin genom att stödmottagarna visar att medlemsstaterna har åtagit sig att gemensamt producera och köpa in den färdiga produkten eller tekniken på ett samordnat sätt, även genom gemensam upphandling i förekommande fall. <i>Åtgärder för vilka finansiering föreslås inom ramen för den del av programmet som avser stöd till små och medelstora företag och förbättrad säkerhets- och försvarskapacitet i regioner som ligger vid EU:s yttre gränser ska bedömas på grundval av följande kriterier:</i> a) <i>Spetskompetens.</i> b) <i>Möjligheten att skapa ett system av militärindustriella företag som är integrerade i säkerhets- och försvarssektorn.</i> c) <i>Praktisk genomförbarhet, framför allt genom att stödmottagarna visar att de återstående kostnaderna för den stödberättigande åtgärden täcks av andra finansieringssätt, t.ex. medlemsstaternas bidrag.</i>

Motivering

Ej tillämpligt.

Ändringsrekommendation 15

Artikel 13.3

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Arbetsprogram	Arbetsprogram
Arbetsprogrammet ska säkerställa att en trovärdig andel av den totala budgeten gynnar åtgärder som gör det möjligt för små och medelstora företag att delta över gränserna.	Arbetsprogrammet ska säkerställa att minst 20 % av den totala budgeten gynnar åtgärder som gör det möjligt för små och medelstora företag att delta över gränserna.

Motivering

Ej tillämpligt.

II. POLITISKA REKOMMENDATIONER**EUROPEISKA REGIONKOMMITTENS STÅNDPUNKT****Inledning**

1. Säkerheten i världen hotas av ett allt bredare spektrum av hot (krig, väpnade konflikter, terrorism, illegal migration, korruption och populism). Varje EU-medlemsstat och varje region har sina egna säkerhetsproblem. Europeiska regionkommittén (ReK) stöder förslaget till europeiskt försvarsprogram och målen för detta – att förbättra kapaciteten hos EU:s försvarsindustri, it-försvaret, konkurrenskraften, innovationen, ett bättre utnyttjande av resultaten från forskningen på försvarsområdet, främjande av samarbete mellan företag som utvecklar försvarsprodukter och försvarsteknik och utnyttjande av medlemsstaternas långsiktiga samarbetsprojekt. Vi välkomnar också initiativet att inrätta en europeisk försvarsfond, som ska omfatta såväl det europeiska försvarsindustriella utvecklingsprogrammet som den förberedande åtgärden om forskning på försvarsområdet.

2. Säkerheten i varje land och i EU som helhet grundar sig på framför allt två pelare – den ekonomiska potentialen och ett samhälle som präglas av enighet och sammanhållning. Säkerheten i en medlemsstat har kommit att bli liktydig med säkerheten för hela EU. EU måste stärka sin roll på säkerhetsområdet och bli en inflytelserik global aktör för att stärka freden.

Respekt för subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna

3. Kommittén konstaterar att artikel 173 i EUF-fördraget är en lämplig rättslig grund för programmet eftersom den behandlar industrins konkurrenskraft.

4. ReK betonar att genomförandet av programmet kommer att förvaltas av Europeiska försvarsbyrån som fungerar som en tillsynsmyndighet som är ansvarig endast inför rådet. Det är dessutom inte gängse praxis att en tillsynsmyndighet förvaltar så stora budgetanslag. ReK uppmanar därför Europeiska kommissionen att säkerställa största möjliga insyn i driften av programmet och att som förebild använda de genomförandeorgan som är ansvariga inför Europaparlamentet.

5. Vi uppmanar kommissionen att utnyttja den potential som finns i EU:s samtliga medlemsstater och att inte koncentrera stödet till vissa områden, utan att komma ihåg att regional utveckling också handlar om EU-medlemsstaternas inre säkerhet och är ett mål för utvecklingen.

6. ReK anser att man bör ägna uppmärksamhet åt att förbättra säkerhets- och försvarskapaciteten i regioner vid EU:s yttre gränser.

Fokus på EU:s mervärde

7. EU kan uppnå fred, frihet, jämlikhet och stabilitet i samarbete med de nationella regeringarna, där frågan om Europas mervärde står på dagordningen, och den bör också finnas med i Europeiska försvarsfondens handlingsplan.

8. Vi stöder kommissionens initiativ att utnyttja alla sina befogenheter för att stärka EU-medlemsstaternas försvarskapacitet och stimulera samarbetet mellan staterna med målet att säkerställa en djupare integration och tydligare ange vilken inriktning stödet till planeringen av staternas försvarskapacitet och skapandet av konkurrenskraftiga integrerade leveranskedjor bör ha.

9. Man måste framhålla att skapandet av konkurrenskraftiga integrerade leveranskedjor inom EU förutsätter att det finns en politisk beredskap i medlemsstaterna att engagera sig. Europeiska försvarsfonden bör främja och stimulera gemensamma samarbetsåtgärder mellan medlemsstaterna inom försvarsprodukter och försvarsteknik.

10. Kommittén vill understryka att man aktivt bör verka för att öka EU:s strategiska oberoende och försvarskapacitet. Man bör främja konkurrenskraften hos EU:s försvarsindustri och mycket noggrant undersöka om de sökande verkligen är stödmottagare i EU. Både de främsta uppdragstagarna och underleverantörerna måste vara registrerade i EU och till minst 50 % tillhöra medlemsstaterna eller fysiska eller juridiska personer i EU, och faktiskt kontrolleras av europeiskt kapital. Ledningen för dessa företag och den faktiska kontrollen av dem bör ske inom EU. Kommissionen måste också se till att inget tredjeland har den faktiska kontrollen över någon av de organisationer som ingår i ett konsortium.

11. Vi betonar att Europeiska försvarsfonden inte ska ersätta medlemsstaternas åtgärder utan komplettera dem med gränsöverskridande projekt som inte kan finansieras av en medlemsstat. Europeiska försvarsfonden kommer, i samordning med medlemsstaternas, Natos och andra internationella investeringar, att fungera som ett komplement till medlemsstaternas insatser och innebära ett tydligt EU-mervärde för försvarspolitikerna i Europa.

Små och medelstora företags integration i de europeiska försvarslieferanskedjorna

12. Kommittén ställer sig positiv till att Europeiska försvarsfonden grundar sig på "hela livscykeln" och att man kommer att stödja forskning och utveckling av försvarsprodukter/försvarteknik, som är fondens två delar.

13. Vi rekommenderar framför allt att man vid bedömningen av projektansökningarna ger extrapoäng till konsortier med fler små och medelstora företag.

14. En viktig förutsättning för utvecklingen av Europeiska försvarsfondens två delar är att det finns en verksam mekanism för kapacitetsplanering, att man fastställer prioriteringar inom forskning och kapacitet samt nära samordnar de båda delarna.

15. Kommittén anser att EU med sin kompletterande finansiering bör stödja EU:s försvarsindustri på det egna territoriet och ställer sig bakom den definition av stödmottagare som kommissionen formulerat i sitt meddelande.

16. Vi uppmanar medlemsstaterna att aktivt delta i förvaltningen av de två fonderna och att fastställa sina behov och prioriteringar.

17. ReK välkomnar kommissionens planer på att mer effektivt utnyttja tillämpningen av civil teknik på det militära området. Vi anser att investeringar i sådan teknik är en fantastisk möjlighet att stimulera EU:s ekonomiska tillväxt och skapa högkvalificerade arbetstillfällen. Det finns nämligen många branscher på detta område: elektronik, luftfart, robotteknik, superdatorteknik, rymdfart, textilprodukter, byggindustri, telekommunikationer, övervakning, energisektor, navigation m. m.

18. Man bör beakta att de företag som ägnar sig åt sådan innovativ teknik framför allt är nystartade företag och små och medelstora företag som, om de får lämpligt stöd, skulle kunna säkerställa betydande tekniska framsteg inom EU:s försvarssektor. Vi välkomnar kommissionens viktiga beslut att ge riktat stöd till små och medelstora företag inom denna sektor.

19. Kommittén efterlyser en bättre samordning mellan relevanta avdelningar för att underrätta berörda parter och främja utvecklingen av produkter och teknik med dubbla användningsområden. EU bör utnyttja denna stora potential för att öka tillväxten och konkurrenskraften.

20. ReK delar kommissionens ståndpunkt när det handlar om att göra det lättare att involvera små och medelstora företag i gränsöverskridande projekt. Detta ska få finansiellt stöd med medel från Europeiska försvarsfonden. Det är viktigt att inse att integrationen av små och medelstora företag i EU:s leverantörskedjor på försvarsområdet bör tjäna ett syfte: att stärka EU:s säkerhet och försvar, konkurrenskraft och strategiska oberoende. Europeiska försvarsfonden bör skapa ett incitamentprogram som stimulerar uppnåendet av dessa mål.

21. Kommittén anser att kommissionen bör mobilisera alla tillgängliga instrument för att små och medelstora företag i hela EU ska säkerställa rättvis tillgång till stöd från fonden. Framsteg på innovationsområdet kan inte mätas på kort sikt och kräver dessutom ett seriöst förarbete. Just införandet av en systematisk investeringspolitik som samordnas på alla nivåer ger EU:s ledande företag inom teknisk innovation incitament att bli strategiska investerare i små och medelstora företag.

22. ReK uppmanar kommissionen att stödja följande sätt att öka de små och medelstora företagens deltagande i försvarsprojekt:

- Kriterierna i den nuvarande fleråriga budgetramen för tilldelning av finansiellt stöd till samarbetsprojekt bör också omfatta en bestämmelse om minst två medlemsstater och tre företag. Det är viktigt att de föreslagna projekten verkligen är gränsöverskridande och kan minska fragmenteringen av försvarsmarknaden i EU. Tilldelningskriterierna bör innehålla ytterligare bestämmelser för konsortier med flera företag och medlemsstater.
- Konsortier med ett större antal små och medelstora företag bör ges företräde framför liknande förslag med färre små och medelstora företag.
- Kommittén anser att man i möjligaste mån bör fastställa att åtminstone ett forsknings- och utvecklingstema bör vara kopplat till små och medelstora företag, vilket redan är fallet för i de ansökningsomgångar som offentliggörs på forskningsområdet.
- Vi anser att man bör skapa ett stabilt kommunikationssystem som samordnar de berörda kommissionsavdelningarnas gemensamma informationsinsatser. Ett av de främsta framstegen som man kan uppnå med ett sådant system är att man skapar ett enda informationsställe som lämnar information om alla finansieringsmöjligheter, däribland alla relevanta EU-program som finns tillgängliga när det gäller både försvar och dubbla användningsområden. Det är viktigt att man i detta kommunikationssystem offentliggör exempel på bästa praxis.
- Kommittén välkomnar kommissionens beslut att anslå en del av Europeiska försvarsfondens budget till små och medelstora företag, för projekt med gränsöverskridande deltagande av små och medelstora företag. Vi stöder förslaget om att anslå 20 % av budgeten för sådana projekt.

Finansiering

23. Man bör beakta att EIB-gruppen är en viktig partner för investeringar i teknik med dubbla användningsområden där små och medelstora företag spelar en viktig roll inom civil tillämpning av militär utrustning/teknik, it-säkerhet, vacciner och bioförsvar, telekommunikationer och informationsinfrastruktur.

24. Vi betonar, mot bakgrund av försvarssektorns specifika särdrag, att inte alla banktjänstinstrument är lämpade för att stödja små och medelstora företag. ReK välkomnar EIB:s proaktiva strategi – att använda andra instrument, såsom lån, garantier och eget kapital.

25. Kommittén anser att antagandet av en europeisk försvarsfond inte får tjäna som förevändning för att minska eller på något sätt påverka anslagen för sammanhållningspolitiken, som även i fortsättningen måste vara EU:s viktigaste verktyg för offentliga investeringar, med målet att förbättra den europeiska integrationen genom social, ekonomisk och territoriell sammanhållning.

Bryssel den 23 mars 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

Europeiska regionkommitténs
ordförande

III

(Förberedande akter)

REGIONKOMMITTÉN

REK:s 128:e PLENARSESSION, 22.3.2018–23.3.2018

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Det ändrade stödprogrammet för strukturreformer och nya budgetinstrument för euroområdet

(2018/C 247/09)

Huvudföredragande: Olga Zrihen (BE-PES), ledamot, vallonska parlamentet

Referensdokument: Meddelande om nya budgetinstrument för ett stabilt euroområde inom unionens ram

COM(2017) 822 final

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/825 för att öka finansieringsramen för stödprogrammet för strukturreformer och om anpassning av det allmänna målet

COM(2017) 825 final

För kännedom:

Meddelande om ytterligare steg mot fullbordandet av Ekonomiska och monetära unionen: en färdplan

COM(2017) 821 final

I. ÄNDRINGSREKOMMENDATIONER

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) 2017/825 för att öka finansieringsramen för stödprogrammet för strukturreformer och om anpassning av det allmänna målet
COM(2017) 825 final

Ändringsrekommendation 1

Skäl 1

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Stödprogrammet för strukturreformer (nedan kallat programmet) inrättades med målsättningen att stärka medlemsstaternas kapacitet att förbereda och genomföra tillväxtfrämjande förvaltnings- och strukturreformer, inklusive genom bistånd med att använda unionsfonderna effektivt och ändamålsenligt. Stöd enligt programmet ges av kommissionen på begäran av en medlemsstat, och det kan omfatta ett brett spektrum av politikområden. Motståndskraftiga ekonomier, byggda på starka ekonomiska och sociala strukturer, som gör det möjligt för medlemsstaterna att absorbera chocker på ett effektivt sätt och att snabbt återhämta sig från dem, bidrar till ekonomisk och social samanhållning. Institutionella reformer, förvaltningsreformer och tillväxtfrämjande strukturreformer är ändamålsenliga verktyg för att åstadkomma detta.	Stödprogrammet för strukturreformer (nedan kallat programmet) inrättades med målsättningen att stärka medlemsstaternas kapacitet att förbereda och genomföra tillväxtfrämjande förvaltnings- och strukturreformer som är relevanta för genomförandet av EU-fördragets mål och har en direkt koppling till EU:s behörighetsområden, inklusive genom bistånd med att använda unionsfonderna effektivt och ändamålsenligt. Stöd enligt programmet ges av kommissionen på begäran av en medlemsstat. Motståndskraftiga ekonomier, byggda på starka ekonomiska och sociala strukturer, som gör det möjligt för medlemsstaterna att absorbera chocker på ett effektivt sätt och att snabbt återhämta sig från dem, bör bidra till ekonomisk, social och territoriell samanhållning. Egenansvar för strukturreformer på fältet som är relevanta för EU, särskilt genom de lokala och regionala myndigheterna och arbetsmarknadens parter, är en avgörande förutsättning för att programmet ska bli framgångsrikt.

Ändringsförslag 2

Skäl 3

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Att öka den ekonomiska och sociala sammanhållningen genom att förstärka strukturreformerna är av avgörande betydelse för ett framgångsrikt deltagande i Ekonomiska och monetära unionen. Detta är särskilt viktigt för de medlemsstater som inte har euron som valuta, för att de ska kunna förbereda sig inför anslutning till euroområdet.	Att öka den ekonomiska, sociala och territoriella sammanhållningen genom strukturreformer som är relevanta för EU är av avgörande betydelse för ett framgångsrikt deltagande och en ökad konvergens i Ekonomiska och monetära unionen. Detta är särskilt viktigt för de medlemsstater som inte har euron som valuta, för att de ska kunna förbereda sig inför anslutning till euroområdet.

Ändringsförslag 3

Skäl 5

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Det är också nödvändigt att ange att programmets åtgärder och verksamheter får stödja reformer som kan hjälpa medlemsstater som vill införa euron att förbereda sig inför anslutning till euroområdet.	

Motivering

Överflödigt med hänsyn till skäl 3.

Ändringsrekommendation 4

Skäl 6

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
För att möta den ökande efterfrågan på stöd från medlemsstaternas sida och med tanke på behovet av att stödja genomförandet av strukturreformer i de medlemsstater som inte har euron som valuta, bör det finansiella anslaget för programmet ökas till en nivå som är tillräcklig för att unionen ska kunna tillhandahålla stöd till de medlemsstater som har begärt det.	För att möta den ökande efterfrågan på stöd från medlemsstaternas sida och med tanke på behovet av att stödja genomförandet av strukturreformer som är relevanta för EU i de medlemsstater som inte har euron som valuta, bör man genom att använda flexibilitetsmekanismen i artikel 11 i den nuvarande fleråriga budgetramen öka det finansiella anslaget för programmet till en nivå som är tillräcklig för att unionen ska kunna tillhandahålla stöd till de medlemsstater som har begärt det.

Ändringsrekommendation 5

Artikel 1

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
"Artikel 4 Allmänt mål Programmets allmänna mål är att bidra till institutionella reformer, förvaltningsreformer och tillväxtfrämjande strukturreformer i medlemsstaterna genom att ge nationella myndigheter stöd när det gäller åtgärder som syftar till att reformera och stärka institutioner, styrning, offentlig förvaltning och ekonomiska och sociala sektorer som ett svar på ekonomiska och sociala utmaningar, med sikte på att stärka sammanhållningen, konkurrenskraften, produktiviteten och den hållbara tillväxten, skapa nya arbetstillfällen och öka investeringarna, vilket också kommer att förbereda för deltagande i euroområdet, särskilt vad gäller ekonomiska styrprocesser, däribland genom bistånd med att använda unionsfonderna på ett effektivt, ändamålsenligt och transparent sätt."	"Artikel 4 Allmänt mål Programmets allmänna mål är att bidra till institutionella reformer, förvaltningsreformer och tillväxtfrämjande strukturreformer i medlemsstaterna som tillför ett europeiskt mervärde på politikområden med koppling till behörigheter som delas av EU och medlemsstaterna och som inte redan omfattas av ett program för tekniskt bistånd genom att ge medlemsstaternas offentliga myndigheter stöd när det gäller åtgärder som syftar till att reformera och stärka institutioner, styrning, offentlig förvaltning och ekonomiska och sociala sektorer som ett svar på ekonomiska och sociala utmaningar, med sikte på att stärka sammanhållningen, konkurrenskraften, produktiviteten och den hållbara tillväxten, skapa nya arbetstillfällen och öka investeringarna, vilket också kommer att förbereda för deltagande i euroområdet, särskilt vad gäller ekonomiska styrprocesser, däribland genom bistånd med att använda unionsfonderna på ett effektivt, ändamålsenligt och transparent sätt."

Ändringsrekommendation 6

Ny artikel 1.1 a

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
	<i>Artikel 5.2</i> De särskilda mål som anges i punkt 1 ska avse politikområden med anknytning till sammanhållning, konkurrenskraft, produktivitet, innovation, smart och hållbar tillväxt för alla, sysselsättning och investeringar, särskilt ett eller flera av följande: a) Offentlig finans- och kapitalförvaltning, budgetprocesser, skuld- och skatteförvaltning. b) Institutionella reformer samt en En effektiv och service- inriktad offentlig förvaltning, bland annat, när så är lämpligt, genom regelförenkling, upprätthållande av rättsstatsprincipen, reformer av rättssystem och kraftigare insatser mot bedrägeri, korruption och penningtvätt. c) Företagsklimat (inklusive för små och medelstora företag), återindustrialisering, utveckling av den privata sektorn, investeringar, offentligt deltagande i företag, privatiseringsprocesser, handel och utländska direktinvesteringar, konkurrens och offentlig upphandling, hållbar sektoriell utveckling och stöd till innovation och digitalisering. d) Utbildning, arbetsmarknadspolitik, inklusive social dialog, för skapande av nya arbetstillfällen, fattigdomsbekämpning, främjande av social delaktighet, system för social trygghet och välfärdssystem, folkhälsa och hälso- och sjukvårdssystem samt sammanhållnings-, asyl-, migrations- och gränspolitik. e) Politik för genomförande av klimatåtgärder, främjande av energieffektivitet och energidiversifiering samt för jordbruk, fiske och hållbar landsbygdsutveckling. f) Politik inom finanssektorn, inklusive främjande av finansiella kunskaper, finansiell stabilitet, tillgång till finansiering och utlåning till den reala ekonomin, framställning, tillhandahållande och kvalitetskontroll av data och statistik samt politik som syftar till att bekämpa skatteundandragande.

II. POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

Om ändringen av förordningen om stödprogrammet för strukturreformer 2018–2020

1. Europeiska regionkommittén stöder den grundläggande principen för detta stödprogram, som syftar till att – på frivillig basis eller på begäran – bidra med tekniskt stöd till strukturreformer i medlemsstaterna. Kommittén anser dock att de strukturreformer som är berättigade till EU-stöd endast bör avse politikområden som är relevanta för genomförandet av målen i EU-fördraget och är direkt kopplade till EU:s befogenheter. ReK avvisar alla eventuella förslag om att finansiera ospecificerade strukturreformer i medlemsstaterna som inte har genomgått en förhandsbedömning av det europeiska mervärdet och som inte har en direkt anknytning till EU:s fördragsbaserade befogenheter. I detta sammanhang hänvisar ReK till sin förordning av den 1 februari 2018, i vilken kommittén förkastar kommissionens förslag till förordning om ändring av förordning (EU) nr 1303/2013 (förordningen om gemensamma bestämmelser) av den 6 december 2017⁽¹⁾.

2. Kommittén håller med kommissionen om att ett av stödprogrammets främsta syften bör vara att förbättra den administrativa kapaciteten på nationell, regional och lokal myndighetsnivå i de medlemsstater som ansöker om stöd. Vi understryker vikten av flernivåstyre och en platsbaserad strategi vid fastställandet och genomförandet av reformer.

3. ReK anser att man borde ta fram en enda uppsättning riktlinjer som täcker alla EU-finansierade verktyg för att förbättra de administrativa strukturerna och möjliggör en effektiv samordning med de befintliga programmen för tekniskt stöd på EU-nivå och i de stödmottagande medlemsstaterna, en synpunkt som också framförts av Europeiska revisionsrätten.

4. Kommittén beklagar att kommissionen inte har lagt fram kvantitativa och kvalitativa belägg för att programmet är rätt utformat för denna uppgift. ReK betonar att stödprogrammet för strukturreformer endast bör permanentas efter 2020 om det görs en positiv bedömning av dess resultat under perioden 2017–2020.

5. Med hänsyn till fördelningen av befogenheter och ansvarsområden i respektive medlemsstat och de landspecifika rekommendationerna, som ofta är riktade till lokala och regionala myndigheter, bör programmet vara öppet för lokala och regionala myndigheter.

6. Det är glädjande att kommissionen föreslår att man ökar budgeten för det ändrade stödprogrammet för strukturreformer genom att använda flexibilitetsmekanismen enligt artikel 11 i den nuvarande fleråriga budgetramen.

Egenansvar och finansiering i samband med strukturreformer med relevans för EU

7. Kommittén betonar att det finns många hinder för en korrekt planering och ett korrekt genomförande av strukturreformer med relevans för EU i medlemsstaterna, bland annat brist på egenansvar, reformernas politiska och institutionella komplexitet, eventuella negativa konsekvenser för samhällsgrupper och geografiska områden, brist på finanspolitiskt manöverutrymme för att hantera kostnaderna för reformerna, otillräcklig administrativ och institutionell kapacitet samt bristande samordning på olika myndighetsnivåer. Överlag anses det nationella egenansvaret för genomförandet av de landsspecifika rekommendationerna fortfarande vara otillräckligt, och detta beror till viss del på att de lokala och regionala myndigheterna inte deltar fullt ut som partner i processen.

8. Kommittén understryker att kunskapscentrum, som tillhandahåller gratis tekniskt stöd till lokala och regionala myndigheter om hur man ska tolka EU:s regler och utnyttja EU-medel, spelar en viktig roll för att säkra ett effektivt genomförande av reglerna och utnyttjandet av fonderna. Vi uppmanar de medlemsstater som inte har sådana kunskapscentrum att överväga att inrätta sådana för att underlätta en effektiv användning av det nya budgetinstrumentet.

9. Kommittén erinrar om att vissa landsspecifika rekommendationer har en rättslig förankring genom de relevanta förfarandena med koppling till stabilitets- och tillväxtpakten och makroekonomiska obalanser, medan andra är politiskt betydelsefulla snarare än rättsligt bindande. Varken hotet om sanktioner inom ramen för stabilitets- och tillväxtpakten och förfarandena vid makroekonomiska obalanser eller politisk exponering har säkerställt ett tillfredsställande genomförande av

⁽¹⁾ COM(2017) 826 final.

de landsspecifika rekommendationerna eller ett ökat egenansvar för reformerna. Vi efterlyser en mer nedifrån och uppriktad strategi genom att involvera lokala och regionala myndigheter för att bidra till att skapa ökat egenansvar.

10. Det är utan tvekan viktigt att samordna den ekonomiska politiken i EU, men när det gäller vissa reformer i medlemsstaterna återstår det att se om de planerade ekonomiska incitamenten och åtagandena verkligen har en motsvarande rättslig grund i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. Kommittén ställer sig även frågande till planen på att avsätta betydande ekonomiska resurser till ett instrument som tillhandahåller stöd på rent frivillig basis och som bygger på ett otydligt system för urval och beviljande av ansökningar, vilket skulle skapa ett antal problem i fråga om tematisk prioritering, budgetplanering och god balans mellan olika områden.

11. Mot bakgrund av den nuvarande fördelningen av befogenheter insisterar ReK vidare på att många EU-relevanta strukturreformer påverkar områden där befogenheterna delas mellan de nationella, regionala och lokala förvaltningsnivåerna. För att undvika överträdelser av subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna måste därför medlemsstaterna involvera de regionala och lokala myndigheterna som permanenta partner i utformningen och genomförandet av strukturreformer.

12. ReK beklagar därför kommissionens förslag om att kommissionen och de nationella regeringarna bilateralt ska komma överens om reformåtaganden och ekonomiska incitament, som sedan ska genomföras inom ramen för den europeiska planeringsterminen utan att de lokala och regionala myndigheterna ges möjlighet att delta formellt i enlighet med varje medlemsstats interna befogenhetsfördelning. Det finns en verklig risk för att den föreslagna metoden skulle äventyra denna befogenhetsfördelning och strida mot principerna om subsidiaritet och lokalt eller regionalt självstyre enligt definitionerna i Europarådets motsvarande stadgar. I diskussionsunderlaget om en fördjupning av EMU, som offentliggjordes av kommissionen i maj 2017, nämns till exempel förslag om att komma överens om bindande standarder för att mäta kvaliteten på de offentliga utgifterna. Övervakning av dessa standarder med hjälp av befintliga resultattavlor skulle göras till ett inslag i den europeiska planeringsterminen. Att göra tillgången till EU-medel beroende av uppnåendet av en viss nivå av dessa standarder skulle innebära att EU driver igenom sin strategi och politiska inriktning på politikområden där EU och lägre förvaltningsnivåer har delade befogenheter, vilket skulle strida mot subsidiaritetsprincipen.

13. Vidare beklagar ReK att kommissionen på egen hand, utan medverkan av medlemsstaternas myndigheter, fastställer och förvaltar kriterierna för att bedöma genomförandet av reformåtaganden och utlösandet av delbetalningar. Kommittén konstaterar att det saknas insyn i bedömningskriterierna i förslaget och att sådana kriterier inte kan härledas från de landsspecifika rekommendationerna, som i allmänhet utformas utan mål, milstolpar och bestämmelser om systematisk övervakning. ReK anser slutligen att EU:s ekonomiska incitament inte får uppfattas som ett försök att kringgå den demokratiska processen på europeisk eller nationell nivå eller som ekonomisk utpressning.

14. Det är beklagligt att kommissionen inte ger några grunder eller indikationer för hur de föreslagna ekonomiska incitamenten bör kvantifieras, samtidigt som den erkänner att kvantifieringen av de kortsiktiga kostnaderna för reformerna sannolikt kommer att variera avsevärt beroende på om de bara omfattar administrativa kostnader (utformning, genomförande och kapacitetssuppletering) eller även sociala kostnader.

15. Reformåtagandena bör bygga på en realistisk bedömning av utmaningar med koppling till den institutionella och administrativa kapaciteten inom de berörda offentliga organen, och de bör inbegripa lämpliga strategier för att förbättra de administrativa strukturerna. Det är viktigt att beakta de skillnader som finns när det gäller de administrativa strukturerna i EU:s medlemsstater och regioner, vilket också framgår av ReK:s analys av de landsspecifika rekommendationerna ur ett territoriellt perspektiv.

16. Kommittén noterar att andra EU-strategier bidrar till att främja strukturreformer. Så är fallet med de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna), med hjälp av förhandsvillkor, i den mån de avser genomförande av EU-lagstiftning, förbättring av de administrativa strukturerna och, genom tematisk koncentration, genomförande av reformer som utgör ett led i Europa 2020-strategin. Kommittén betonar därför att det är av yttersta vikt att tillhandahålla en politisk ram som utgör en efterföljare till Europa 2020-strategin för att möjliggöra fortsatt tematisk koncentration under nästa programperiod. Vi understryker att denna nya ram bör baseras på en ny territoriell vision och en uppdatering av 1999 års program för regional utvecklingsplanering ⁽²⁾.

⁽²⁾ CdR 4285/2015.

17. ReK påpekar också att alla ytterligare kopplingar mellan EU-relevanta strukturreformer och sammanhållningspolitiken gör det ännu viktigare att den europeiska planeringsterminen demokratiseras på EU-nivå och kompletteras av en uppförandekod som fastställer normer för de lokala och regionala myndigheternas deltagande i syfte att göra processen ⁽³⁾ mer effektiv och öka egenansvaret för den. Enligt kommitténs mening bör principerna om subsidiaritet, proportionalitet, partnerskap och flernivåstyre utgöra den gemensamma grunden för sammanhållningspolitiken och övrig EU-politik till stöd för strukturreformer.

18. ReK upprepar sin begäran att det nya EMU-budgetverktyget finansieras utan att man tränger ut privata investeringar samt andra offentliga finansieringssystem, såsom EU:s finansiering inom ramen för sammanhållningspolitiken.

19. ReK anser att förslaget till ekonomiska incitament för strukturreformer, såsom det läggs fram i meddelandet, är otillräckligt som grund för utarbetandet av nödvändiga lagstiftningsförslag, och beklagar att kommissionen inte gjorde någon konsekvensanalys eller genomförde något samråd med berörda aktörer innan förslaget offentliggjordes.

20. Det är enligt kommittén beklagligt att förslaget om en pilotfas för reformverktyget under 2018–2020 och de relaterade ändringarna av förordningen om stödprogrammet för strukturreformer och förordningen om gemensamma bestämmelser är oförenliga med det aviserade offentliggörandet av förslaget till ny flerårig budgetram i maj 2018.

21. ReK föreslår därför att följande principer beaktas när man utarbetar ett finansiellt stödverktyg med syftet att stödja strukturreformerna:

- I stället för att inrätta ett separat finansieringsprogram bör man, med respekt för principerna om subsidiaritet, partnerskap och flernivåstyre, använda ESI-fondernas framtida program för att bidra till budgetstöd till strukturreformer med syftet att främja ekonomisk, social och territoriell sammanhållning inom ramen för sammanhållningspolitiken.
- Sammanhållningspolitikens andel inom nästa fleråriga budgetram måste ligga kvar på samma nivå som i dag för att garantera politikens ändamålsenlighet, och det är viktigt att undvika att medel tas från ESI-fondernas resurser för att finansiera strukturreformer.
- EU-finansiering av strukturreformer som faller utanför sammanhållningspolitikens område bör stödjas genom tillhandahållande av lån i stället för bidrag.
- Man behöver se över metoden för att definiera och fatta beslut om strukturreformer genom att involvera lokala och regionala myndigheter i den europeiska planeringsterminen. Detta skulle möjliggöra tillägg av en "territoriell dimension" i den europeiska planeringsterminen och även göra det lättare att beakta Europas territoriella mångfald samt garantera fullt deltagande av lokala och regionala myndigheter i de nationella reformprogrammen och bidra till att man respekterar befogenhetsfördelningen inom EU.
- Förslag avseende EU-finansiering av strukturreformer måste inbegripa en förhandsbedömning av konsekvenserna, ett samråd med berörda parter och bestämmelser om en halvtidsutvärdering.

Budgetinstrument för medlemsstater som vill ansluta sig till euron och för bankunionen

22. Europeiska regionkommittén konstaterar att motståndskraftiga ekonomiska strukturer och en hög grad av hållbar konvergens är förutsättningar för att medlemsstater ska kunna införa euron, och välkomnar förslaget om att inrätta en konvergensmekanism för att stödja medlemsstaterna i detta arbete. Kommittén uppmanar kommissionen att klargöra de respektive rollerna för konvergensmekanismen, stödprogrammet för strukturreformer, ESI-fonderna och Sammanhållningsfonden.

⁽³⁾ CdR 5386/2016.

23. ReK uttrycker än en gång sitt stöd för fullbordandet av bankunionen och noterar att medlemsstaterna ännu inte har kommit överens om en finanspolitisk säkerhetsspärr i händelse av att den gemensamma resolutionsfonden visar sig otillräcklig. Kommittén välkomnar kommissionens förslag om att inrätta en kredit eller garantier inom ramen för den framtida Europeiska valutafonden.

En stabiliseringsfunktion för att skydda investeringar mot stora asymmetriska chocker

24. ReK upprepar att skillnader mellan konjunkturcyklerna i medlemsstaterna i euroområdet som beror på strukturella faktorer skulle kunna mildras genom inrättandet av ett instrument på EU-nivå för att hantera asymmetriska chocker, och kommittén delar kommissionens syn på det kriterium som stabiliseringsfunktionen behöver uppfylla.

25. För att allt eventuellt stöd ska vara ändamålsenligt är det viktigt att det inte överlappar med, utan snarare kompletterar, de befintliga instrumenten såsom de europeiska struktur- och investeringsfonderna (ESI-fonderna) och Europeiska fonden för strategiska investeringar (Efsi).

26. Kommittén delar kommissionens åsikt att den finanspolitiska kapaciteten bör vara tillräckligt stor för att vara effektiv, men motsätter sig att euroområdets finanspolitiska kapacitet görs till en budgetrubrik för euroområdet i EU-budgeten samtidigt som taket för egna medel ligger kvar på den nuvarande nivån, det vill säga 1,23 % av EU:s BNI, för att undvika en utträngningseffekt på finansieringen av ESI-fonderna och andra EU-strategier.

27. ReK betonar att en stabiliseringsfunktion som i svåra tider skyddar de offentliga investeringsnivåerna mot stora asymmetriska chocker är av yttersta vikt för de lokala och regionala myndigheterna, och anser att det föreslagna europeiska systemet för investeringsskydd skulle kunna vara ett första steg i riktning mot en sådan stabiliseringsfunktion.

28. Kommittén betonar vikten av sammanhållningspolitikens stabiliserande funktion, som – i kombination med inslag som leder till ökad flexibilitet, såsom ökningen av EU:s medfinansieringssatser och ändringen av förfinansieringen – spelade en viktig roll under finanskrisen för att skydda offentliga investeringar i regioner som drabbats av asymmetriska ekonomiska chocker.

29. Det föreslagna europeiska systemet för investeringsskydd skulle börja med lån, en förhållandevis begränsad bidragsdel och en försäkringsmekanism baserad på frivilliga bidrag från medlemsstaterna. Systemet kan visa sig vara av begränsad nytta för medlemsstater med begränsat finanspolitiskt manöverutrymme som kan ha svårt att få lån i kristider.

30. ReK uppmanar kommissionen att fortsätta utvecklingen av bidragsbaserade eller försäkringsbaserade stabiliseringssystem, såsom en buffertfond.

31. Kommittén ser fram emot de aviserade nationella investeringsplattformarna, i vilka lokala och regionala myndigheter kommer att ha en roll på grundval av deras erfarenheter av ESI-fonderna och Efsi.

Bryssel den 22 mars 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Europeiska medborgarinitiativet

(2018/C 247/10)

Föredragande: Luc Van den Brande (BE-EPP), ledamot, VLEVA (samordningsorganet Flandern–Europa)

Referensdokument: COM(2017) 482 final

SWD(2017) 294 final

I. ÄNDRINGSREKOMMENDATIONER

Ändringsrekommendation 1

Artikel 1

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Syfte	Syfte
I denna förordning fastställs de förfaranden och villkor som krävs för framläggande av ett initiativ som uppmanar Europeiska kommissionen att, inom ramen för sina befogenheter, lägga fram ett lämpligt förslag när det gäller frågor där medborgarna i unionen anser att en unionsrättsakt krävs för att tillämpa fördragen (nedan kallat medborgarinitiativet eller initiativet).	I denna förordning fastställs de förfaranden och villkor som krävs för framläggande av ett initiativ som uppmanar Europeiska kommissionen att, inom ramen för sina befogenheter, lägga fram ett lämpligt förslag när det gäller frågor där medborgarna i unionen anser att en unionsrättsakt, i enlighet med artikel 288 i EUF-fördraget , krävs för att tillämpa fördragen (nedan kallat medborgarinitiativet eller initiativet).

Motivering

Hänvisning till artikel 288 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt i syfte att klargöra att begreppet unionsrättsakt inte bara hänför sig till bindande förordningar, direktiv och beslut, utan också till icke-bindande rekommendationer och yttranden.

Ändringsrekommendation 2

Artikel 1

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Syfte	Syfte
I denna förordning fastställs de förfaranden och villkor som krävs för framläggande av ett initiativ som uppmanar Europeiska kommissionen att, inom ramen för sina befogenheter, lägga fram ett lämpligt förslag när det gäller frågor där medborgarna i unionen anser att en unionsrättsakt krävs för att tillämpa fördragen (nedan kallat medborgarinitiativet eller initiativet).	I denna förordning fastställs de förfaranden och villkor som krävs för framläggande av ett initiativ som uppmanar Europeiska kommissionen att, inom ramen för sina befogenheter, lägga fram ett lämpligt förslag när det gäller frågor där medborgarna i unionen anser att en unionsrättsakt krävs för att tillämpa fördragen (nedan kallat medborgarinitiativet eller initiativet).

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
	Med tillämpning av fördragen avses också att kommissionen enligt artikel 48 i EU-fördraget har möjlighet att lägga fram förslag till ändringar av fördragen.

Motivering

Enligt artikel 48 i fördraget om Europeiska unionen får kommissionen lägga fram förslag till ändringar av fördragen för rådet. Eftersom kommissionen har befogenhet att föreslå sådana fördragsändringar, bör också medborgarinitiativ som syftar till en sådan fördragsändring kunna godtas.

Ändringsrekommendation 3

Artikel 4.4

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Information och stöd från kommissionen och medlemsstaterna	Information och stöd från kommissionen och medlemsstaterna
Efter det att kommissionen har registrerat ett initiativ i enlighet med artikel 6 ska den tillhandahålla en översättning av innehållet i initiativet till unionens alla officiella språk för offentliggörande av det i registret och användning av det för insamling av stödförklaringar i enlighet med denna förordning. En grupp av organisatörer får dessutom tillhandahålla översättningar till unionens alla officiella språk av den bilaga som offentliggörs i registret samt, i förekommande fall, av det utkast till rättsakt som avses i bilaga II och som har lämnats in i enlighet med artikel 6.2.	Efter det att kommissionen har registrerat ett initiativ i enlighet med artikel 6 ska den tillhandahålla en översättning av innehållet i initiativet till unionens alla officiella språk för offentliggörande av det i registret och användning av det för insamling av stödförklaringar i enlighet med denna förordning, inklusive översättningar av den bilaga som offentliggörs i registret samt, i förekommande fall, av det utkast till rättsakt som avses i bilaga II och som har lämnats in i enlighet med artikel 6.2.

Motivering

Det verkar rimligt att kommissionen, när ett initiativ har registrerats, också tillhandahåller översättningar av dokumenten i bilagan, i synnerhet även av utkastet till rättsakt om detta utgör en del av initiativet.

Ändringsrekommendation 4

Artikel 6

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Registrering	Registrering
1. Stödförklaringar för ett initiativ får samlas in först efter det att initiativet har registrerats hos kommissionen.	1. Stödförklaringar för ett initiativ får samlas in först efter det att initiativet har registrerats hos kommissionen.
2. Gruppen av organisatörer ska lämna in ansökan om registrering till kommissionen via registret.	2. Gruppen av organisatörer ska lämna in ansökan om registrering till kommissionen via registret.

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
När ansökan lämnas in ska gruppen av organisatörer också	När ansökan lämnas in ska gruppen av organisatörer också
a) överlämna den information som avses i bilaga II på ett av unionens officiella språk,	a) överlämna den information som avses i bilaga II på ett av unionens officiella språk,
b) om den består av fler än sju ledamöter ange de sju ledamöter som ska beaktas för de ändamål som avses i artikel 5.1 och 5.2,	b) om den består av fler än sju ledamöter ange de sju ledamöter som ska beaktas för de ändamål som avses i artikel 5.1 och 5.2,
c) i förekommande fall ange att en rättslig enhet har inrättats i enlighet med artikel 5.7.	c) i förekommande fall ange att en rättslig enhet har inrättats i enlighet med artikel 5.7.
Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 5 och 6 ska kommissionen fatta beslut om en sådan ansökan inom två månader från inlämningen.	Utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 5 och 6 ska kommissionen fatta beslut om en sådan ansökan inom två månader från inlämningen.
	Kommissionen ska lägga fram ansökan om registrering för en oberoende kommitté bestående av sju ledamöter, däribland jurister, forskare och företrädare för det europeiska civila samhället. De ska bedöma huruvida ansökan om registrering ska godtas. De får höra gruppen av organisatörer. Kommittén ska överlämna ett motiverat beslut till kommissionen, som ska besluta i enlighet med detta.
3. Kommissionen ska registrera initiativet i följande fall: (...)	3. Kommissionen ska registrera initiativet i följande fall: (...)

Motivering

Ett av de största problemen i den nya förordningen är frågan om intressekonflikter och kommissionens monopol i alla skeden av förfarandet. Vi föreslår därför – i linje med ReK-yttrandet från 2015 – att beslutet om registrering anförts en oberoende kommitté bestående av jurister, forskare och företrädare för det europeiska civila samhället.

Ändringsrekommendation 5

Artikel 8

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
<i>Insamlingsperiod</i>	<i>Insamlingsperiod</i>
1. Alla stödförklaringar ska samlas in inom en tidsperiod som inte överskrider tolv månader från och med det datum som gruppen av organisatörer valt (nedan kallad insamlingsperioden), utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11.6. Detta datum får inte vara senare än tre månader efter registreringen av initiativet i enlighet med artikel 6.	1. Alla stödförklaringar ska samlas in inom en tidsperiod som inte överskrider 18 månader från och med det datum som gruppen av organisatörer valt (nedan kallad insamlingsperioden), utan att det påverkar tillämpningen av artikel 11.6. Detta datum får inte vara senare än tre månader efter registreringen av initiativet i enlighet med artikel 6.
Gruppen av organisatörer ska underrätta kommissionen om det valda datumet senast tio arbetsdagar före det datumet.	Gruppen av organisatörer ska underrätta kommissionen om det valda datumet senast tio arbetsdagar före det datumet.

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Om en grupp av organisatörer vill avsluta insamlingen av stödförklaringar före utgången av perioden på tolv månader efter början av insamlingsperioden, ska den underrätta kommissionen om det datum då insamlingsperioden ska upphöra.	Om en grupp av organisatörer vill avsluta insamlingen av stödförklaringar före utgången av perioden på 18 månader efter början av insamlingsperioden, ska den underrätta kommissionen om det datum då insamlingsperioden ska upphöra.

Motivering

Att samla in 1 miljoner underskrifter är ett helt företag och det krävs en hel del arbete för att informera medborgarna och göra dem medvetna. För att uppnå slutmålet inom ett år måste gruppen av organisatörer vara mycket välorganiserad. Man bör se till att inte bara stora och transnationellt verksamma icke-statliga organisationer kan inleda europeiska medborgarinitiativ. Därför föreslår vi att tidsfristen för insamlingen förlängs till 18 månader. Detta kommer att verka mindre avskräckande på potentiella initiativtagare.

Ändringsrekommendation 6

Artikel 14

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Offentliggörande och offentlig utfrågning	Offentliggörande och offentlig utfrågning
1. (...)	1. (...)
2. Inom tre månader efter inlämningen av initiativet, ska gruppen av organisatörer ges tillfälle att lägga fram initiativet vid en offentlig utfrågning.	2. Inom tre månader efter inlämningen av initiativet, ska gruppen av organisatörer ges tillfälle att lägga fram initiativet vid en offentlig utfrågning.
Kommissionen och Europaparlamentet ska tillsammans anordna den offentliga utfrågningen i Europaparlamentet. Företrädare för de andra institutionerna och unionens rådgivande organ samt berörda parter ska ges möjlighet att delta i utfrågningen.	Europaparlamentet ska anordna den offentliga utfrågningen i Europaparlamentet. Företrädare för de andra institutionerna och unionens rådgivande organ, de nationella parlamenten samt berörda parter ska ges möjlighet att delta i utfrågningen.
Kommissionen och Europaparlamentet ska säkerställa en balanserad representation mellan berörda allmänna och privata intressen.	Europaparlamentet ska säkerställa en balanserad representation mellan berörda intressen vid utfrågningen .
3. Kommissionen ska vid utfrågningen vara företrädd på lämplig nivå.	3. Kommissionen ska vid utfrågningen vara företrädd på lämplig nivå.
	4. Efter utfrågningen ska Europaparlamentet anta en rekommendation till kommissionen om hur det europeiska medborgarinitiativet i fråga bör besvaras.

Motivering

Europaparlamentet är den bästa platsen för en grupp av organisatörer att redogöra för sitt initiativ. Det är därför också logiskt att Europaparlamentet tar på sig hela arbetet med att organisera utfrågningarna. Det finns inget institutionellt skäl till att kommissionen skulle behöva involveras i detta arbete. Dessutom är tanken att detta ska stärka organisatörernas övertygelse om att det handlar om ett transparent och oberoende förfarande. Att göra de nationella parlamenten delaktiga i denna process torde öka möjligheterna att skapa en europeisk debatt.

Det är viktigt att Europaparlamentet efter utfrågningen intar en egen ståndpunkt om initiativet.

Ändringsrekommendation 7

Lägg till en ny artikel efter artikel 15

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
	<i>Kommissionen ska underrätta Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Europeiska regionkommittén om initiativ som inte har tilldelats det intyg som avses i artikel 12.5 men där 75 % av underskrifterna har samlats in under insamlingsperioden.</i>

Motivering

Tidigare erfarenheter har visat att vissa initiativ inte lyckas samla in det antal stödförklaringar som krävs men ändå varit innovativa för EU-politiken. Det vore därför beklagligt om det politiska budskapet i sådana initiativ gick förlorat. Europaparlamentet får med hänsyn till den sociala och politiska betydelsen av sådana initiativ besluta att utarbeta egna initiativ.

Ändringsrekommendation 8

Artikel 24

Kommissionens textförslag	ReK:s ändringsförslag
Översyn	Översyn
Kommissionen ska regelbundet se över hur medborgarinitiativet fungerar och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om hur denna förordning tillämpas senast fem år från och med dagen för dess ikraftträdande och vart femte år därefter. Rapporten ska offentliggöras.	Kommissionen ska regelbundet se över hur medborgarinitiativet fungerar och lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om hur denna förordning tillämpas senast tre år från och med dagen för dess ikraftträdande och vart tredje år därefter. Rapporten ska offentliggöras.

Motivering

Det är viktigt att regelbundet se över att medborgarinitiativet fungerar som det ska, inte bara när det gäller förfarandena utan också i fråga om den politiska genomslagskraften och medborgarnas faktiska medverkan i politiken. En översyn i god tid krävs för att korrigerande åtgärder ska kunna vidtas. En period på tre år vore därför lämpligare. Om denna nya förordning misslyckas så är det slut med medborgarinitiativet.

II. POLITISKA REKOMMENDATIONER**EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT**

1. Den 13 oktober 2015 antog Europeiska regionkommittén ett yttrande om det europeiska medborgarinitiativet ⁽¹⁾. Detta yttrande hade utarbetats med anledning av kommissionens rapport om tillämpningen av förordning nr 211/2011. På grund av de många anmärkningarna och innehållet i dessa under det löpande förfarandet efterlyste ReK en översyn av ovan nämnda förordning.

2. Européerna står i centrum för det europeiska projektet. Den europeiska deltagandedemokratin måste anses uppmuntra EU-medborgarna att delta i EU-politiken och forma Europas framtid. Fördraget (artikel 10.3) ger varje medborgare rätt att delta i unionens demokratiska liv.

3. Det europeiska medborgarinitiativet är en rättighet för EU-medborgarna och kan bidra till att åtgärda det upplevda demokratiska underskottet i EU och överbrygga klyftan mellan EU-medborgarna och EU:s institutioner och politiska beslutsfattare. Med tanke på den ihållande ekonomiska krisen och förtroendekrisen i EU är det viktigt att skapa möjligheter till en öppen dialog mellan EU-medborgarna för att förhindra att de blir ännu mer besvikna på EU-projektet. Det är särskilt viktigt att bygga upp eller återupprätta förtroendet hos de unga européer som kan ha tappat tron på den europeiska

⁽¹⁾ EUT C 423, 17.12.2015, s. 1.

integrationsprocessen. Genom att medborgarna ges rätt att ta initiativ till lagstiftning skapar det europeiska medborgarinitiativet som ett transnationellt verktyg en möjlighet för medborgarna att engagera sig i EU:s politiska agenda, och det har målsättningen att uppmuntra en europeisk debatt om frågor som är angelägna för EU-medborgarna.

4. EU:s institutioner har enligt artikel 11 i fördraget om Europeiska unionen en skyldighet att informera medborgarna och de representativa sammanslutningarna för att ge dem möjlighet att ge uttryck för och offentligt diskutera sina åsikter på alla unionens åtgärdsområden. Samma artikel innehåller ett uttryckligt mandat för kommissionen att samråda med alla berörda parter i syfte att se till att unionens åtgärder blir enhetliga och öppna. Kommissionen bör ta det grundläggande kravet på ansvarsskyldighet på allvar som en förutsättning för demokrati och gott styre i linje med andan i fördragen.

5. För att se till att medborgarinitiativet kan bli en framgångsrik del av EU:s demokratiska struktur är det av största vikt att framgångsrika medborgarinitiativ leder till en verklig politisk debatt och följs upp politiskt av EU:s institutioner på ett mer konkret sätt.

6. Det europeiska medborgarinitiativet ersätter inte kommissionens initiativrätt, som gjort det möjligt att fördjupa unionen och måste fortsätta. Det europeiska medborgarinitiativet är ytterligare en kanal för ömsesidig förståelse mellan medborgarna och tillför en transnationell dimension till EU-debatterna, vilket gynnar EU:s institutionella system som helhet, inklusive kommissionen själv. Medborgarinitiativet har därför potential att fungera som ett mycket bra exempel på "demokrati i handling".

7. Det europeiska medborgarinitiativet ger EU-medborgarna möjlighet att delta i EU:s beslutsprocess och påverka EU:s politiska dagordning. Kommissionen behöver dock utarbeta ytterligare initiativ för att stärka medborgardialogen och föra människor närmare EU:s politik. Det europeiska medborgarinitiativet bör betraktas som ett av instrumenten för att uppnå deltagandedemokratis mål, men man bör inte förvänta sig att detta initiativ automatiskt kommer att säkerställa allmänhetens deltagande i EU:s beslutsfattande.

8. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt de möjligheter som fördraget erbjuder vad gäller deltagandedemokratin och särskilt den vertikala civila dialogen⁽²⁾. I syfte att "föra en öppen, tydlig och regelbunden dialog med de representativa sammanslutningarna och det civila samhället" (artikel 11.2 i EU-fördraget) bör kommissionen inleda ett "dialogsystem" där EU-institutionerna fokuserar på att leverera konkreta resultat snarare än att koncentrera sig på förfaranden. Det europeiska medborgarinitiativet är egentligen inte ett instrument för medbeslutande: Det måste ses som en grundläggande pelare i deltagandedemokratin som syftar till överläggningar, samarbete och gemensam utformning och som en möjlighet att till kommissionen framföra allvarliga farhågor i syfte att skapa medvetenhet och generera ömsesidig förståelse.

9. Det europeiska medborgarinitiativet är ett uttryck för en deltagandedemokrati som ett komplement till den representativa demokratin. Det stärker både de rättigheter som hänger samman med EU-medborgarskapet och den offentliga debatten om EU:s politik. Det bör stärka medborgarnas engagemang för och identifiering med EU.

10. De rättsliga och politiska instrument för deltagande som syftar till att utforma en ny styrningsstruktur som bygger på principen om flernivåstyre bör stärkas. Flernivåstyre är i huvudsak en flerkanalsmetod och möjliggör därför ett mer "aktivt" EU-medborgarskap. Utmaningen är att införa ett system med innovativ intresserepresentation där människor känner sig företrädare på lika villkor i sina olika identiteter.

11. Ett europeiskt offentligt forum för debatt mellan medborgarna och beslutsfattarna är viktigt för EU:s legitimitet och ansvarsskyldighet. Det demokratiska underskottet kan bara undanröjas om man skapar ett europeiskt offentligt rum där den demokratiska processen ingår.

12. De politiska rekommendationer om deltagandedemokrati på europeisk nivå som framförs i ReK:s yttrande av den 13 oktober 2015 är fortfarande fullt giltiga.

⁽²⁾ Reaching out to EU citizens; A new opportunity "About us, with us, for us", en rapport av Luc Van den Brande, särskild rådgivare till Europeiska kommissionens ordförande Jean-Claude Juncker, oktober 2017.

Den nya förordningen om det europeiska medborgarinitiativet

13. I sitt yttrande från 2015 framhöll ReK att det europeiska medborgarinitiativet i sin nuvarande form inte främjar deltagandedemokratin, eftersom förfarandet och de olika bestämmelserna medför alltför många administrativa och tekniska begränsningar och hinder som avskräcker medborgarna från att delta i den demokratiska processen i EU. Det har dessutom visat sig att det nuvarande medborgarinitiativet inte är i stånd att låta medborgarna utöva inflytande över EU:s politiska dagordning och det politiska beslutsfattandet.

14. I linje med de synpunkter som redan framförts av Europaparlamentet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Europeiska ombudsmannen anser ReK att den nya förordningen är ett viktigt steg i rätt riktning för att förbättra medborgarinitiativets förfaranden.

Förfarandemässiga och administrativa förbättringar i den nya förordningen

15. Kommittén välkomnar följande förfarandemässiga och administrativa förbättringar i den nya förordning som föreslås av kommissionen:

- Medborgare som lanserar ett initiativ är enskilda personer (organisatörer) men härnäst kan de skapa en enhet med status som juridisk person i syfte att begränsa organisatörernas straffrättsliga ansvar för bedrägeri och grov oaksamhet.
- Perioden för insamling av namnunderskrifter ligger kvar på tolv månader, men initiativtagarna får efter registreringen ytterligare tre månader på sig för att själva avgöra när insamlingen av namnunderskrifter ska börja.
- En stödförklaring får undertecknas från och med 16 års ålder.
- Kravet på vilka personuppgifter som ska lämnas vid undertecknande av en stödförklaring har förenklats. Det kommer att bli möjligt för alla EU-medborgare att förklara sitt stöd på grund av sin nationalitet, oavsett sin bostadsort. Kommissionen föreslår ett val mellan två mallar för stödförklaringar. (För närvarande använder medlemsstaterna 13 olika mallar.)
- Ett antal förbättringar införs i registreringsförfarandet, inbegripet möjligheten att registrera delar av initiativ, så att inte hela initiativet förkastas för att det inte kan godtas, där kommissionen bara registrerar den del som kan godtas.
- En samarbetsplattform för medborgarinitiativet via internet, som tillhandahåller ett forum för diskussion, rådgivning och stöd till organisatörerna, kommer att inrättas.
- Ett centralt system för insamling via internet kommer att inrättas och skötas av kommissionen i syfte att underlätta insamlingen och katalogiseringen av stödförklaringar samt de nationella myndigheternas kontroll av dessa förklaringar. Kommissionen kommer att utveckla och stå som värd för detta system samt tillhandahålla det kostnadsfritt.
- Efter registreringen av ett medborgarinitiativ kommer kommissionen att erbjuda översättning till alla EU-språk och informera alla övriga EU-institutioner och EU-organ om det nya europeiska medborgarinitiativet.
- Kommissionen ger stöd till (potentiella) organisatörer av ett medborgarinitiativ (medlemsstaterna uppmanas att inrätta en eller flera kontaktpunkter för medborgarinitiativet).
- Kommissionen kommer att anordna informations- och kommunikationsaktiviteter med koppling till det europeiska medborgarinitiativet.

Det finns fortfarande ingen politisk strategi

16. Trots ovan nämnda förslag och åtgärder, som tagits med i den nya förordningen i syfte att förbättra förfarandet i samband med de europeiska medborgarinitiativen och undanröja många hinder, kvarstår dock intrycket att kommissionen inte har en tillräckligt öppen utan en alltför defensiv inställning. Detta kommer framför allt till uttryck i medborgarinitiativets mer politiska aspekter.

- Deltagandedemokratin är särskilt viktig för att återställa och förbättra förtroendet för EU-projektet. Därför måste det europeiska medborgarinitiativet betraktas som ett gränsöverskridande instrument för att låta medborgarna delta i den europeiska demokratin och ge dem en röst i EU-politiken: ett europeiskt offentligt forum för debatt mellan medborgarna och de politiska beslutsfattarna. Den nya förordningen är inte en tillräcklig början på detta.
- Den intressekonflikt som för närvarande finns inom kommissionen är till allvarig skada för medborgarinitiativets förmåga att främja allmänhetens deltagande och förtroende: Kommissionen ska samtidigt vara en viktig informationsförmedlare och stödstruktur för medborgarinitiativen, vara den främsta "mottagaren" av medborgarinitiativ och besluta om huruvida initiativen ska registreras och godtas.
- Denna nya förordning är ingen lösning på den intressekonflikt som finns inom kommissionen, som agerar som 1) främsta informationsförmedlare, 2) stödstruktur för medborgarinitiativ, 3) den myndighet som organisatorerna ska rapportera till och registrera sig hos, 4) den myndighet som avgör huruvida ett initiativ får registreras eller inte, och 5) det organ som ska följa upp ett framgångsrikt europeiskt medborgarinitiativ. Om man inte löser denna intressekonflikt så kommer detta varaktigt att skada det europeiska medborgarinitiativets effektivitet och legitimitet. I sitt yttrande från 2015 föreslog ReK därför att man skulle inrätta en opartisk tillfällig kommitté bestående av experter, forskare och jurister som skulle få i uppdrag att undersöka godtagbarhetskriterierna som ett slags "de visas råd" eller "intressebevakning för europeiska medborgare".
- Kommissionen begränsar de europeiska medborgarinitiativen till de frågor som faller inom kommissionens behörighetsområde och som kan ge upphov till en unionsrättsakt inom ramen för fördragen. Kommissionen lyckas inte lösgöra sig från det formalistiska förhållningssättet och skapar inte tillräcklig klarhet i fråga om de kriterier som ska fastställas. Detta kan ge upphov till godtyckliga bedömningar och riskerar att kväsa den öppna och transparenta politiska debatten.
- Kommissionen har inte heller lagt fram något förslag som skulle tillmötesgå önskan om att godta medborgarinitiativ som syftar till en ändring av EU-fördragen.
- Det skulle ha varit lämpligt att hänvisa till medborgerliga rättigheter och skyldigheter och till subsidiaritetsprincipen i godtagbarhetskriterierna.
- Det finns vissa medborgarinitiativ som föreslår ett viktigt tema men som inte lyckats samla in en miljon namnunderskrifter eller minimiantalet för vissa länder. I dag avskrivs dessa europeiska medborgarinitiativ. I de fall där ett stort antal underskrifter har samlats in bör kommissionen dock ta fram lämpliga lösningar så att det potentiella politiska budskapet och mobiliseringen kring det inte går förlorat.
- Kommissionen bör redogöra för sina politiska beslut för allmänheten på ett detaljerat och öppet sätt i sitt formella svar på ett medborgarinitiativ som har fått mer än en miljon underskrifter. En politiskt stark uppföljning bör säkerställas.
- Europaparlamentet har en omistlig roll att spela när det handlar om att inleda den offentliga politiska debatten med medborgarna, bl.a. genom de utfrågningar som planeras. Parlamentet bör dessutom stå som garant för en politisk uppföljning av framgångsrika europeiska medborgarinitiativ och för att det politiska budskapet hos medborgarinitiativ som inte lyckats samla in tillräckligt många namnunderskrifter inte går förlorat.
- Man bör på allvar överväga möjligheterna till en mer strukturerad, långsiktig uppföljning av Europaparlamentets utfrågningar genom att skapa möjligheter för medborgarna att granska de åtgärder som vidtagits avseende ett framgångsrikt medborgarinitiativ och fortsätta diskussionerna om frågan. Man bör överväga en formell andra utfrågning som anordnas av Europaparlamentet och där även förespråkarna för medborgarinitiativet deltar, efter offentliggörandet av kommissionens svar på ett medborgarinitiativ, i syfte att skapa utrymme för ytterligare debatt mellan alla berörda parter.

Öka allmänhetens medvetenhet och kunskaper om det europeiska medborgarinitiativet

17. Det är viktigt att allmänheten är medveten om det europeiska medborgarinitiativet. I detta syfte bör informations- och reklamkampanjer organiseras som gör medborgarinitiativet bättre känt i medierna och bland allmänheten.

18. Det europeiska medborgarinitiativet skulle kunna bli ett effektivt verktyg för demokratiskt deltagande. Kommissionen och medlemsstaterna bör därför maximera sina insatser för att informera om detta instrument i syfte att göra så många européer som möjligt uppmärksamma på att det existerar samt uppmuntra till aktivt deltagande i det.

ReK:s och de lokala och regionala myndigheternas bidrag

19. Kommissionen bör också uppmuntra och stödja lokala och regionala valda företrädare så att dessa kan ta taten i arbetet med att informera medborgarna om medborgarinitiativet.

20. Det europeiska medborgarinitiativet erbjuder EU-medborgarna ett instrument som gör det möjligt för dem att delta aktivt i EU-politiken. Europeiska regionkommittén erkänner sin egen roll och sitt eget ansvar och påminner i detta sammanhang om ReK:s presidiums beslut ⁽³⁾ om ReK:s deltagande i europeiska medborgarinitiativ. Vi upprepar vårt åtagande om att stödja medborgarinitiativ som faller inom vår kommittés politiska behörighetsområde och som anses vara politiskt relevanta, exempelvis stöd till kommissionen i dess granskning av förslag till medborgarinitiativ ur ett perspektiv som beaktar förslagets lokala/regionala relevans och subsidiariteten; anordnande av evenemang kopplade till initiativen; stöd till decentraliserade kommunikationsinsatser om medborgarinitiativ; om så är lämpligt, initiativyttranden om ämnet för medborgarinitiativ; aktivt deltagande i Europaparlamentets utfrågningar och den politiska uppföljningen; stöd vid genomförandet av framgångsrika medborgarinitiativ samt, om så är lämpligt, den lagstiftning som de ger upphov till.

Bryssel den 23 mars 2018.

Karl-Heinz LAMBERTZ

*Europeiska regionkommitténs
ordförande*

⁽³⁾ 144:e sammanträdet i Regionkommitténs presidium, 10 april 2013, punkt 8 – CDR1335-2013_11_00_TRA_NB-pt 8.

ISSN 1977-1061 (elektronisk utgåva)
ISSN 1725-2504 (pappersutgåva)

Europeiska unionens publikationsbyrå
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

SV